

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет**

УКРАЇНСЬКА МОВА
**Збірник контрольних робіт
для слухачів підготовчих курсів**

**VIVERE!
VINCERE!
CREARE!**

Київ 2012

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

УКРАЇНСЬКА МОВА

Збірник контрольних робіт
для слухачів підготовчих курсів

Київ 2012

УДК 811. 161. 2. (076)
ББК Ш 141. 14. – 92
У 455

Укладачі: *С. І. Черіпка, Л. П. Богославець, Т. П. Матвійчук,
В. О. Слухай*

Рецензенти: *Р. О. Христіанінова* – канд. філол. наук, доц.
(Бердянський державний педагогічний університет);
С. А. Яременко – канд. філол. наук, доц.
(Національний авіаційний університет);
Л. П. Овдій – вчитель-методист (СЗШ № 163.
імені М. Кирпоноса м. Києва)

Українська мова: збірник контрольних робіт / [уклад. : С. І. Черіпка, Л. П. Богославець, Т. П. Матвійчук, В. О. Слухай]; за ред. С. І. Черіпка. – К. : НАУ, 2012. – 148 с.

Збірник містить тестові завдання з української мови. У ньому наведено класифікацію тестів різного рівня складності.

Система дібраних тестів сприятиме як набуттю слухачами підготовчих курсів навичок правильного виконання тестових завдань при підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання та вступу до вищого навчального закладу, так і закріпленню знань з мови.

Для слухачів підготовчих курсів, а також для учнів ліцеїв, гімназій, абітурієнтів, учителів школи.

**УДК 811. 161. 2. (076)
ББК Ш 141. 14. – 92**

© Укладання: Черіпка С. І.,
Богославець Л. П., Матвійчук Т. П.,
Слухай В. О., 2012

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ВСТУПНЕ ТЕСТУВАННЯ Частина I	7
Варіант 1.....	7
Варіант 2.....	10
Варіант 3.....	13
Варіант 4.....	16
Варіант 5.....	20
Варіант 6.....	23
ВСТУПНЕ ТЕСТУВАННЯ Частина II.....	26
Варіант 1.....	26
Варіант 2.....	29
Варіант 3.....	31
Варіант 4.....	33
Варіант 5.....	36
Варіант 6.....	39
Варіант 7.....	41
Варіант 8.....	43
Варіант 9.....	45
Варіант 10.....	48
Тема 1. ФОНЕТИКА І ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА І ОРФОГРАФІЯ ...	51
Варіант 1.....	51
Варіант 2.....	53
Варіант 3.....	56
Варіант 4.....	59
Тема 2. ОРФОГРАФІЯ. МОРФОЛОГІЯ	62
Варіант 1.....	62
Варіант 2.....	64
Варіант 3.....	67
Варіант 4.....	70
Варіант 5.....	72
Варіант 6.....	75
Варіант 7.....	77
Варіант 8.....	80
Варіант 9.....	83
Варіант 10.....	85

Тема 3. СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ	88
Варіант 1	88
Варіант 2	93
Варіант 3	98
Варіант 4	102
ТЕКСТ І ЗАВДАННЯ ДО НЬОГО	107
Варіант 1	107
Варіант 2	112
Варіант 3	117
Варіант 4	121
Тема 4. СТИЛІСТИКА. ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	126
Варіант 1	126
Варіант 2	127
Варіант 3	129
Варіант 4	131
Варіант 5	133
Варіант 6	134
Варіант 7	136
Варіант 8	138
Варіант 9	140
Варіант 10	142
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	144

Передмова

Людина, яка дбає про свою мовну компетентність, використовуватиме найрізноманітніші можливості для збагачення знань з української мови, формування культури сприйняття й використання багатств мови.

Одним з ефективних методів навчання, засвоєння та перевірки знань є тестові завдання. Системно відображаючи програмовий матеріал, вони сприяють також об'єктивному і всебічному оцінюванню рівня його засвоєння, аналізу особливостей мовної культури особистості. Тому вміння послуговуватися тестами як засобом перевірки лінгвістичних знань і можливостей потрібні кожному викладачеві, який піклується про те, щоб його заняття були насичені різними ефективними видами тестових завдань з урахуванням індивідуальних особливостей слухачів. Не менш важливі тести і для слухача, оскільки допомагають його самоорганізації, саморозвитку, самоконтролю. Ці вміння набули особливої актуальності при підготовці до вступу у ВНЗ та зовнішнього незалежного оцінювання з української мови.

Відповідно до вимог робочої навчальної програми навчальної дисципліни «Українська мова», обговореної та схваленої на засіданні кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки, чинних програм з української мови, затверджених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, а також програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови дібрано, систематизовано і структуровано матеріал збірника завдань, який може бути використаний як на заняттях з української мови на підготовчих курсах, у школах

різних типів, ліцеях, гімназіях, так і під час самостійної підготовки до зовнішнього тестування і вступних випробувань. За змістом збірник охоплює практичний матеріал основних розділів курсу сучасної української мови: фонетики, орфографії, лексики, фразеології, морфології, синтаксису, пунктуації, стилістики, лінгвістики тексту, розвитку зв'язного мовлення.

При складанні тестів використано матеріал картотеки «Словника української мови», матеріал фольклорних джерел, творів художньої літератури та публіцистики. У них представлено різні за функціональним призначенням завдання різного рівня складності: спонукальні, питальні; завдання, у яких подано найістотніші ознаки поняття, на основі яких необхідно назвати його; завдання загальноорієнтувального плану.

Тестовий спосіб виконання завдань спонукає до мислення, аналізу й узагальнень мовних фактів, сприяє формуванню особистості, яка володіє вмінням і навичками вільного й грамотного користування мовними засобами у різних формах і сферах мовлення. Тому робота зі збірником активізуватиме розумові зусилля слухачів щодо засвоєння, осмислення і закріплення матеріалу, передбаченого робочою навчальною програмою, що сприятиме формуванню їхнього лінгвістичного світогляду, розвитку навичок вільного, комунікативно виправданого використання мовних засобів у різних формах і сферах мовлення. Викладачам збірник контрольних робіт допоможе організувати індивідуальну роботу з усіма слухачами групи, об'єктивно проконтролювати й оцінити результати їхніх навчальних досягнень. І що дуже важливо: здобувши у навчальному процесі досвід роботи з тестовими завданнями різних рівнів складності, виробивши культуру мислення під час тематичних контрольних робіт, слухач підготовчих курсів значно легше долатиме етап підсумкової атестації та зовнішнього тестування, абітурієнт – письмового тестового опитування, від успішності подолання яких багато залежатиме в їхньому майбутньому житті.

С. І. Черіпко,
старший викладач кафедри базових
і спеціальних дисциплін Інституту
доуніверситетської підготовки

ВСТУПНЕ ТЕСТУВАННЯ **Частина I**

Варіант 1

I рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. Виберіть правильне визначення. Мовлення – це:

А вираження в усній формі засобами мови думок, почуттів людини

Б вираження в письмовій формі засобами мови думок, почуттів людини

В спілкування за допомогою мовних засобів, що сприймаються на слух, чи за допомогою писемних текстів

2. Визначте, яке з слів порушує алфавітний порядок:

А витівка **Б** витрати **В** витрішки **Г** витязь **Д** витяжка

3. В якому слові іншомовного походження є подвосення букв?

А ін..овація **Б** піаніс..имо **В** ем..іграція **Г** хоб..і

4. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера *e*:

А пр...зидія, характ...ризувати, поч...нати, озер...чко

Б ч...рніло, пов...рнути, веч...ря, щ...тина

В розст...лити, пр...дтеча, пр...зирство, ч...рнетка

Г колиш...ться, захоч...мо, захист...мо, напиш...ш

5. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

6. Укажіть рядок, у якому всі слова пишуться з *ни*:

А гармат...ий, курорт...ий, де...ий, страше...ий

Б глиби...ий, беззмі...ий, патефо...ий, свяще...ий

В сумлі...ий, колі...ий, жада...ий, осі...ій
Г натхне...ий, сторо...ій, ці...ий, шале...ий

7. Визначити синонімічний ряд:

А говорити, казати, мовити, мовчати
Б розмовляти, гомоніти, балакати, розливати
В сміятися, хихикати, реготати, шкірити (зуби)
Г обов'язково, напевне, давно

8. Укажіть слово, у якому є закінчення:

А соромляться **Б** метро **В** розповіді **Г** слизько

9. Укажіть, у якому рядку всі іменники утворені одним і тим самим способом:

А товстун, мудрість, хлібина, дешевизна
Б прадід, безпорядок, подорожник, прибудова
В холодок, задрість, снігопад, відліт

10. До іменників першої відміни твердої групи належать іменники:

А жіночого роду з нульовим закінченням та основою на твердий приголосний
Б чоловічого роду з нульовим закінченням та основою на твердий приголосний
В жіночого і чоловічого роду з основою на твердий, крім шиплячого, приголосний та закінченням *-а*

11. Укажіть, до якої групи належить іменник *тесляр*:

А до твердої **Б** до м'якої **В** до мішаної

12. Виділіть рядок, у якому всі прикметники не мають ступенів порівняння:

А синій-синій, шоколадний, премудрий, порожній
Б милий, біленький, німий, ультрамодний
В жовтогарячий, сліпучо-білий, босий, гарний
Г лисий, чистий, охайний, величезний

13. Укажіть, у якому рядку вміщено означальні займенники:

А хто, що, який, чий, котрий
Б щось, хто-небудь, будь-який, казна-скільки, дехто
В ніхто, ніщо, ніякий, нічий
Г весь, всякий, кожен, сам, інший, жоден
Д той, цей, стільки, такий

14. Дієслова у формі теперішнього часу:

А завжди недоконаного виду і змінюються за числами й особами

Б Мають форму dokonаного або недоконаного виду і змінюються за числами й особами

В Мають форму недоконаного виду і змінюються за числами, особами й родами

15. Дісприсло́вники виражають:

А ознаку предмета за виконаною дією

Б додаткову дію або стан предмета

В основну дію, виражену дієсловом-присудком.

16. Укажіть рядок, у якому всі слова – прислівники:

А якось-то, по можливості, в цілому, навесні, без кінця-краю

Б де-небудь, абиде, абихто, наяву, час від часу

В на бігу, навздогін, один в один, деякий, утрічі

Г наїздом, повсюди, знадвору, казна-хто, хтозна-куди

17. Знайдіть у реченні частку і визначте її вид:

Від несподіванки Ліза вся аж здригнулася (Ю. Яновський).

А формотворча **Б** заперечна **В** модальна

18. Визначте речення, у якому між підметом і присудком ставиться тире:

А Сова соколу не пара (*Нар. тв*).

Б Але життя не сон, воно не склянка чаю... (*В. Сосюра*).

В Закон є суть, тверда його основа (*Л. Костенко*).

Г Яке це щастя в radoшах земних трудів співати кубок повний (*М. Рильський*).

19. Знайдіть речення з відокремленим означенням:

А Коли Леся вийшла, Сергієві, незважаючи на веселий вечір, стало журно (*В. Козаченко*).

Б Блаженкова обслуга, найхитріша з усіх обслуг, знову, замість п'яти мін, випустила сім (*О. Гончар*).

В Окрім Юрка, збиралося завжди до Олекси ще двоє-троє хлопців (*В. Козаченко*).

Г Крізь проламаний снарядом купол світилося небо (*О. Гончар*).

20. Знайдіть речення з послідовною підрядністю:

А Краса боятися не звична, бо звикла вірити, що вічна (*І. Мурашов*).

Б Скільки б не судилося страждати, все одно благословлю той день, день, коли мене родила мати для життя, для щастя, для людей (*В. Симоненко*).

В Хіба не бачите, що небо голубіє, що сонце ранками всіміхається ніжніш, що вся земля в якімсь чеканні дивнім мліє, і легше дихає, і дивиться ясніш (*Олександр Олесь*).

II рівень

Перетисіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки і зніміть риски

За/для, жи..єво/важливий, з/попід урвища, з/примхи долі, (полу)мисок, (В,в)улиця (Г,г)ероїв (Д,д)ніпра, за/ради кар'єри, не/зважаючи/на/те/що, плодово/овочевий, роздивився/таки, іди/бо, (пів)Києва, (Ш,ш)евченкова земля, по/підвіконню, будь/якого, механіко/металургійний, (К,к)арпа..кі (Г,г)ори, пів/острів, кори..це, військово/зобов..язаний, (Б,б)абин (Я,я)р, серде..ний (бідний), Ч..каго, боягу..тво, контр/революція

Варіант 2

I рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. Комунікативна функція мови полягає в тому, що:

А мова використовується як засіб спілкування

Б мова є не тільки формою вираження і передачі думки, а й засобом творення самої думки

В предмети і явища, пізнані людиною, одержують назву

Г мова є носієм культури народу-мовотворця

2. Скільки звуків у слові *ягня*?

А три **Б** чотири **В** п'ять **Г** шість

3. У якому слові іншомовного походження є подвоєння букв?

А ем...іграція **Б** ас...иметрія **В** ім...іграція **Г** шас...і

4. Визначте, у якому рядку в усіх словах треба ставити м'який знак:

А нян...чити, у скрин...ці, нен...чин, сяд...мо

Б змен...шити, черешен...ці, т...мяний, уман...ський

В шампін...йон, хустин...ці, фал...ш, ател...є

Г волин...ський, дон...чин, міл...ярд, жен...шень

5. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

6. Визначте, у якому рядку всі слова пишуться з великої літери:

А (Д,д)овженків щоденник, (С,с)ковородинські читання

Б (В,в)инниченкові рукописи, (Н,н)обелівський лауреат

В (Ф,ф)ранківські сонети, (Ш,ш)евченківська премія

Г (Т,т)ургенєвські герої, (А,а)хіллесова п'ята

7. Визначте речення, де фразеологізм виступає підметом:

А Головне, щоб свіжа копійка забряжчала.

Б Все у Миколи через пень-колоду виходить.

В Вона наговорила сім мішків гречаної вовни.

Г Ніхто – ні пари з уст.

8. Знайдіть слово, що не має закінчення:

А олень **Б** принесіть **В** тінь **Г** відчуваючи

9. При творенні складноскорочених слів використовуються:

А ціле перше і друге слово

Б частина першого і ціле друге слово, частини двох і більше слів, початкові букви чи звуки і цифри

В частина слова і ціле слово

10. Іменник *ім'я* належить до:

А першої відміни **Б** другої відміни **В** третьої відміни

Г четвертої відміни

11. З'ясуйте, яка форма звертання правильна:

А Вельмишановний Олег Петрович!

Б Вельмишановний Олеже Петровичу!

В Вельмишановний Олега Петровичу!

12. Знайдіть помилку у творенні вищого ступеня порівняння прикметника:

А молодший **Б** менш скрутний **В** самий відомий **Г** товстіший

13. У реченні числівник виступає:

А лише в ролі головних членів речення

Б лише в ролі другорядних членів речення

В у ролі будь-якого члена речення, найчастіше в сполученні з іменником

Г не є членом речення

14. Дієслова доконаного виду мають форму:

А лише теперішнього часу

Б минулого і майбутнього часів

В лише майбутнього часу

15. Укажіть рядок, у якому всі дієприслівники недоконаного виду:

А стежачи, кочуючи, звіряючи, оточуючи, збираючи, зриваючи

Б обмеживши, оторопівши, оглянувши, прискоривши, поринувши

В мріючи, пишучи, лежачи, чаруючи, спустившись, керуючи

Г утомившись, відмовившись, застерігаючи, заплативши, полишаючи

16. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс:

А як/от, по/іншому, коли/небудь, десь/то

Б ледве/ледве, з усіх/усюд, повік/віки, по/господарськи

В одним/одна, по/вовчи, хтозна/де, як/не/як

Г хоч/не/хоч, рік/у/рік, будь/що/будь, сила/силенна

17. Визначте, якою частиною мови є виділене слово:

*По той бік затоки вигинається **впдовж** берега рядок вогнів рибальського селища (О. Гончар).*

А прислівником **Б** прийменником **В** сполучником **Г** часткою

18. Знайдіть речення, у якому іменна частина складеного присудка виражена іменником:

А Шлях лежить великий (О. Довженко).

Б Поміж кленами була розчищена широка доріжка (М. Івченко).

В І нехай наше життя буде чудесною піснею (І. Цюпа).

Г Брянський лежав на палатці білий, спокійний, з ясним чолом (О. Гончар).

19. Знайдіть речення з вставним словом, яке виражає упевненість.

А По-моєму, ти хоч не феномен, але спритний чоловік

(О. Корнійчук)

Б Мені тепер відкрилося, нарешті, що людина створена для любові, для кохання, для зачарованості й захопленості (П. Загребельний).

В Живу, як знаєте, я на хуторі, якраз на узліссі (Остан Вишня).

Г Ввечері, справді, пішов дощ (Ю. Смолич).

20. Знайдіть речення з підрядним допустовим:

А Юносте любя, куди б не пішов я, всюди твоя йде зі мною краса! (Р. Дурбак)

Б Вода стояла на луках, скільки бачило око... (Г. Тютюнник)

В Вже листячко прокинулось в живцях, хоч сніг у лісі сріблиться повсюди (Д. Луценко).

Г Хлопці вийшли до села з заходу, так що їм не було чого боятися (Г. Тютюнник).

ІІ рівень

Перепишіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки і зніміть риски

(М,м)арок..о, (Ф,ф)ранкові традиції, (Б,б)ертолетова сіль, Гол..андія, радіст..ю, (П,п)івден..о/(З,з)ахідна (З,з)алізняця, пів/юрти, на/сам/кінець, (Н,н)аціональний (Б,б)анк України, ключ..я, експ..р..м..нтують з/чимось, не/прийти, з/поміж д..рев, де/небудь, у/міру/того/як, (з,с)початку, (О,о)рден (Я,я)рослава (М,м)удрого, дерево/обробний, радіо/центр, Дніпро/ріка, (О,о)бласна (Д,д)ержавна (А,а)дміністрація, надумав/таки, не/мовля, по/серед, ані/чичирк, (П,п)олтавська (Б,б)итва.

Варіант 3

І рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. Мислеоформульовальна функція мови полягає в тому, що:

А мова використовується як засіб спілкування

Б мова є не тільки формою вираження і передачі думки, а й засобом творення самої думки

В предмети і явища, пізнані людиною, одержують назву

Г мова є носієм культури народу-мовотворця

2. Укажіть неправильно наголошене слово:

А всередіні **Б** виразний **В** подружка **Г** помилка **Д** вільха

3. Визначте, у якому рядку в усіх словах є подвоєння букв:

А священ...ик, священ...ий, Ген...адій, незбагнен...ий

Б роз...броєння, і...раціональний, во...з'єднання, страйк...ом

В довгождан...ий, стін...ий, солов'їн...ий, розріс...я

Г л...яний, с...авець, нагороджен...ий, буквен...ий

4. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера **е:**

А л...вада, поп...лястий, вдал...ч, печ...во

Б справ...длиий, греб...нястий, мар...во, перепел...ня

В розст...лити, відд...рати, ос...литися, вел...ч

Г напиш...ш, відпочива...мо, кле...те, впізна...те

5. Визначте, у якому реченні прикметник з не пишеться окремо:

А Вчителька не/примітна стояла, зливаючись у темряві з не/великим, плетеним із лози тином (*С. Скляренко*).

Б Поле праці перед ними розстелилось не/озоре (*М. Рильський*).

В Дружній череді вовк не/страшний (*Нар. тв.*).

Г Хто знає не/змірну жагу, той міру словам моїм знає (*М. Рильський*).

6. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А північно/східний, мовно/літературний, східно/поліський, густо/синій;

Б сірувато/димчастий, сорока/денний, історико/філософський, лавино/подібний;

В рожево/золотий, культурно/масовий, екс/президентський, осінньо/зимовий,

Г курортно/оздоровчий, звуко/ізоляційний, медико/діагностичний, молочно/голубий

7. Омонімами називають слова:

А які мають одне лексичне значення

Б які збігаються за написанням, але розрізняються за значенням і наголосом

В які за своїм звуковим складом однакові, але мають різні значення

Г які мають прямо протилежне лексичне значення

8. За допомогою закінчень утворюються:

А нові слова

Б нові слова і форми одного й того самого слова

В нові форми одного й того самого слова

9. Укажіть, у якому рядку всі іменники утворені одним і тим самим способом:

А НАУ, медуніверситет, держустанова, ООН

Б лісогосподарство, прем'єр-міністр, аркуш-замовлення

В по-моєму, по-перше, міні-спідниця

10. Укажіть, у якому рядку всі іменники належать до IV відміни:

А теля, дитя, ім'я, оленятко

Б цуценя, сороча, завзяття, орля

В гусеня, коліща, плем'я, хлоп'я

Г дівча, внучатко, курча, ведмежа

11. Визначте синтаксичну роль виділеного в реченні слова:

Ой, не плач, дівчино, не журись та до мого серденька пригорнись (Нар. тв.).

А виступає підметом Б виступає додатком В не є членом речення

12. Знайдіть помилку в творенні найвищого ступеня порівняння прикметника:

А найтонший Б якнайвіддаленіший В найбільш ближчий

Г найбільш важливий

13. Визначте і вкажіть, у якому відмінку вжито в поданому реченні числівник:

Не так страшно п'яти вовків, як улесливого лиходія (Нар. тв.).

А у родовому Б у давальному В у знахідному Г у місцевому

14. Дієслова недоконаного виду вживаються у формі

А минулого, теперішнього і майбутнього часу

Б минулого і майбутнього часів

В тільки майбутнього часу

15. Визначте, у якому рядку всі дієприслівники пишуться з не окремо:

А не/втямивши, не/наводячи, не/завбачивши, не/втримавшись

Б не/спілкуючись, не/здибавши, не/дочувши, не/шануючи

В не/збагнувши, не/вдягнувшись, не/втомившись, не/вмочивши

Г не/запрігши, не/примітивши, не/покоячись, не/змирившись

16. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс:

А будь/що/будь, по/козацькому, коли/небудь, десь/то

Б ледве/ледве, що/правда, де/куди, по/господарськи

В по/маленьку, по/християнському, хтозна/де, як/не/як

Г хоч/не/хоч, рік/у/рік, всього/на/всього, по/перше

17. Визначте, якою частиною мови є виділене слово:

На добраніч вам, ниви! (М. Коцюбинський)

А іменником Б займенником В прийменником Г прислівником

Д вигуком

18. Знайдіть речення, у якому підмет і присудок узгоджені в числі й особі:

А У вашого Андрійка є талант (С. Васильченко).

Б На білому небі ясно горіла зірниця (М. Коцюбинський).

В О, не забудьте мені Червону ту зиму (В. Сосюра).

Г Чимало води утекло в Дунаю з того часу (М. Коцюбинський).

19. Знайдіть речення з неоднорідними означеннями:

А Молодий горбоносий парубок в шинелі красиво повертає голову до нас і приязно усміхається (М. Стельмах).

Б На подвір'ї шахти стояв збуджений, тривожний гомін (П. Панч).

В Будуть приходити люди – вбогі й багаті, веселі й сумні, радіщі й тугу нестимуть мені (Леся Українка).

Г З землі піднялися три ракети: червона, зелена і жовта (М. Стельмах).

20. Знайдіть речення з послідовною підрядністю:

А Краса боятися не звична, бо звикла вірити, що вічна (І. Муратов).

Б Скільки б не судилося страждати, все одно благословлю той день, коли мене родила мати для життя, для щастя, для людей (В. Симоненко).

В Хіба не бачите, що небо голубіє, що сонце ранками всміхається ніжніш, що вся земля в якімсь чеканні дивнім мліє, і легше дихає, і дивиться ясніш (Олександр Олесь).

II рівень

Перепишіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки і зніміть риски

(В,в)ав..лон, миш/як, закарпа..кий, (В,в)улиця (А,а)ндріївський (У,у)звіз, ріка/Дніпро, сонце/захисний, по/молодецькому, гірничо/промисловий, пів/юрти, творець/народ, (Г,г)рінченків словник, (Г,г)отель (К,к)олос, (на)(пів)сирота, (пів)Америки, геть/чисто, гидко/бри..ко, с/під/лоба, перекоти/поле (рослина), цв..ях, (Л,л)ьвівський (О,о)бласний (В,в)ід..іл (О,о)хорони (З,з)доров..я, по/підвіконню, зап..ясний, пр..летіти, майнув тільки/що, не/роздумуючи.

Варіант 4

I рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. Номінативна функція мови полягає в тому, що

А мова використовується як засіб спілкування

Б мова є не тільки формою вираження і передачі думки, а й засобом творення самої думки

В предмети і явища, пізнані людиною, одержують назву
Г мова є носієм культури народу-мовотворця

2. Визначте, яке з слів порушує алфавітний порядок:

А жменька **Б** жмуток **В** жовтий **Г** журба **Д** журавель

3. Визначте, у якому рядку в усіх словах на місці крапок потрібно ставити апостроф:

А узгір...я, п...єдестал, моркв...яний, без...язикий

Б ін...екція, зв...язок, Лук...яненко, мавп...ячий

В під...юджувати, двох...ярусний, торф...яний, транс...європейський

Г без...ядерний, ал...янс, вар...єте, грав...юра

4. У якому слові іншомовного походження є подвоєння букв?

А інтермец...о **Б** Ір...аціональний **В** Ем...іграція **Г** Хоб...і

5. Укажіть, у якому рядку всі іменники пишуться через дефіс:

А екс/чемпіон, жук/короїд, напів/фабрикат, хліб/сіль

Б чар/зілля, пройди/світ, кіловат/година, міні/спідниця

В рок/музика, пів/Києва, Дніпро/ріка, дівчина/львів'янка

Г відео/касета, свят/вечір, прем'єр/міністр, щастя/доля

6. Визначте, у якому реченні виділене слово з *не* пишеться окремо:

А Пробачте поетам дивацтва **не/злі**: небагато поетів живе не землі (*Олександр Олесь*).

Б Чи на майдані коло церкви, чи на засніжених полях бували жертви, жертви, жертви... **Не/легкий** був до волі шлях (*П. Тичина*).

В Місто здавалось Єльці чимось єдиним, **не/розгаданим**, страшним (*О. Гончар*).

Г Який він там не є, але згодься: він **не/поганий-таки**, цей світ... (*О. Гончар*).

7. Дайте визначення терміна «лексикологія»

А всі слова, що є в тій чи іншій мові

Б наука, яка вивчає лексичний склад

В наука, що вивчає слово як частину мови

Г наука, що вивчає звуковий склад мови

8. Знайдіть слово, що не має закінчення:

А таксі **Б** шукаєш **В** плащ **Г** снідають

9. При безсуфіксальному способі словотвору від твірного слова відкидаються:

А суфікси **Б** закінчення **В** суфікси, суфікси й закінчення, закінчення

10. До іменників другої відміни мішаної групи належать іменники...

А жіночого роду з нульовим закінченням та основою на шиплячий приголосний

Б чоловічого і середнього роду з основою на шиплячий приголосний і чоловічого роду з наголошеним суфіксом *-яр* і наголосом у непрямих відмінках на закінченні

В чоловічого роду з нульовим закінченням або закінченням *-о* в називному відмінку однини

11. З'ясуйте, яка форма звертання правильна:

А Вельмишановний Василь Павлович!

Б Вельмишановний Василю Павловичу!

В Вельмишановний Василе Павловиче!

12. Знайдіть помилку у творенні вищого ступеня порівняння прикметника:

А суворіший **Б** більш досвідчений **В** менш витриваліший

Г ближчий

13. Укажіть рядок, у якому числівник вжито неправильно:

А Підключись у серпні до МТС і отримай до сімдесяти гривень на рахунок (Реклама).

Б Підключись у серпні до МТС і отримай до семидесяти гривень на рахунок (Реклама).

14. Перехідні дієслова вживаються в реченні з

А іменником-додатком у формі давального або місцевого відмінка

Б іменником-додатком у формі орудного або знахідного відмінка з прийменником

В іменником-додатком у формі знахідного відмінка без прийменника або в родовому із заперечною часткою *не* чи значенням переходу дії не на весь предмет, а лише на його частину

15. Укажіть рядок, у якому всі дієприкметники активного стану:

А вимощений, дрімаючий, оспіваний, зів'ялий, загорілий

Б заломлений, освітлений, випущений, вимочений, нагороджений

В почервонілий, стихаючий, завмираючий, вражаючий

Г заморочений, уповільнений, затриманий, насуплений

16. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться разом:

А на/вмисне, в/решті, на/зло, на/завтра

Б на/зустріч, у/бік, де/інде, на/щастя

В чим/далі, що/дня, на/втікача, оба/біч

Г з/боку, за/світла, в/решті, без/відома

17. Із поданих уривків визначень частин мови доберіть той, який є продовженням визначення: «Прийменник – незмінна службова частина мови, що

А виражає почуття і волевиявлення, не називаючи їх».

Б надає реченню чи окремим його членам певних відтінків значення або служить для утворення окремих граматичних форм».

В вживається для зв'язку однорідних членів та частин складного речення і виражає смислові зв'язки між ними».

Г виражає залежність іменника, числівника, займенника від інших слів у словосполученні і реченні».

18. Знайдіть речення з підметом, вираженим субстантивованою частиною мови:

А Усі ми дужі дружбою своєю (*В. Сосюра*).

Б Першою думкою в Остапа було тікати (*М. Коцюбинський*).

В Пахне в'ялою травою, квітами (*О. Довженко*).

Г Он ідуть закохані і юні (*В. Сосюра*).

19. Знайдіть речення зі вставленим реченням:

А Напевне, це й справді не жінка, а саме літо йде собі за городами, лісами, співаючи, нахилиється до суничників і грибовищ, підіймає руки до плодючого дерева (*М. Стельмах*).

Б Тепер, щоправда, довкола було досить голо і сумно (*І. Франко*).

В Там батько, плачучи з дітьми (а ми малі були і голі), не витерпів лихої долі, умер на панщині (*Т. Шевченко*).

Г Я, по правді сказавши, й тепер трохи дивуюсь, що мені так легко пишеться до Вас (*Леся Українка*).

20. Знайдіть словосполучення:

А вивчити правила **Б** вздовж річки **В** брат і сестра **Г** ні риба ні м'ясо

II рівень

Перепишіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки і зніміть риси

(З,с)садити, (з,с)фальшивити, місто (Г,г)ола (П,п)ристань, до/крихти, народно/пісенний, (пів)(Х,х)решатика, студен..ський,

зап..ясний, кр..вавий, (В,в)ерсальський мир, (на)(пів)сирота, учитель/історик, (пів)яблука, газ/азот, на/провесні, жовто/гарячий, чим/дуж, (Є,є)вангелі(є,я), (О,о)ді..сей, (Ш,ш)евченківські традиції, Ват..кан, інтерме..цо, літак (А,а)нтей, з/по/між, не/прочитана книга.

Варіант 5

І рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. Звуки мовлення – це

А найменша неподільна одиниця мовлення, що служить для творення, розпізнавання, розрізнення слів

Б одиниця мовлення, що несе в собі лексичне значення слова

В будь-який звук, що сприймається органами слуху

2. Укажіть неправильно наголошене слово:

А мережа **Б** вчєння **В** зокрема **Г** гуртбжиток **Д** запітання

3. Визначте, у якому з рядків не всі слова пишуться з апострофом:

А в...ячеслав, трав...янистий, рум...яний, перед...ювілейний

Б черв...як, трьох...ярусний, з...явитися, возз ...єднання

В торф...яний, мавп...ячий, без...язикий, необ...їжджений

Г пів...ягоди, надвечіря, кур...єр, пред...явник

4. Укажіть рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком:

А нен...чин, змен...шити, стан...те, рибал...ство

Б уман...ський, на вишен...ці, їдал...ня, людс...кість

В дон...чин, т...мяний, у скрин...ці, війс...ко

Г камін...чик, тон...ше, нян...чити, велетен...ський

5. Укажіть, у якому рядку всі слова пишуться з часткою *не* разом:

А не/досяжний, не/вартий уваги, не/мічний, не/розв'язавши питання

Б не/добачає, не/мовби, не/зважаючи на дощ, не/вже, не/закінчений портрет

В не/посаджений вчасно, не/справедливий, не/збудований, не/мас нікого

Г не/уважний, дорога не/заасфальтована, не/близько, не/долік

6. Визначте, у якому рядку немає помилок у написанні власних назв:

А Велика Ведмедиця, восьме Березня, Республіка Болгарія, орден Пошани

Б Київський Будинок мод, Далекий Схід, Великдень

В Верховна Рада України, Велика Вітчизняна війна, Нобелівська премія

Г Чумацький Шлях, бальзаківські традиції, Збройні сили України

7. Лексичне і граматичне значення мають:

А службові частини мови

Б самостійні частини мови

В і самостійні, і службові частини мови

8. Укажіть слово, у якому є закінчення:

А фотографуються **Б** какаду **В** перемагати **Г** високо

9. Укажіть, у якому рядку всі іменники утворені одним і тим самим способом:

А підсвічник, нарукавник, співвітчизник

Б біг, перехід, мудрість, вивіз

В листоноша, хлібороб, різьбяр, землероб

10. Іменники, що мають форму тільки однини, означають:

А власні назви, збірні іменники, абстрактні назви, назви речовин

Б загальні назви, назви неістот, назви речовин

В географічні назви, назви ігор, назви парних за будовою предметів, процесів, назви відрізків часу, свят, побутових обрядів

11. З'ясуйте, у якому імені по батькові допущено помилку:

А Леонідович **Б** Анатолійовна **В** Луківна **Г** Якович

12. Назвіть групу прикметників за значенням, що має ступені порівняння:

А якісні **Б** відносні **В** присвійні

13. Додаванням часток *аби-, де-, -сь, будь-, -небудь, казна-, хтозна-* утворюються

А означальні займенники

Б неозначені займенники

В заперечні займенники

14. Неозначеній формі дієслова властиві такі морфологічні ознаки, як

А вид, перехідність/неперехідність

Б спосіб, час, число

В особа або рід, час

15. Дісприкметникові властиві такі дієслівні категорії:

А виду (доконаного, недоконаного), часу (теперішнього, минулого), дієприкметник може мати залежні слова

Б виду (доконаного, недоконаного), часу (теперішнього, минулого)

В числа, особи, роду, виду (доконаного, недоконаного)

16. Проста форма вищого ступеня порівняння прислівників твориться за допомогою

А суфіксів **-ше, -іше** від прислівників на **-о, -е**

Б поєднанням слів *значно, багато* з прислівниками

В суфіксів **-ше, -іше** від якісних прикметників

17. Знайдіть в реченні сполучник підрядності і визначте його вид:

Він знову пішов у гай, щоб останній раз надивитись і попрощатися з пам'ятними місцями (І. Франко).

А причини **Б** мети **В** умовний **Г** часовий **Д** з'ясувальний

Е порівняльний

18. Неповними називаються речення, у яких

А наявні всі головні і другорядні члени речення

Б наявний тільки один головний член речення, а другого немає і бути не може

В пропущений один або кілька членів, але їх легко поновити з контексту, або їх підказує ситуація мовлення

19. Знайдіть речення з однорідними обставинами:

А Вились і танули серед дерев сизі димки над бараками (*Ю. Збанацький*).

Б Шосейний шлях пролягав полями через ліски і зарослі, бори і непролазні хащі (*Ю. Збанацький*).

В А в печері ані золота, ані срібла, ані каміння дорогого (*Марко Вовчок*).

Г Часом у блакитній вишині пропливала біла хмара, або пролітала пташина, або ширяв над річкою шуліка, зірким оком вишукуючи здобич (*А. Шиян*).

20. Знайдіть речення з однорідною підрядністю:

А Краса боятися не звична, бо звикла вірити, що вічна (*І. Муратов*).

Б Скільки б не судилося страждати, все одно благословлю той день, коли мене родила мати для життя, для щастя, для людей (*В. Симоненко*).

В Хіба не бачите, що небо голубіє, що сонце ранками всміхається ніжніш, що вся земля в якімсь чеканні дивнім мліє, і легше дихає, і дивиться ясніш (Олександр Олесь).

II рівень

Перепишіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки і зніміть риски

Тільки/но, далеч..у, св..ящен..ий, г..рячий, запорі..ький, ро..жарити, ід..ал, Ла/(М,м)анш, С..ц..лія, (С,с)ередні віки, (Н,н)овий (Р,р)ік, бря..чати, (С,с)узір..я (В,в)еликого (П,п)са, (пів)порції, густо/синій, трава/буркун, свят/веч..р, (пів)лимона, іди що/най/швидше, казна/що, не/нароком, ніким не/прочитана книга, не/високо, з/пів/об..рта, (пів)Оболоні.

Варіант 6

I рівень

У завданнях 1–20 визначте і вкажіть правильну відповідь із запропонованих

1. В українській мові

А кількість звуків і букв однакова

Б звуків більше, ніж букв на їх позначення

В звуків менше, ніж букв на їх позначення

2. Скільки звуків у слові відзвук?

А чотири **Б** п'ять **В** шість **Г** сім

3. Визначте, у якому рядку в усіх словах треба ставити м'який знак:

А нян...чити, у скрин...ці, нен...чин, сяд...мо

Б змен...шити, черешен...ці, т...мянний, уман...ський

В шампін...йон, хустин...ці, фал...ш, ател...є

Г волин...ський, дон...чин, мільярд, жен...шень

4. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера **є:**

А пр...зидія, характ...ризувати, поч...нати, озер...чко

Б ч...рнило, пов...рнути, веч...ря, щ...тина

В розст...лити, пр...дтеча, пр...зирство, ч...рнетка

Г колиш...ться, захоч...мо, захист...мо, напиш...ш

5. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться разом:

А народно/пісенний, історико/філологічний, зерно/збиральний

Б високо/ерудований, напів/стиглий, західно/європейський

В швидко/діючий, машинно/тракторний, гірко/солоний

Г темно/шкірий, сніжно/білий, жовто/гарячий

6. Визначте рядок, у якому всі прислівники пишуться з *нн*:

А безупин...о, безпардон...о, безсумнівн...о, безпомічн...о

Б невпин...о, бездоган...о, спросоня, поперемін...о

В вчасн...о, надсадн...о, невимушен...о, зран...я

Г сумлін...о, нечемн...о, незламн...о, недаремн...о

7. Слова, що позначають існуючі й нині предмети, явища і процеси, але з якихось причин перестали вживатися в мові або й зовсім зникли з її словника, вийшли з ужитку, бо були замінені іншими словами (н-д, *ланіти – щоки, перст – палець, уста – губи*), називаються:

А історизмами **Б** архаїзмами **В** неологізмами

8. Твірною називається основа:

А від якої утворюється інше слово

Б будь-якого слова

В новоутвореного слова

9. Знайдіть слово, що не має закінчення:

А Львів **Б** досхочу **В** здобувають **Г** злива

10. До іменників першої відміни мішаної групи належать іменники:

А жіночого роду з нульовим закінченням та основою на шиплячий приголосний

Б чоловічого роду з нульовим закінченням або закінченням *-о* в називному відмінку однини

В жіночого і чоловічого роду з основою на шиплячий приголосний та закінченням *-а*

11. З'ясуйте, у якому відмінку вжито виділений іменник:

Моя біографія, друзі, сягає в далекі ті дні, коли мене бусол на лузі підкинув батькам навесні (Д. Білоус).

А у називному відмінку **Б** у родовому відмінку **В** у давальному відмінку **Г** у знахідному відмінку **Д** в орудному відмінку

Е у місцевому відмінку **Є** у кличному відмінку

12. Укажіть рядок, у якому всі слова – присвійні прикметники:

А материн, Галин, заячий, приятельський

Б совиний, орлиний, Гордіїв, батьківський

В зміїний, Наталчин, зозулин, мій

Г вовчий, соловейків, Іллів, товаришів

13. Укажіть, у якому рядку вміщено відносні займенники:

А хто, що, який, чий, котрий, скільки

Б я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони

В ніхто, ніщо, ніякий, нічий

Г хто? що? який? чий? котрий? скільки?

Д той, цей, стільки, такий

14. Неозначена форма дієслова називається початковою формою і виражає дію, яка:

А переходить на предмет

Б не вказує на особу, час, число, рід

В уже завершилась

15. Дієприкметники, як і прикметники

А змінюються за родами, числами, особами, мають дієвідміни

Б змінюються за родами, числами, відмінками, залежать від іменника, в реченні виступають в ролі означення, іменного складеного присудка

В не мають лексичного значення, змінюються за родами, числами, відмінками

16. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс:

А як/от, по/іншому, коли/небудь, десь/то

Б ледве/ледве, з усіх/усюд, повік/віки, по/господарськи

В одним/одна, по/вовчи, хтозна/де, як/не/як

Г хоч/не/хоч, рік/у/рік, будь/що/будь, сила/силенна

17. Визначте, якою частиною мови є виділене слово:

О пісне! Ти – плескіт рік, ти – переливи мідні (М. Рильський).

А прийменником **Б** сполучником **В** часткою **Г** вигуком

18. Знайдіть речення з прямим порядком слів:

А Нас Вітчизна вела у звитяжні походи і по чорній землі, і по білих пісках (*Л. Дмитренко*).

Б Кружляють білокрилі голуби – над Києвом, Тбілісі і Москвою (*Л. Дмитренко*).

В В далі непогасні іде моя вільна Україна (*Д. Білоус*).

Г В небі кучерявою юрбою зграйка хмар сріблястих поспіша (*Д. Луценко*).

19. Знайдіть речення з відокремленим додатком:

А Тимко сидів ображений і розумів, що, крім матері і Гаврила, всі його ненавидять (*Гр. Тютюнник*).

Б За морем, у синім тумані, потопає стара земля
(*М. Коцюбинський*).

В Максим, минувши густі зарості ожини, переплетені хмелем, опинився на поляні (*А. Шиян*).

Г Височенна ялинка, прикрашена іграшками і ліхтариками, стояла серед площі Перемоги (*В. Собко*).

20. Знайдіть речення з підрядним допустовим:

А Юносте любя, куди б не пішов я, всюди твоя йде зі мною краса!
(*Р. Дурбак*).

Б Вода стояла на луках, скільки бачило око... (*Г. Тютюнник*).

В Вже листячко прокинулось в живцях, хоч сніг у лісі сріблиться повсюди (*Д. Луценко*).

Г Хлопці вийшли до села з заходу, так що їм не було чого боятися
(*Г. Тютюнник*).

II рівень

Перепишіть слова, замість крапок вставте потрібні букви, апостроф, розкрийте дужки і зніміть риски

Жит..є/радiсний, (пiв)оселi, п..яти/тон..й, пiвден..о/схiдний,
(С,с)он/трава, мiсто/воiн, (Ш,ш)евченковi рукописи, жит..я/бут..я,
кисло/солоний, кiтка/нарцис, (напiв)забут..я, рано/по/раненьку,
(Ф,ф)ранкова кiмната, (К,к)урил..с..кi (О,о)стров(а,и), де/iнде,
кiнець/кiнцем, день/у/день, (с,з)пересердя, воєн..о/страт..гiчний,
пiв/мiсяця, п..юре, Браз..лiя, сюр..еалiзм, мабу..ь, закарпа..кий,
по/латинi.

ВСТУПНЕ ТЕСТУВАННЯ

Частина II

Варіант 1

I рівень

У завданнях 1–10 вкажіть одну правильну відповідь

1. У якому рядку всі приголосні тверді:

А садовод, складність, князювати, капітальний

Б ковзати, стежинка, саджати, переклад

В козак, льодяний, апельсин, розумний

Г берег, вечірка, горіховий, друкар

2. Укажіть прислів'я, до складу якого входять антоніми:

А Від користі серце кам'яніє.

Б Мудрий не дасть за ніс водити.

В Ученому – світ, а невченому – тьма.

Г Золото в очі блищить.

3. Укажіть пару слів, у яких є однакові звуки:

А дятел, дубок **Б** злива, льодок **В** клен, липа **Г** сіль, слива

4. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера е:

А пр...зидія, характ...ризувати, поч...нати, озер...чко

Б ч...рнило, пов...рнути, веч...ря, щ...тина

В розст...лити, пр...дтеча, пр...зирство, ч...рнетка

Г колиш...ться, захоч...мо, захист...мо, напиш...ш

5. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

6. Укажіть рядок, у якому всі слова пишуться з *ни*:

А гармат...ий, курорт...ий, де...ий, страше...ий

Б глиби...ий, беззмі...ий, патефо...ий, свяще...ий

В сумлі...ий, колі...ий, жада...ий, осі...ий

Г натхне...ий, сторо...ий, ці...ий, шале...ий

7. Визначте синонімічний ряд:

А говорити, казати, мовити, мовчати

Б розмовляти, гомоніти, балакати, розливати

В сміятися, хихикати, реготати, шкірити (зуби)

Г обов'язково, напевне, давно

8. Укажіть слово, у якому є закінчення:

А соромляться **Б** метро **В** розповісти **Г** слизько

9. Укажіть, у якому рядку всі іменники утворені одним і тим самим способом:

А товстун, мудрість, хлібина, дшевізна

Б прадід, безпорядок, подорожник, прибудова

В холодок, заздрість, снігопад, відліт

10. До іменників першої відміни твердої групи належать іменники:

А жіночого роду з нульовим закінченням та основою на твердий приголосний

Б чоловічого роду з нульовим закінченням та основою на твердий приголосний

В жіночого і чоловічого роду з основою на твердий, крім шиплячого, приголосний та закінченням *-а*

II рівень

Укажіть відповідність між словом та його характеристикою

А У слові на один звук більше, ніж букв	1 Лялька
Б У слові на один звук менше, ніж букв	2 Їжак
В У слові однакова кількість звуків та букв	3 Дзьобик
Г У слові на два звуки менше, ніж букв	4 Щавель
	5 Ящірка

III рівень

Перепишіть текст, замість крапок вставте потрібні букви, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Рано/рано зайшла в холодильник під соняшники. Високо над головою цвілі жовто/гарячі вінки пахли т.рпким смолистим духом вона пр.йшла под..витись як соняшники пов..ртатимуть голови за сонцем.

Стовбури ш..ршаві аж колючі листя с/під/споду в жилках і ще шорсткіше від гарбузового. Соняшники зовсім не/ворушаться і нікуди не/повертають голів. З..мля ще холодна во..ка від роси.

Прогорнула суху ямку підст..лила сороч..чку вмостилася обхопивши ноги руками обіпершись підборіддям на коліна щоб не/прогавити (С,с)ходу (С,с)онця і пр..мітити як до нього повернуть голови соняхи. Тоді знатиме що до/віку пр..в..яже до себе щастя щєб пак бачила таку тасмницю!

Так Даринка була щаслива! Вона належала до тих людей яким все забувається.

Може те щастя де/інде по світах не так годило б їй та коло матінки все робилося по (Д,д)аринчиному киву. Щаслива ти Даринко казали дівчатка. Ну будеш хлопцям голови сушити зітхав тато. Буду батечку радо згоджувалась Даринка якій весь світ ввижався немов одне велике весіл..я де музики вес..ло тнуть де танці кружлять де хлопці з гарячими очима заглядають в душу.

(За Ю. Яновським)

Варіант 2

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах літери я, ю, є позначають два звука:

А боягуз, злюка, боєць, хрящ

Б кольє, коляда, розіб'ю, зоря

В пояс, вояж, сум'яття, велюр

Г заєць, в'юн, віяло, п'єса

2. У якому рядку слова є синонімами до слова метелиця?

А сніг, вітер, мороз, зима

Б сніговиця, хуртовина, віхола, завірюха

В січнева, остання, вечірня, зимова

Г сніговий, снігопад, снігурка, снігозбирач

3. Укажіть рядок слів, у вимові кожного з яких спостерігається явище уподібнення приголосних:

А смужка, боротьба, здійснити, кішка

Б низка, молотьба, зсипати, миска

В вогкий, рюкзак, нігтик, зсунути

Г стежка, сказати, зцементувати, грушка

4. Виділіть рядок, у якому всі прикметники не мають ступенів порівняння:

А синій-синій, шоколадний, премудрий, порожній

Б милий, біленький, німий, ультрамодний

В жовтогарячий, сліпучо-білий, босий, гарний

Г лисий, чистий, охайний, величезний

5. Укажіть, у якому рядку вміщено означальні займенники:

А хто, що, який, чий, котрий

Б щось, хто-небудь, будь-який, казна-скільки, дехто

В ніхто, ніщо, ніякий, нічий

Г весь, всякий, кожен, сам, інший, жоден

Д той, цей, стільки, такий

6. Дієслова у формі теперішнього часу:

А завжди недоконаного виду і змінюються за числами й особами

Б мають форму доконаного або недоконаного виду і змінюються за числами й особами

В мають форму недоконаного виду і змінюються за числами, особами й родами

7. Дієприслівники виражають:

А ознаку предмета за виконаною дією

Б додаткову дію або стан предмета

В основну дію, виражену дієсловом-присудком

8. Укажіть рядок, у якому всі слова – прислівники:

А якось-то, по можливості, в цілому, навесні, без кінця-краю

Б де-небудь, абиде, абихто, наяву, час від часу

В на бігу, навздогін, один в один, деякий, утричі

Г наїздом, повсюди, знадвору, казна-хто, хтозна-куди

9. Знайдіть у реченні частку і визначте її вид:

Від несподіванки Ліза вся аж здригнулася (Ю. Яновський).

А формотворча **Б** заперечна **В** модальна

10. Визначте речення, у якому між підметом і присудком ставиться тире:

А Сова соколу не пара (*Нар. тв.*).

Б Але життя не сон, воно не склянка чаю... (*В. Сосюра*).

В Закон є суть, тверда його основа (*Л. Костенко*).

Г Яке це щастя в radoшах земних трудів спивати кубок повний (*М. Рильський*).

II рівень

Установіть відповідність між фразеологізмом і його тлумаченням

А Пекти раків

1 Насміхатися

Б Замилювати очі

2 Червоніти

В Розбити глека

3 Зруйнувати

Г Повісити носа

4 Брехати

5 Посваритися

6 Засмутитися

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Догорів літній день. Щирим золотом пирснуло сонце з/під високих чорних ялин половинкою вирізалось на небі тоне/тоне... ось чвертка... шматочок... іскринка і нема вже!

Тільки ясно/рожева пел..на окрила (3,з)ахідний край неба чорними візерунками виступають на ній дерева старого панського садка.

Довгий/довгий той літній день!

Чого тільки не/перейшло від світання до см..ркання чого тільки не/наслухався цей сад що вб..рає кожен вигук з поля кожен гомін з с..ла вб..рає та поширивши в/десять..ро віддає луною. Ось і тепер ще здалека колишеться полем гуртова парубоча пісня то йдуть косарі. Раптом десь наче навп..рейми вирвалася дрібна дівоча. Обидві на/різно плинуть п..р..гуюкую..ся п..р..шкоджають одна/одній. Але обидві все бли..че і бли..че і ось прийняв їх у своє лоно старий сад залунали/загули чоловічі басы й т..нори золотими ра..ками п..р..пл..лися з ними дівчачі сопрано й обидві пісні поважна й жартівлива різно/початі не разом кінчаючись дивно злилися в не/змовну гармонію й переповнили в/щерть темний затишок.

(Дніпрова Чайка)

Варіант 3

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. Укажіть, у якому рядку всі слова розташовано в алфавітному порядку:

- А галка, гомін, географ, гроно
- Б горбань, гуркіт, геній, гарба
- В галас, геометрія, гіркота, гончар
- Г гумовий, грак, голова, груша

2. У якому рядку всі виділені слова у словосполученнях вжито в прямому значенні:

- А *солодкий сон, жовтокоса осінь, море пшениці*
- Б *солодка кава, срібна ложка, тепла хустка*
- В *молода трава, багатий місяць, голови соняшників*
- Г *сива голова, рожеві мрії, вушко голки*

3. Укажіть рядок, що складається лише із запозичених слів:

- А фортепіано, арфа, сопілка
- Б політика, техніка, граматика
- В спорт, гра, хокей
- Г цирк, театр, вистава

4. У якому слові іншомовного походження є подвоєння букв:

А ем...іграція Б ас...симетрія В ім...іграція Г шас...і

5. Визначте, у якому рядку в усіх словах треба ставити м'який знак:

А нян...чити, у скрин...ці, нен...чин, сяд...мо

Б змен...шити, черешен...ці, т...мянний, уман...ський

В шампін...йон, хустин...ці, фал...ш, ател...є

Г волин...ський, дон...чин, мілярд, жен...шень

6. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

7. Визначте, у якому рядку всі слова пишуться з великої літери:

А (Д,д)овженків щоденник, (С,с)ковородинські читання

Б (В,в)инниченкові рукописи, (Н,н)обелівський лауреат

В (П,п)ушкінські рукописи, (Ш,ш)евченківська премія

Г (Т,т)ургенєвські герої, (А,а)хіллесова п'ята

8. Визначити речення, де фразеологізм виступає підметом:

А головне, щоб свіжа копійка забряжчала

Б все у Миколи через пень-колоду виходить

В вона наговорила сім мішків гречаної вовни

Г ніхто – ні пари з уст

9. Знайдіть слово, що не має закінчення:

А олень Б принесить В тінь Г відчуваючи

10. При творенні складноскорочених слів використовуються:

А ціле перше і друге слово

Б частина першого і ціле друге слово, частини двох і більше слів, початкові букви чи звуки і цифри

В частина слова і ціле слово

II рівень

Укажіть відповідність між словом і способом словотвору

А Префіксальний	1	Освітлити
Б Суфіксальний	2	Опитати
В Префіксально-суфіксальний	3	Лісопарковий
Г Складання основ	4	Життєздатний
	5	Опік

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Блакитними очима дивиться мені в очі в..сна.

Вона ще молода ніжна усміхаєт..ся св.ятково і чисто в її ледь/чутному диха..і збудлива таємниця краси природи що завжди відроджуєт..ся й відроджуєт..ся.

Ще так не/давно бігла по (Д,д)ніпровських кручах рудою лисицею осінь бігла барвисто/холодним повівом несло від її пру..кого бе..поворотного бігу. Так не/давно дихало в мої думки студен..им пахом зів..ялого листя а вже сьогодні лагідне шовковисте повітря весни купає мої очі вся земля наче випромінює благодатну снагу що пом..гає рости не тільки траві квітам деревам а й мріям лю..ьким.

Стоять верби опушені зелененьким листям і здається чують сплески журавлин..их сурем у піднебес..і л..генький бентежливий передзвін прозорий кришталевий.

Протягом усієї м..нулої з..ми я відчував щось має статись у цьому світі щось не/минуче стан..т..ся.

Й тепер коли прийшла в..сна коли війнула мені в груди тлумовиськом перших своїх тонких таких запахів коли в мене все помолоділо мов вербове пагін..я над (Д,д)ніпровською водою то я добре знаю очікуване пр..йшло наче народжене силою мого бажання і наймення йому синя та золота весна на (Д,д)ніпрових кручах.

(Є. Гуцало)

Варіант 4

I рівень

У завданнях 1–10 вказати одну правильну відповідь

1. У якому рядку в усіх словах кількість звуків відповідає кількості букв:

А помешкання, папка, солов'ї, сказати

Б модниця, наклеїти, дзьоб, пташка

В зозуля, полька, саджанець, день

Г чудово, земля, міліметр, знати

2. Знайдіть речення, у якому неправильно вжито слово приймати:

А Юнаки приймають присягу на вірність народу України.

Б Наталка приймає участь у змаганнях з тенісу.

В Їв би очима, та душа не приймає.

Г Прошу прийняти рішення якнайшвидше.

3. Укажіть словосполучення, у якому вжито слово, утворене шляхом переходу з однієї частини мови в іншу:

А вийшли з операційної **Б** черговий механік **В** солодке печиво

Г військовий лікар

4. Визначте, у якому рядку в усіх словах є подвосення букв:

А священ...ик, священ...ий, Ген...адій, незбагнен...ий

Б роз...броєння, і...раціональний, воз'...еднання, страйк...ом

В довгождан...ий, стін...ий, солов'їн...ий, розріс...я

Г л...яний, с...авець, нагороджен...ий, буквен...ий

5. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера e:

А л...вада, поп...лястий, вдал...ч, печ...во

Б справ...дливий, греб...нястий, мар...во, перепел...ня

В розст...лити, відд...рати, ос...литися, вел...ч

Г напиш...ш, відпочива...мо, кле...те, впізна...те

6. Визначте, у якому реченні прикметник з не пишеться окремо:

А Вчителька не/примітна стояла, зливаючись у темряві з не/великим, плетеним із лози тином (*С. Склярєнко*).

Б Поле праці перед ними розстелилось не/озоре (*М. Рильський*).

В Дружній череді вовк не/страшний (*Нар. тв.*).

Г Хто знає не/змірну жагу, той міру словам моїм знає (*М. Рильський*).

7. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А північно/східний, мовно/літературний, східно/поліський, густо/синій

Б сірувато/димчастий, сорока/денний, лавино/подібний, історико/філософський

В рожево/золотий, осінньо/зимовий, культурно/масовий, екс/президентський

Г курортно/оздоровчий, звуко/ізоляційний, медико/діагностичний, молочно/голубий

8. Омонімами називаються слова

А які мають одне лексичне значення

Б які збігаються за написанням, але розрізняються за значенням і наголосом

В які за своїм звуковим складом однакові, але мають різні значення

Г які мають прямию протилежне лексичне значення

9. За допомогою закінчень утворюються

А нові слова

Б нові слова і форми одного й того самого слова

В нові форми одного й того самого слова

10. Укажіть, до якої групи належить іменник *тесляр*:

А до твердої **Б** до м'якої **В** до мішаної

II рівень

Укажіть відповідність між назвою та правилом уживання великої літери

А усі слова пишуться з великої літери

Б з великої літери пишеться перше слово

В з великої літери пишеться друге слово

Г усі слова пишуться з малої літери

1 (Х,х)арківський (Н,н)аціональний (У,у)ніверситет

2 (О,о)рганізація (О,о)б'єднаних (Н,н)ацій

3 (П,п)ланети (С,с)онячної (С,с)истеми

4 (К,к)иївські (В,в)улиці

5 (Н,н)ародний (А,а)ртист (У,у)країни

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риси і поставте всі необхідні розділові знаки

Жовто/гаряча осінь стоїть над (О,о)сокорками ро..кинувши високо над з...млею блакитні небеса. По садках загуляли золоті падолисти та ще срібне павутин..я літає в повітрі снуючи свою дивовижну пряжу над п..р..лазами.

Стоїть лагідна пора (Б,б)абиного літа останні сонячні дні такі ласкаві оповиті сріблястим мереж..вом мрійним смутком прощальним ячанням журавлів що відлітають у вирій.

На городах уже зібрані гарбузи викопано картоплю зрубано капусту на грядках. Тільки де/не/де стоїть сухе соняшничин..я і тихо шер..хтить нагадуючи про г..рячі дні літа коли цвіли вони

жовтими решетами на городах просіваючи соня.ний пил. Зів'яли поникли від нічних пр..морозків квіти біля хат тільки одні високі синенькі цвітуть стебла схожі на нехворощ. У народі їх називають морозом. Може тому що стоять вони на/перекір заморозкам може тому що цвітін..я їхне нагадує голубуватий іній ран..ього приморозку.

Під стріхами хат дбайливі господині розвішали золотаві качани кукуру..зи жовті гвоздики і кетяги червоної калини. З/далеку коли глянеш стоїть така хата як молода в осіннім вінку. Стоїть і жде весілля. Що/неділі прокочуються по селу весільною перевозою дружки і бояри гудуть бубни лунає весільна музика.

(За І. Цюною)

Варіант 5

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. У якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні:

- А гатити, водогін, сон, мох
- Б голова, слово, осінь, Канів
- В вітер, женити, сторона, колгосп
- Г особа, пшоно, сторона, вовк

2. Виберіть рядок, у якому слова становлять синонімічний ряд:

- А високо, низько, височина, низина
- Б височина, висота, вишина, вись
- В висотний, висотник, верховина, верхівка
- Г вишитий, вишивка, вишиванка, вишивати

3. Позначте рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку однини пишуться з подвоєними приголосними:

- А емаль, далеч, жовч
- Б акварель, тінь, мужність
- В мазь, вісь, суміш
- Г розповідь, папороть, область

4. Знайдіть помилку у творенні найвищого ступеня порівняння прикметника:

- А найтонший
- Б якнайвіддаленіший
- В найбільш ближчий

Г найбільш важливий

5. Визначте і вкажіть, у якому відмінку вжито в поданому реченні числівник:

Не так страшно п'яти вовків, як улесливого лиходія (Нар. тв.).

А у родовому Б у давальному В у знахідному Г у місцевому

6. Дієслова недоконаного виду вживаються у формі:

А минулого, теперішнього і майбутнього часу

Б минулого і майбутнього часів

В тільки майбутнього часу

7. Орфографічну помилку допущено в написанні слова:

А жовто-гарячий

Б таємничо-магічне

В недарма

Г не помітити

8. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс:

А будь/що/будь, по/козацькому, коли/небудь, десь/то

Б ледве/ледве, що/правда, де/куди, по/господарськи

В по/маленьку, по/християнському, хтозна/де, як/не/як

Г хоч/не/хоч, рік/у/рік, всього/на/всього, по/перше

9. Визначте, якою частиною мови є виділене слово:

На добраніч вам, ниви! (М. Коцюбинський)

А іменником Б займенником В прийменником Г прислівником

Д вигуком

10. Знайдіть речення, у якому підмет і присудок узгоджені в числі й особі:

А У вашого Андрійка є талант (С. Васильченко).

Б На білому небі ясно горіла зірниця (М. Коцюбинський).

В О, не забудьте мені Червону ту зиму (В. Сосюра).

Г Чимало води утекло в Дунаю з того часу (М. Коцюбинський).

II рівень

Укажіть відповідність між прикметником та його морфологічною характеристикою

А відносний, Н. в. множини

Б якісний, Н. в. множини

В відносний, З. в. множини

Г якісний, З. в. множини

- 1 Стерня коле босі ноги, аж на плач збирається Хариті
(М. Коцюбинський).
- 2 Зінько з Іваном половили бусурманських коней, узяли в поводи,
рушили до бекета (К. Басенко).
- 3 Було це в лісах над Сулою, де дзвінко булькають у воду важкі
жолуді (О. Донченко).
- 4 Посипалися зрадницькі кулі на послів Хмельницького
(К. Басенко).
- 5 Схоже, що ті зарослі повели свій родовід від віковічних пралісів
(Ю. Збанацький).

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Вас ніколи не/тривожило відчуття знайомості якоїсь місцевості лісу чи поля де ви раніше не/бували й куди навідались вперше? Це відчуття пригнічує вас і ви дивлячись починаєте впізнавати навколо себе те з чим раніше не/стикалися.

А чи переживаєте ви колись тривалий час залишаючись наодинці з природою над лісовою стежкою скажімо чи відчували що душа ваша зливає..я з цими деревами і їхнім шумом що вона становить одне ціле з рівномірним погойдуван..ям оч..ретини одне ціле з ро(з,с)сипищами білого піску з соня..ними (с,з)палахами на хвилях? Начеб/то душа природи стала вашою власною а ваша злилася з душею природи. Ваш розум ро(с,з)чинився в повітрі проник у судини трав просочився в найтон..ші капіляри корін..я рослини мислять по/вашому а ви мислите по/рослин..ому.

Ще про одне хочеться запитати чи не/здавалось вам що на цій землі живете ви вічно що вашому життю не/має початку що й кінця йому теж не буде? Бо ж не/може правда не/може обірватися раптом на пів/шелесті на пів/сплеску оцей світ не може п..р..стати існувати після вітру..

На/одинці з природою пр..слухає..ся до биття свого серця і в його битті вловлюєш як уперто як вагомо й значущо б'ється серце вічності серце самої природи.

(С. Гуцало)

Варіант 6

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. Укажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних звуків при словозміні чи словотворенні:

- А кріпити, краситися, плести, дерти
- Б могли, стерегти, пустити, кидати
- В дробити, бігти, знаходити, виростити
- Г святити, молоти, красити, шити

2. Яке зі слів має лексичне значення «той, що минув; колишній»:

- А давній Б теперішній В бувший Д майбутній

3. Позначте рядок географічних назв, від яких можна утворити прикметники, що закінчуються на *-ський*

- А Ужгород, Прага, Запоріжжя
- Б Кривий Ріг, Кіровоград, Карпати
- В Миргород, Петербург, Збараж
- Г Сиваш, Красноград, Волноваха

4. Визначте, яке зі слів порушує алфавітний порядок:

- А жменька Б жмуток В жовтий Г журба Ґ журавель

5. Визначте, у якому рядку в усіх словах на місці крапок потрібно ставити апостроф:

- А узгір...я, п...едал, моркв...яний, без...язикий
- Б ін...екція, зв...язок, Лук...яненко, мавп...ячий
- В транс...европейський, під...юджувати, двох...ярусний, торф...яний
- Г. без...ядерний, ал...янс, вар...ете, грав...юра

6. У якому слові іншомовного походження є подвоєння букв:

- А інтермец...о Б ір...аціональний В ем...іграція Г хоб...і

7. Укажіть, у якому рядку всі іменники пишуться через дефіс:

- А екс/чемпіон, жук/короїд, напів/фабрикат, хліб/сінь
- Б чар/зілля, пройди/світ, кіловат/година, міні/спідниці
- В рок/музика, пів/Києва, Дніпро/ріка, дівчина/львів'янка
- Г відео/касета, свят/вечір, прем'єр/міністр, щастя/доля

8. Визначте, у якому реченні прикметник з *не* пишеться окремо:

- А Пробачте поетам дивацтва не/злі: небагато поетів живе не землі (Олександр Олесь).

Б Чи на майдані коло церкви, чи на засніжених полях бували жертви, жертви, жертви... Не/легкий був до волі шлях (*П. Т. Тичина*).

В Місто здавалось Єльці чимось єдиним, не/розгаданим, страшним (*О. Гончар*).

Г Який він там не є, але згодься: він не/поганий-таки, цей світ... (*О. Гончар*).

9. Дайте визначення терміна лексикологія:

А. всі слова, що є в тій чи іншій мові

Б наука, яка вивчає лексичний склад

В наука, що вивчає слово як частину мови

Г наука, що вивчає звуковий склад мови

10. Знайдіть слово, що не має закінчення:

А таксі **Б** шукаєш **В** плащ **Г** снідають

II рівень

Укажіть відповідність між числівником та його характеристикою

А кількісний у родовому відмінку

Б порядковий у давальному відмінку

В кількісний в орудному відмінку

Г порядковий у місцевому відмінку

1 вісімдесятьома шістьома

2 сто третьому

3 у дев'яносто четвертому

4 шістсот дванадцятого

5 сімдесятьох сімох

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, апостроф, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Якась гра то море підкрадає..я до хлоп..яти то хлоп..я весело крадеться до моря. З/під кашкетки затяганої з погнутих козирком червоніють нахльоскані вітром вуха. Кеди видно бували в бувальцях вони ві..стрибують так спритно коли хвиля набігає. Личко худорляве зос(е,и)редж(и,е)не. Надто ж коли хлоп..я отак пр..сяде і нахилившись відкинувши портфелік усе щось вистежує з т..рплячістю істинного дослідника. Іноді раптом сам собі всміхається сидить хвилину/другу повитий с'яйвом усмішки. Худорляве личко ясніє ро(с,з)квітає все освітл..не біло\пінною

хвилею сама навіть усмішка освітлена хлопчик у своєму н..втомному пошуку ніби переживає мить на..хнен..я. Між ним і морем ніби виникає якийсь контакт не/збагнене ніким іншим взаєморозуміння виникає гармонія породжена й пі..тримувана чимось для нас не/доступним. Море шаліє пр...бій сугонить. Б(е,и)тон пол(о,а)маний штормами лежить усюди навалом а над усім цим у цілковитій бе(с,з)тр(е,и)вожності з своїми думками якимись щоранку бр(и,е)де бовтаючи портфеликом юна людина.

(О. Гончар)

Варіант 7

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. Визначте, у якому рядку в усіх словах приголосні глухі:

А спека, спати, поспіх, чаша

Б безлад, малий, гриміти, страх

В тіньовий, скоринка, тинятися, котити

Г монах, ховрах, кожух, темний

2. Яке зі слів має лексичне значення «орган слуху й рівноваги у людини і хребетних тварин»:

А чоло Б око В рука Г вухо

3. Позначте речення, у якому вжито прикметник у формі вищого ступеня порівняння:

А влітку птахи співають голосніше

Б це завдання набагато складніше за інші

В спробуй підстрибнути вище

Г треба висловитись лаконічніше

4. Скільки звуків у слові *відзвук*:

А чотири Б п'ять В шість Г сім

5. Визначте, у якому рядку в усіх словах треба ставити м'який знак:

А нян...чити, у скрин...ці, нен...чин, сяд...мо

Б змен...шити, черешен...ці, т...мяний, уман...ський

В шампін...йон, хустин...ці, фал...ш, ател...є

Г волин...ський, дон...чин, мільярд, жен...шень

6. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера *е*:

А пр...зидія, характ...ризувати, поч...нати, озер...чко

Б ч...рnilo, пов...рнути, веч...ря, щ...тина

В розст...лити, пр...дтеча, пр...зирство, ч...рнетка

Г колиш...тсья, захоч...мо, захист...мо, напиш...ш

7. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться разом:

А народно/пісенний, історико/філологічний, зерно/збиральний

Б високо/ерудований, напів/стиглий, західно/європейський

В швидко/діючий, машинно/тракторний, гірко/солоний

Г темно/шкірий, сніжно/білий, жовто/гарячий

8. Визначте рядок, у якому всі прислівники пишуться з *ни*:

А безупин...о, безпардон...о, безсумнівн...о, безпомічн...о

Б невпин...о, бездоган...о, спросоня, поперемін...о

В вчасн...о, надсадн...о, невимушен...о, зран...я

Г сумлін...о, нечемн...о, незламн...о, недаремн...о

9. Слова, що позначають існуючі й нині предмети, явища і процеси, але з якихось причин перестали вживатися в мові або й зовсім зникли з її словника, вийшли з ужитку, бо були замінені іншими словами (н-д: *ланіти* – *щоки*, *перст* – *палець*, *уста* – *губи*), називаються:

А історизмами

Б архаїзмами

В неологізмами

10. Твірною називається основа:

А від якої утворюється інше слово

Б основа будь-якого слова

В основа новоутвореного слова

II рівень

Укажіть відповідність між рядком займенників та розрядом

А Особові

1 Ніякий, нічим, ні в кого

Б Означальні

2 Цей, таку, тих

В Неозначені

3 Іншого, всіма, самим

Г Заперечні

4 Тобі, вами, мене

5 Декому, абиким, чийогось

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Дерево миру

З пра/давніх часів оливіві дерева в.ажаються ознакою добробуту тієї місцевості де їх вирощують а також міцності та надійності роду що ним володіє.

Оливова гілка стала (Е,е)мблемою (М,м)иру та оновлення символом земної тверді. Згадаймо листочок оливи що його пр..несла після потопу (Н,н)оеві голубка.

Здебільшого олива невисоке дерево усього до восьми метрів зав..ишки. Стовбур може рости криво гілля пр(и,е)мхливо ро..кинуте. Листочки довгасті сріблясті з/низу та з..лені з/гори. На зиму олива не/скидає листя тому в.ажається вічно/з..леною рослиною. Навесні в пазухах листочків з'являються китиці дрібненьких жовтуватих квітів з чотир..ма пелюстками. Квіти трохи схожі на бузкові вони духм..яні пр..ваблюють бджіл.

Плоди оливи чорні або фіолетові розміром з/невеличку сливу. Заради цих плодів що містять чудову олію нектару квітів та міцної д..р..вини оливу почали вирощувати за кілька тисячоліть до (Р,р)іздва (Х,х)р..стового.

Певно олива найдовголітніша з рослин на землі.

(За А. Топачевським)

Варіант 8

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. У якому рядку в усіх словах відбувається уподібнення за способом і місцем творення:

- А отже, коритце, обручці, бореться
- Б сітчатка, збудеться, блюдце, комашці
- В принісши, криється, анекдот, смієшся
- Г призьба, вітчизна, граєшся, нитці

2. Виберіть словосполучення, в якому слово *гострий* вжито в переносному значенні:

- А гостре слово Б гостра бритва В гострий ніж Г гострий язик

3. Укажіть збірний числівник

- А два Б другий В обидва Г півтора

4. Укажіть рядок, у якому всі слова – присвійні прикметники:

- А материн, Галин, заячий, приятельський
- Б совиний, орлиний, Гордіїв, батьківський

В зміїний, Наталчин, зозулин, мій
Г вовчий, соловейків, Іллів, товаришів

5. Укажіть, у якому рядку вміщено відносні займенники:

А хто, що, який, чий, котрий, скільки

Б я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони

В ніхто, ніщо, ніякий, нічий

Г хто? що? який? чий? котрий? скільки?

Г той, цей, стільки, такий

6. Неозначена форма дієслова називається початковою формою і виражає дію, яка:

А переходить на предмет

Б не вказує на особу, час, число, рід

В уже завершилась

7. Дієприкметники, як і прикметники:

А змінюються за родами, числами, особами, мають дієвідміни

Б змінюються за родами, числами, відмінками, залежать від іменника, у реченні виступають у ролі означення, іменного складеного присудка

В не мають лексичного значення, змінюються за родами, числами, відмінками

8. Визначте, у якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс:

А як/от, по/іншому, коли/небудь, десь/то

Б ледве/ледве, з усіх/усюд, повік/віки, по/господарськи

В одним/одна, по/вовчи, хтозна/де, як/не/як

Г хоч/не/хоч, рік/у/рік, будь/що/будь, сила/силенна

9. Визначте, якою частиною мови є виділене слово:

О пісне! Ти – плескіт рік, ти – переливи мідні (М. Рильський).

А прийменником Б сполучником В часткою Г вигуком

10. У якому рядку словосполучення не потребує редагування:

А пекучий біль

Б оточуючий світ

В діюча армія

Г пояснююча виноска

II рівень

Укажіть відповідність між дієсловом та його характеристикою

А Дієслово у формі наказового способу 1 Перевірили б

Б Дієслово у формі інфінітива 2 Переходите

В Дієслово у формі майбутнього часу	3 Виховуватимемо
Г Дієслово у формі теперішнього часу	4 Поплавати
	5 Покваптеся

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, зніміть риси і поставте всі необхідні розділові знаки

Життя квітів поч..нається з пролісків. Пролісок квітка ніжна але смілива й не/терпляча. Ще не/зійде сніг а вже крізь в..сняну ніздрювату сніго/льодову скоринку прогріваючи собі тісненьку і скромну проталинку пнеться цупкий паросток схожий на цибульку. Сьогодні це біло/зеленаво/жовтуватий хвостик завтра це біло/зелена гостриця після/завтра це вже довгий зелений листок з тоненькою стрілкою в/середині. Ще за день брунька на квітці стрілочки ро..квітає враз твердою білою пащицею. І квітів визорює так густо що земля знову стає біла і зимна від рясного холодного цвіту.

Потім з'являється (Ж,ж)овтий (К,к)озелець. Це вже повна в..сна. Квітка гаряча як сонце. Вона м'яка і ніжна. Дух від неї іде не/сильний але це вже аромат. І росте (К,к)озелець вже не з чорної землі. Довкола вже не тільки торішне пріле листя а й з..лена трава якої три дні тому ще зовсім не/було.

Випростовує свої м'які волохаті пелюстки (Т,т)ихий (С,с)он. Стрімко зводяться ле..кі тр..мтливі дзвіночки Все затоплює все захоплює все укриває войовнич..й невідступний (Б,б)арвінок. На..ходить літо.

(Ю. Смолич)

Варіант 9

I рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. У якому рядку в усіх словах кількість звуків дорівнює кількості букв:

А дзвін, молот, ясен, колос

Б мідь, птах, зерно, бруд

В добро, злагода, щавель, сокіл

Д межа, грюкіт, галас, морок

2. Виберіть словосполучення, у якому слово *гострий* вжито в переносному значенні:

А гостра бритва **Б** гострий ніж **В** гостре питання **Г** гострий цвях

3. Укажіть ряд займенників:

А ним, я, нічим, ту

Б те, ці, але, всі

В він, ми, це, тут

Г вас, усім,десь, щось

4. Укажіть неправильно наголошене слово:

А нена́висть **Б** одина́дцять **В** пізнáння **Г** рукóпис **Д** катáлог

5. Укажіть рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком:

А нен...чин, змен...шити, стан...те, рибал...ство

Б уман...ський, на вишен...ці, їдал...ня, людс...кість

В дон...чин, т...мянний, у скрин...ці, війс...ко

Г камін...чик, тон...ше, нян...чити, велетен...ський

6. Визначте, у якому рядку всі дієприкметники пишуться з *не* разом:

А не/політі квіти, не/стримані почуття, не/підготовлений, але вдалий виступ

Б жито не/скошене, не/розталий сніг, не/переможений боєць

В не/відредагований учнем твір, не/виконане завдання, не/вибране поле картоплі

Г не/знайдений предмет, не/вгамовані діти, не/з'ясоване досі питання

7. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

8. Укажіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення в групах приголосних:

А вартіс...ний, сервіс...ний, гіган...ський, корис...ливий

Б аген...ський, шотиж...ня, облас...ний, кіс...лявий

В якіс...ний, пристрас...ний, безшелес...ний, захис...ний

Г двоміс...ний, волейболіс...ці, заздріс...ий, проїз...ний

9. Слова, що належать до однієї тієї ж частини мови, однакові за звучанням і написанням, але різні за лексичним значенням, називаються:

А синонімами **Б** антонімами **В** омонімами **Г** паронімами

10. Спільнокореневі слова характеризуються:

А спільним коренем і спільним лексичним значенням

Б спільним коренем, спільним лексичним значенням і обов'язково належністю до однієї й тієї самої частини мови

В спільним коренем, різним лексичним значенням, належністю як до однієї, так і до різних частин мови

II рівень

Укажіть відповідність між дієприкметником, ужитим у реченні, та його характеристикою

А пасивний, у З. в. множини

Б пасивний, у Н. в. множини

В пасивний, у Р. в. множини

Г активний, у З. в. множини

1 Навколо Шептала росла, ширилась аж до трав'яних, утасмничених обріїв воля (*В. Дрозд*).

2 Кошлаті гриви хлюпали в груди, повивали ноги, хапали за високо зведені копита й тягли в глибіню (*В. Дрозд*).

3 Злегка стелилися крізь сутінки пригладжені лігвища вітрів (*В. Дрозд*).

4 Потім будуть озерця й озерчата, порослі лепехою (*Г. Тютюнник*).

5 Він похапцем відбирав з-поміж сухуватих стернин важкі, одсирілі на дощ колоски (*Г. Тютюнник*).

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери, розкрийте дужки, риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Цвітуть соняшники. Озвучені бджолами вони чомусь схожі для мене на круглі кобзи які земля підняла зі свого лона на високих живих стеблах. Живе тіло кобз пахуче пр..порош..не жовтим пилом поросле п..люстками світиться й золотіє щось промовляє своєю широкою негасаючою усмішкою. Всі соняшники сміються веселі але водночас по/доброму замисл..ні кожен щось хоче сказати тобі тільки підійди наблизь своє облич.. до нього уважного і доброзичливого.

На кожному крилі городу росли кущі (Б,б)арвінку. Здавалось що він і зимою з...лені бо коли танули сніги то на світ пробивалось його цупке з...лене листя не/змучене холодом не/скалічене морозом. А коли повітря ставало по/материнськи м...ким та лагідним то (Б,б)арвінок зацвітав зацвітав так наче небо бризнуло на землю живою своєю блакиттю зацвітав так немов дитячі очі з...млі дивились на тебе довірливо.

І як молоде зітхан...я з...млі як рожевий подих ранку стоять на тонких пі...свічниках тр...мтячі маки...

(Є. Гуцало)

Варіант 10

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. Укажіть, у якому рядку в усіх словах дж і дз позначають один звук:

А підземний, віджити, джунглі, дзвонар

Б підзорний, підзахисний, джоуль, джазовий

В підзолистий, піджарити, дзвеніти, дзенькіт

Г дзюркіт, джміль, джерело, дзьоб

2. Якими лексичними одиницями є однакові слова в словосполученнях маскарадний бал – отриманий бал:

А синонімами Б омонімами В фразеологізмами Г антонімами

3. Позначте рядок особових форм дієслів:

А забудеш, розсіються, цвісти Б співаючи, понесуть, збираємо

В засвоїте, катаємось, жартують Г винайти, поїдуть, зрадіють

4. Визначте, яке з слів порушує алфавітний порядок:

А витівка Б витрати В витрішки Г витязь Г витяжка

5. Визначте, у якому рядку в усіх словах є подвоєння букв:

А священ...ик, священ...ий, Ген...адій, незбагнен...ий

Б роз...броєння, і...раціональний, воз'єднання, страйк...ом

В довгождан...ий, стін...ий, солов'їн...ий, розріс...я

Г л...яний, с...авець, нагороджен...ий, буквен...ий

6. Визначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера е:

А л...вада, поп...лястий, вдал...ч, печ...во

Б справ...дливий, греб...нястий, мар...во, перепел...ня

В розст...лити, відд...рати, ос...литися, вел...ч

Г напиш...ш, відпочива...мо, кле...те, впізна...те

7. Визначте, у якому реченні прикметник з не пишеться окремо:

А Вчителька не/примітна стояла, зливаючись у темряві з не/великим, плетеним із лози тином (*С. Скляренко*).

Б Поле праці перед ними розстелилось не/озоре (*М. Рильський*).

В Дружній череді вовк не/страшний (*Нар. тв.*).

Г Хто знає не/змірну жагу, той міру словам моїм знає (*М. Рильський*).

8. Укажіть, у якому рядку всі прикметники пишуться через дефіс:

А загально/освітній, гіркувато/солоний, навчально/виховний

Б західно/європейський, політико/економічний, м'ясо/молочний

В північно/західний, червоно/гарячий, вічно/юний

Г віце/президентський, темно/синій, парашутно/десантний

9. Визначіть рядок, у якому слова є паронімами:

А говорити – балакати

Б ефективний – ефектний

В темний – світлий

Г мокнути – сохнути

10. При безсуфіксальному способі словотвору від твірного слова відкидаються:

А суфікси **Б** закінчення **В** суфікси, суфікси й закінчення, закінчення

II рівень

Укажіть відповідність між дієприслівником та його характеристикою (розділові знаки опущено)

А Дієприслівник доконаного виду, утворений від дієслова *відзначити*

Б Дієприслівник недоконаного виду, утворений від дієслова *відзначати*

В Дієприслівник доконаного виду, утворений від дієслова *розв'язати*

Г Дієприслівник недоконаного виду, утворений від дієслова *розв'язувати*

1 Розв'язавши складну задачу

2 Відзначаючи ювілей

3 Розв'язана мною складна задача

- 4 Розв'язуючи заплутані вузли
- 5 Відзначивши важливість проблеми

III рівень

Перепишіть текст, на місці крапок вставте пропущені літери або апостроф, розкрийте дужки, зніміть риски і поставте всі необхідні розділові знаки

Весело й тяжко згадувати нам тебе старий наш діду Києве! Бо й велика слава не раз тебе осіяла і великі злигодні на тебе з усіх боків збирались... Скільки/то князів лицарства гетьманів добуло воюючи за тебе слави.

У нещасливий (Б,б)ерестецький рік прийшов до Києва Радзівілл із литвинами усе попалив і пограбував а міщане сівши на байдаки мусіли до Переяслава втікати.

Та люта пожежа іще не зовсім загладилась куди не кинь оком усюди виден був її прослідок.

Тоді ще трохи не весь Київ містився на (П,п)одолі Печерського не було зовсім а (С,с)гарий або (В,в)ерхній город після (Х,х)мельнич..ини безлюдовав. Де/не/де стояли по (П,п)одолю кам'яниці а то все було дерев..яне і стіни з баштами круг (П,п)одолю і замок на горі (К,к)иселівці. Улиці були узенькі плутались то сюди то туди а іноді замість вулиці майдан і ніхто його не забудовує і нічого на ньому нема тільки гуси пасуться.

(П. Куліш)

Л. П. Богославець,
канд. пед. наук, старший
викладач кафедри базових
і спеціальних дисциплін ІДП

Тема 1. ФОНЕТИКА І ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА І ОРФОГРАФІЯ

Варіант 1

І рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. У якому рядку в усіх словах кількість звуків дорівнює кількості букв:

- А** помешкання, папка, солов'ї, сказати, мірка
- Б** модниця, наклеїти, дзьоб, пташка, прогулянка
- В** зозуля, полька, саджанець, день, по-материнськи
- Г** чудово, земля, міліметр, знати, єдність
- Д** будувати, шкільний, наука, червоний, невміння

2. Визначте, у якому рядку всі слова розташовано в алфавітному порядку:

- А** борона, відживати, вабити, подружжя, контракт
- Б** дивак, дим, ласий, палати, канцелярія
- В** рости, симпатія, знахар, витівки, ручка
- Г** відгук, шофер, автомобіль, скромний, писати
- Д** вибори, відмикати, відміна, вносити, вороний

3. Укажіть, у якому рядку в усіх словах відбувається уподібнення звуків:

- А** стіл, свято, звісно, щастя, весняний
- Б** чесно, тести, рясний, дзюрчати, хвоя
- В** зчистити, розжарити, зшити, дочці, льотчик
- Г** вогко, книжка, грядка, списати, низько
- Д** слива, зняти, постіль, сонце, тиждень

4. У якому рядку всі слова слід писати з апострофом:

- А** поголів...я, безриб...я, горохв...яний, В...язьма, п...ють
- Б** торф...яний, без...язикий, пів...яблука, дит...ясла, пір...я
- В** об...ява, об...їзд, мор...як, черв...як, бур...як

Г об...ект, св...ятковий, Св...ятослав, роз...яснити
Д дзв...якнути, р...яст, арф...яр, сузір...я, подвір...я

5. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні є дзвінками:

А річ, різний, різати, рівчак, рідкий

Б разом, родючий, рада, ракета, рапорт

В рана, рало, голуб, рій, ребро

Г рахунок, рівень, рід, ринок, робота

Д розум, рубрика, рух, режисер, костюм

6. Укажіть, у якому рядку в усіх словах відбувається подовження приголосних звуків:

А безвинний, численний, життєвий, галуззя, ляяти

Б життя, гілля, сіллю, насіння, ляний

В старанний, ранній, угіддя, роззброїти, відділ

Г ввічливий, безвинний, відділ, страйккомат, осінній

Д навмання, ніччю, вісню, годинник, кіннота

7. Визначте, у якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних:

А форпостний, корисний, щасливий, улесливий, звісно

Б доблесний, усний, баластний, хвастливий, хворостняк

В шістсот, провісник, вискнути, свиснути, гуснути

Г безвиїзний, власний, злісний, кістлявий, тижневий

Д ненависний, якісний, цілісний, месник, очисний

8. У якому рядку всі слова пишуться з ь?

А Поділ...ський, домен...щик, черешен...ці, кул...ці, гіл...ці

Б Парас...ці, Гал...ці, Натал...ці, т...мянний, веселит...ся

В Приятел...ці, дон...ці, різ...бяр, добровол...ці

Г Вел...мога, брех...ня, брен...кати, камін...чик, бат...ківський

Д Бат...ківщина, бан...ці, склян...ці, бал...зам, баб...ці

9. Виберіть рядок, у якому в усіх словах подвоюється буква н:

А бездоган...ий, лавин...й, смажен...ий, левин...ий, освітлен...ий

Б антен...ий, годин...ик, огнен...ий, страшен...ий, священ...ик

В олов'ян...ий, орлин...ий, зчеплен...ий, латун...ий, височен...ий

Г електрон...ий, ешелон...ий, лимон...ий, колон...ий, однозмін...ий

Д покоління, жадан...ий, написан...ий, адресован...ий,

навчальн...ий

10 Визначте, у якому рядку допущено помилку при переносі слів:

А яб-луня, збіж-жя, на-ука, май-но, сі-м'я

Б різь-бяр, без-хмарний, студент-ство, хо-джу, синьо-го

В ві-дімкнути, безі-менний, від-жити, при-йшов, над-звичайний

Г пташ-ка, мадон-на, дово-джу, роз-дріб, перехрес-ний

Д га-йок, край-ня, народ-жений, роз-квіт, кіль-це

II рівень

Перепишіть слова, знявши риску

Азотно/водневий, водо/газо/непроникний, повітряно/десантний, м'ясо/сальний, м'ясо/заготівельний, біло/блакитний, блідо/лиций, єдино/кровний, біло/церківський, дво/весловий, лісо/захисний, приємно/здивований, молочно/кавовий, обернено/пропорційний, червоно/блакитно/жовтий, світло/шоколадний, червоно/гарячий, всесвітньо/відомий, всесвітньо/історичний, політико/економічний, політично/зрілий, тепловозо/будівний, військово/повітряний, західно/український, професійно/кваліфікований, світло/шкірий, овоче/заготівельний, мало/досліджений, овоче/баштанний.

III рівень

Вставте пропущені літери

Клоч...я, узбереж...я, гіл...я, весіл...я, буйноквіт...я, будуван...я, суд...я, ріл...я, нал...єш, дол...ють, навман...я, підніж...я, Іл...я, гіл...ястий, жит...єлюб, зран...я, спросон...я, звеличен...я, корін...я, узліс...я, вугіл...я, зіл...ю, креслен...я, підніж...я, піддаш...я, бут...я, узбіч...я, читан...я, на весіл...і, тверджен...я, у стат...і, почут...я, розумін...я, кохан...я, княгин...я, Закарпат...я, відлун...я, безсмерт...я, облич..., змаган...ь, гран...ю.

Варіант 2

I рівень

У завданнях 1–10 указати одну правильну відповідь

1. Укажіть, у якому рядку в усіх словах *дж* і *дз* позначають один звук:

А підземний, віджити, відзоріти, дзвонар, джунглі

Б підзолистий, піджарити, дзвеніти, дзбан, дзенькіт
В дзюркіт, джміль, джерело, дзьоб, дзеркало
Г підживлення, джаз, кукурудза, відзвучати, джем
Д підзорний, підзахисний, джоуль, джазовий, підзвітний

**2. Укажіть, у якому рядку в усіх словах наявне подвоєння приго-
лосних:**

А суддя, життепис, законно, тряся, бовван
Б ляяти, туманний, збіжжя, життя, юннат
В відділ, роззява, ранній, військкомат, старанно
Г Ілля, навмання, колосся, годинник, численний
Д почуття, Вінниця, рілля, сіллю, сторіччя

**3. Укажіть, у якому рядку в усіх словах літери я, ю, є познача-
ють два звуки:**

А явір, злючий, болючий, спопеляючий, навіяний
Б зять, приєднати, цвітіння, палаючий, відзначення
В споживаючий, перукарня, плюнути, повітряний, якір
Г ялинка, узгір'я, з'юрмитися, єпископ, з'єднати
Д тополя, стерня, підкурювач, єдиноріг, розмалювати

4. Від контексту залежить написання слів у рядку:

А на/дворі, в/осени, на/гору
Б на/бік, у/переміш, з/гори
В у/день, по/волі, на/віки
Г на/славу, до/вподоби, у/перше
Д по/друге, на/сміх, до/щенту

5. Укажіть, у якому рядку допущено помилку при переносі слів:

А ра-джу, міль-йон, роз-бій, три-главий, хо-джу
Б бур'-ян, мор-ський, се-стра, больо-вий, Т.-Шевченко
В гай-ка, ріл-ля, при-йти, кіст-ка, по-дзвонити
Г сіль-ський, полу-м'я, ткаць-кий, без-смертний, розі-гнати
Д кукуру-дза, без-устанно, від-діл, братст-во, стат-тя.

6. У якому рядку слід уживати сполучник й?

А золото (і, й) срібло, співає (і, й) танцює, день (і, й) ніч, альбоми (і, й)
олівці
Б ручка (і, й) олівець, місяць (і, й) зорі, правда (і, й) кривда, сміється
(і, й) плаче

В сміх (і, й) сльози, товариш (і, й) брат, прийшов(і, й) побачив, жив (і, й) допомагав

Г чорне (і, й) біле, вгору (і, й) вниз, дав (і, й) узяв, світло (і, й) темрява

Д приходять (і, й) допомагає, спостерігає (і, й) описує, здібна (і, й) талановита, батьки (і, й) діти

7. Виберіть рядок, у якому в усіх словах кількість звуків відповідає кількості букв:

А терка, батько, вузький, філолог, їхати

Б буква, кімната, їдальня, яблуко, футбол

В телеграма, телевізор, ручка, математика, весна

Г квітка, фуфайка, ягода, юнак, непорядність

Д табір, заява, тріпати, триста, тьмяно

8. Укажіть, у якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних:

А шістнадцять, чесний, рідкісний, ненависний, контрастний

Б обласний, рідкісний, свиснути, швидкісний, випускний

В якісний, цілісний, хвастливий, тижневий, усний

Г улесливий, щасливий, пізній, якісний, шелеснути

9. З'ясуйте, у якому рядку допущено орфографічну помилку:

А машинний, змінний, цінний, старанний, беззахисний

Б розніжений, розброєний, безземельний, беззаконний, південний

В іменник, бризкання, коріння, латаття, піддашся

Г віддзеркалення, ссавці, стаття, цілинник, юннат

Д взуття, тертя, угіддя, надбання, наріччя

10. Укажіть, у якому рядку всі слова слід писати з апострофом:

А черв...як, верхів...я, зарум...янити, Захар...їн, тьм...яний

Б бур...янець, бур...як, міжгір...я, довір...я, об...їзд

В голуб...я, п...ять, м...ясо, дит...ясла, св...ятковий

Г матір...ю, роз...яснити, об...єднати, Св...ятослав, р...яст

Д сузір...я, з...юрмитися, роз...ятрити, ін...єкція, п...єдестал

II рівень

Перепишіть слова, знявши ризик

Видимо/не/видимо, віч/на/віч, в/одно, все/одно, за/одно, в/цілому, до/волі, до/вподоби, до/чиста, всього/на/всього,

без/кінця/краю, один/на/один, один/за/одним, на/про/весні, на/в/тікача, не/до/речі, на/виворіт, під/силу, на/силу, що/місяця, поки/що, будь/що, на/світанку, до/світанку, де/де, де/далі, ані/за/що, до/решти, до/не/з/моги, ні/відкіль, ні/від/кого, по/сусідськи, по/товариськи, до/побачення, на/при/кінці, з/ранку/до/вечора, з/боку/на/бік, десь/колись, з/краю/в/край, по/британськи, по/гуманному, у/кінці, хто/зна/як, по/військовому, під/час, в/решті/решт, з/роду/в/рід, по/двоє, на/двоє, по/друге, пліч/о/пліч, з/плеча/на/плече, мало/що, любо/дорого, аби/куди, невідь/що, один/на/один, один/за/одним, без/кінця/краю.

III рівень

Вставте пропущені літери

Вест...бюль, граф...н, ф...з...ка, Ч...каго, конс...л...ум, ант...б...от...к, д...адема, аж...отаж, м...кроскоп, аб...тур...ент, велос...пед, кофе...н, х...м...к, т...тул, інту...ц...я, рефер..., конст...туц...я, р...ф, Т...бет, фальс...ф...катор, ол...мп...ада, Алж...р, Ваш...нгтон, Ск...ф...я, Ед...нбург, ід...л...я, д...рект...ва, Мавр...тан...я.

Століт...ь, сторіч..., парост...ю, мід...ю, радіомовлен...я, засил...я, безчест...я, з лют...ю, гордин...я, смерт...ю, повноліт...я, Заполяр...я, Поліс...я, Поділ...я, бездоріж...я, шерст...ю, затвердін...я, лист...я, хотін...я, скатерт...ю, пам'ят...ю, повин...ю, подвір...я, плат...я, нагороджен...я, солін...я.

Варіант 3

I рівень

У завданнях 1–10 укажіть одну правильну відповідь

1. Укажіть, у якому рядку кількість букв відповідає кількості звуків:

А чабан, ромашка, опозиція, непевний, прогулянка

Б наснага, голова, повертається, танцівниця, віяти

В сміятися, книга, плакати, розум, пурхати

Г дзьоб, насміятися, їзда, гумор, розв'язаний

Д драма, танок, мова, парта, щабель

2. У якому рядку допущено помилку при розташуванні слів за алфавітом?

А пава, паляниця, пам'ять, пан, планета

Б павук, пакунок, перегортати, пестоші, подарунок

В парость, перелаз, питання, плем'я, повість

Г парк, пелюстка, перевал, підліток, пісня

Д переїзд, пильно, південний, пломінь, плита

3. Укажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні:

А лоб, Київ, водопій, ложечка, мій

Б дохід, вести, нога, дерево, мох

В слово, вечір, могти, шовк, мороз

Г борода, сон, село, вишня, шосте

Д студент, шерсть, лід, гонити, осінь

4. Визначте, у якому рядку в усіх словах кількість звуків відповідає кількості букв:

А автор, багряний, з'єднувати, дебют, честь

Б колектив, цоколь, ціна, яблуко, ядро

В щільний, чистий, сюжет, артист, вівчар

Г депутат, килим, яскравий, щедрівка, шукати

Д бас, балет, звір, пакет, їжа

5. У якому рядку між словами слід уживати прийменник *в*?

А був (у, в) архіві, сидів (у, в) барлозі, приїде (у, в) травні, плавати (у, в) океані

Б сидіти (у, в) ямі, позичити (у, в) Андрія, потреба (у, в) спілкуванні, приходив (у, в) четвер

В знайди (у, в) інститут, вчитися (у, в) інтернаті, жити (у, в) Ірпені, їздити (у, в) Угорщину

Г бігти (у, в) сад, приїзд (у, в) Чернівці, бачив (у, в) журналі, ходив (у, в) музей

Д успіх (у, в) навчанні, стань (у, в) куток, візьми (у, в) тумбочці, запитай (у, в) касі

6. Укажіть, у якому рядку на місці пропущеної літери слід писати *и*:

А з...гзаг, слует, ц...клон, к...лограм, д...алог

Б д...зель, к...ргиз, ж...лет, ж...раф, б...лет

В в...траж, к...парис, ф...ніш, т...тан, Ч...каго
Г р...нг, експер...мент, дисц...пліна, д...спут, Браз...лія
Д рад...ус, к...сет, к...нджал, к...но, граф...к

7. Укажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні:

А піч, чекати, вільний, порох, джерело

Б брати, вікно, сон, смерть, ложечка

В брехати, земля, гора, берег, лев

Г затирати, осінь, камінь, город, шовк

Д ворота, вісь, слово, болото, Харків

8. У якому рядку в усіх словах є подвоєні приголосні?

А угід...я, ворон...я, від...ати, щоден...о, впевнен...о

Б подорож...ю, тін...ю, ніся, пася, бадьоріст...ю

В без...убий, ден...ий, хвилин...ий, роз...броїти, об...ігти

Г годин...икар, широчен...ий, числен...ий, щаст...я, насін...я

Д священ...ий, старан...ий, шален...ий, цін...ий, родин...ий

9. У якому рядку всі слова пишуться з *ь*?

А нанівець..., котит...ся, дніпровський, болгар...ський, уманс...кий

Б вихован...ці, стіл...ці, бан...щик, зачісці, рибал...ці

В брун...ці, шпил...ці, нян...ці, лял...ці, хустин...ці

Г рибон...ці, хат...ці, сон...ця, бул...йон, міл...йон

Д різ...бяр, нен...чин, виховател...чин, порт...єра, їдал...ня

10. З'ясуйте, у якому рядку всі слова слід писати з префіксом *с-*:

А ...повіщати, ...коїти, ...коротити, ...хибити, ...пекти

Б ...крутити, ...хвилювати, ...терти, ...кінчити, ...берегти

В ...бирати, ...вернути, ...ломити, ...різати, ...розуміти

Г ...палахнути, ...казати, ...чистити, ...цідити, ...цілити

Д ...сипати, ...малювати, ...творити, ...рушити, ...марнувати

II рівень

Перепишіть слова, знявши риску

Піді(мною), або(ж), за(для), з(поміж), коли(б)то, (казна)хто, в(супереч), ніби(то), то(б)то, як(що), що(дня), казна(що), тому(то), що(години), будь(що)будь, сам(на)сам, хоч(не)хоч, через(те)що, начеб(то), хіба(що), поки(що), тим(часом)як, та(й), про(те), по(декуди), пліч(о)пліч, віч(на)віч.

III рівень

Вставте пропущені літери

Гігі...на, абітурі...нт, фа...тон, порть...ра, Рафа...ла, архі...рей, ді...та, ре...стр, про...кт, паці...нт, силу...т, по...зія, барель...ф, ауді...нція, ало..., ваку...м, президі...м, аль...нс, біль...рд, ді...лектика, колокви...м, трі...мф, ла...ре...т.

Б...ограф...чний, п.ан...с...мо, н...г...л...зм, с...мпат...чний, пр...м...т...вно, ж...раф, Амер...ка, Венец...я, к...пар...с, п...нгв...н, арл...к...н, д...зель, імб...р, адм...н...стратор, оп...ум, міль...рд, амі...к, архіварі...с, ілюстраці..., донжу...н, пле...да, т...тр.

Варіант 4

I рівень

У завданнях 1–10 указати одну правильну відповідь

1. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах літери я, ю, є позначають два звуки:

А ярмо, об'єкт, спересердя, поєдинок, оформлення

Б юрист, яблуко, єдиний, п'яти, лілея

В набиватися, малюнок, рядок, об'єктив, царювати

Г щастя, об'єднати, забуття, каяття, родючий

Д єдність, забавляти, ювелір, пояс, яскравий

2. У якому рядку в усіх словах можливе чергування у/в?

А вдосвіта, вдосталь, взуватися, вдома, Власенко

Б вволю, вголос, вздовж, впасти, взаємодопомога

В ввечері, в вічі, взимку, взуття, вміння

Г внаслідок, вниз, вночі, вкласти, встигати

Д всюди, втекти, втіха, вчений, влада

3. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків:

А думати, гребти, косити, сапати, гриміти

Б мести, текти, плести, пекти, везти

В пестити, дряпати, допомагати, шарпати, летіти

Г сидіти, нидіти, тиснути, дрижати, бажати

Д плекати, качати, пекти, носити, ламати

4. У якому рядку в усіх словах літери *я, ю, є* позначають два звуки?

А завалювати, відмовляти, ярмарок, щастя, розуміння

Б якір, молитися, боротися, ревізія, томитися

В ясний, тягти, розійтися, повідомляти, якість

Г яхта, юшка, язик, юність, ячмінь

Д боятися, заробляти, уряд, ядро, ювелір

5. Укажіть рядок, у якому в усіх словах слід писати літеру *и*:

А пр...тихлий, пр...білий, пр...білений, пр...добритися, пр...віз

Б пр...горіти, пр...хороший, пр...хорошений, пр...спокійний,
пр...землити

В прибічник, пр...блуда, пр...вітність, пр...кидатися, пр...звук

Г пр...знатися, пр...дорогий, пр...жорстоко, пр...мерзання,
пр...кумедний

Д пр...думати, пр...пізнитися, пр...кордонник, пр...стол,
пр...людія

6. Виберіть рядок, у якому всі слова слід писати з апострофом:

А з...юрмитися, миш...як, верхів...я, п...єдестал, п...юре

Б Б...єлгород, Захар...їн, Монтеск...є, Руж...є, В...язьма

В мавп...ячий, тьм...яний, з...ясувати, роз...яснити, пів...яблука

Г голуб...я, подвір...я, бур...ян, довір...я, дит...ясла

Д духм...яний, прислів...я, полум...я, зв...язковий, Р...ябко

7. У якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних?

А тріснути, тижневик, контрастний, пестливий, улесливий

Б рідкісний, ненависний, комендантський, якісний, захисний

В форпостний, пісний, кількісний, баластний, обласний

Г шістсот, кістлявий, гігантський, студентський, чесний

Д улесливий, цілісний, серце, шелеснути, власний

8. Укажіть, у якому рядку допущено орфографічну помилку:

А вілла, комісія, бароко, голландець, група

Б брутто, Яси, Діккенс, Руссо, нетто

В інтелігенція, імміграція, іррегулярний, Ніцца, ірреальний

Г контрреволюція, апарат, колектив, сума, панна

Д барикада, ірраціональний, манна, шасі, мадонна

9. Укажіть, у якому рядку всі слова пишуться з ь:

- А прияз...нь, вічність, кіл...це, намороз..., Ткач...ов
Б вмивають...ся, присяд...те, майбутн...ого, миш...як, стан...те
В кур...йоз, медал...йон, компан...йон, інтерв...ю, тон...ший
Г с...огодні, різ...бяр, брен...кіт, ател...є, нян...чити
Д міс...кий, суспіл...ство, т...мянний, сторін...ці, зачіс...ці

10. У якому рядку на місці пропущеної літери слід писати и?

- А ц...стерна, к...парис, сп...рт, Аркт...ка, п...нгвін
Б арт...кль, С...нгапур, реж...сер, студ...я, тр...умф
В л...мон, дез...нфекція, ш...рма, колор...т, д...аграма
Г с...гнал, реч...татив, р...тм, бенз...н, д...алог
Д Алж...р, Ч...лі, ш...фр, д...спут, с...мпатія

II рівень

Перепишіть слова, знявши ризик

Будь/що, все/таки, все/ж/таки, аби/де, аби/то, будь/як, що/днини,
чи/мало, тільки/що, мов/би/то, як/би/то, тоб/то, хтозна/як,
хтозна/й/коли, хоча/б, наче/б, чий/небудь, чий/сь, дарма/що,
сядь/но, де/що, чи/то/ж, так/то, десь/то, як/слід, ні/як, де/ж/таки,
де/таки, де/в/чому, де/куди.

III рівень

Вставте пропущені літери

Вол...любний, велик...душний, дол...носний, благ...дійний,
вітр...захисний, стал...вар, во...начальник, вогн...пальний,
прав...захисник, щир...сердний, перш...рядний, довг...терпеливий,
платіж...спроможний, ціл...спрямований, мисл...оформлюючий,
мил...сердний, вінц...носець, бур...лом, червон...огненний,
корен...плід, горобц...подібний, всюд...суший, вс...сильний,
вод...свяття, мор...плавець, мигдал...подібний, камен...різ,
рівн...правність, сух...листвий, сво...рідність, місяц...хід,
брон...машина, гучн...мовець, пісн...творець, хвил...різ,
вантаж...відправник, вір...вчення, тисяч...літній,
перш...відкривач, взаєм...залежність.

В. О. Слухай,
старший викладач
кафедри базових і спеціальних
дисциплін ІДП

Тема 2. ОРФОГРАФІЯ. МОРФОЛОГІЯ

Варіант 1

І рівень

У завданнях 1–12 укажіть одну правильну відповідь

1. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський.

2. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

3. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний

Б віце/президентський, дев'яносто/літній

В західно/український, хіміко/біологічний

Г російсько/український, темно/синій

Д жовто/гарячий, один/однісінький

4. Через дефіс пишуться всі слова в рядку

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В с'як/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

5. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, раз/у/раз, хронікально/документальний,

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

Е складанням скорочених слів

6. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж

Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний

В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотири відерний, воєнно-економічний

Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бранд-майор, зойд-двест

7. Позначте рядок, у якому усі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний

Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

8. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, гірничотехнічний, ткацькопрядильний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

9. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, машинобудівний, важко-виховуваний, військовополонений

Б машиннотракторний, водно-спиртовий, військовонавчальний, птахокомбінат, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітро-енергія

11. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодих, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження.

12. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

Варіант 2

І рівень

У завданнях 1–12 указати одну правильну відповідь

1. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

2. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/ гарячий, один/однісінький, врешті/решт

3. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В с'як/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

4. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

5. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

А префіксальним

Б суфіксальним

В префіксально-суфіксальним

Г складанням основ або слів

Д складанням скорочених слів

6. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж

Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний

В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний

Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-вест

7. Позначте рядок, у якому усі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, маловживаний, низько-стовбурний

Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

8. Знайдіть рядок, де відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, ткацько-прядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

9. Позначте рядок, у якому усі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машинотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовоначальний, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

10. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньокитайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, граматом, водоохолодження

11. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепказаний, густосиній, поп-музика

12. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

Варіант 3

І рівень

У завданнях 1–12 указати одну правильну відповідь

1. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/ гарячий, один/однісінький, врешті/решт

2. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В с'як/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

3. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

4. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

- А префіксальним
- Б суфіксальним
- В префіксально-суфіксальним
- Г складанням основ або слів
- Д складанням скорочених слів

5. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

- А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж
- Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахис-ний
- В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотири-відерний, воєнно-економічний
- Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-двест

6. Позначте рядок, у якому усі слова написані правильно:

- А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний
- Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий
- В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама
- Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

7. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

- А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамівий, ткацькопрядильний, гірничотехнічний
- Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний
- В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль
- Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, Екс-пресаналіз

8. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений
- Б машинотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військово-навчальний, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул
Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітро
Енергія

9. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китай-
ський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний,
індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-
аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-
атом, водоохолодження

10. Знайдіть рядок, у якому усі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол,
густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий,
качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподі-
ваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній,
поп-музика

11. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літератур-
ний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фі-
зичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військо-
во/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітря-
но/морський

12. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідські, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

Варіант 4

І рівень

У завданнях 1–12 указати одну правильну відповідь

1. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

- А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше
- Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот
- В с'як/так, спід/лоба, як/коли
- Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть
- Д по/християнському, попід/руки, до/речі

2. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

- А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле
- Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша
- В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава
- Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз
- Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

3. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

- А префіксальним
- Б суфіксальним
- В префіксально-суфіксальним
- Г складанням основ або слів
- Д складанням скорочених слів

4. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червонобурий, електро-масаж
- Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний
- В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний
- Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-вест

5. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, маловживаний, низькостовбурний
- Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

6. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контраст, хромово-вольфрамовий, ткацькопрядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

7. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машиннотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовоначальний, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

8. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, граматом, водоохолодження

9. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

10. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

11. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

12. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

Варіант 5

І рівень

У завданнях 1–12 вказати одну правильну відповідь

1. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

2. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

- А префіксальним
- Б суфіксальним
- В префіксально-суфіксальним
- Г складанням основ або слів
- Д складанням скорочених слів

3. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червонобурий, електро-масаж
- Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний
- В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний
- Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-вест

4. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний
- Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, нордостівський, лимонно-кислий
- В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама
- Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

5. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

- А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамівий, ткацькопрядильний, гірничотехнічний
- Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничометалургійний
- В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль
- Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

6. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений
- Б машиннотракторний, водно-спиртовий, птахокмбінат, військовоначальний, бавовно-очищувальний
- В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул
- Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

7. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

8. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

9. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

10. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

11. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги
В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно
Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко
Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

12. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше
Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот
В с'як/так, спід/лоба, як/коли
Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть
Д по/християнському, попід/руки, до/речі

Варіант 6

І рівень

У завданнях 1–12 указати одну правильну відповідь

1. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

А префіксальним
Б суфіксальним
В префіксально-суфіксальним
Г складанням основ або слів
Д складанням скорочених слів

2. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж
Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахис-ний
В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний
Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-вест

3. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний
Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий
В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама
Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

4. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, ткацько прядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

5. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машинотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовоначальний, бавовно-очишувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

6. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковідільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

7. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

8. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

9. Через дефіс пишуться всі слова у рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідски, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

10. Позначте рядок, у якому всі складні слова пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

11. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В с'як/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

12. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

Варіант 7

І рівень

У завданнях 1–12 укажіть одну правильну відповідь

1. Знайдіть рядки, у яких всі слова написані правильно:

А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж

Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахис-ний

В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний

Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд-вест

2. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний

Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

3. Знайдіть рядок, де відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, ткацько-прядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гірничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

4. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машинотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовонавчальний, бавовно-очишувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

5. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

6. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автмотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепказаний, густосиній, поп-музика

7. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

8. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідські, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

10. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В с'як/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

11. Позначте рядок, у якому всі складні слова пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша

В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава

Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз

Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

12. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*?

А префіксальним

Б суфіксальним

В префіксально-суфіксальним

Г складанням основ або слів

Д складанням скорочених слів

Варіант 8

І рівень

У завданнях 1–12 укажіть одну правильну відповідь

1. Позначте рядок, у якому усі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний

Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

2. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, ткацькопря-дильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гіничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, екс-пресаналіз

3. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машиннотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовоначальний, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

4. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

5. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

6. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

7. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

- А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний
- Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий
- В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав
- Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому
- Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

8. Позначте рядок, у якому всі складні слова пишуться через дефіс:

- А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо
- Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги
- В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно
- Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко
- Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

9. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

- А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше
- Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот
- В с'як/так, спід/лоба, як/коли
- Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть
- Д по/християнському, попід/руки, до/речі

10. Позначте рядок, у якому всі складні слова пишуться через дефіс:

- А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле
- Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша
- В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава
- Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз
- Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

11. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*?

- А префіксальним
- Б суфіксальним
- В префіксально-суфіксальним
- Г складанням основ або слів
- Д складанням скорочених слів

12. Знайдіть рядок, в якому всі слова написані правильно:

- А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж
- Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний

В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний

Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд Вест

Варіант 9

І рівень

У завданнях 1–12 укажіть одну правильну відповідь

1. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контрнаступ, хромово-вольфрамовий, ткацькопрядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гіничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

2. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений

Б машиннотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовонавчальний, бавовно-очищувальний

В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітроенергія

3. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

4. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автмотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

5. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

6. Через дефіс пишуться усі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

7. Позначте рядок, у якому усі складні слова пишуться через дефіс:

А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо

Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги

В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно

Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко

Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

8. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше

Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот

В сязк/так, спід/лоба, як/коли

Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть

Д по/християнському, попід/руки, до/речі

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле

Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша
В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава
Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз
Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

10. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*

А префіксальним
Б суфіксальним
В префіксально-суфіксальним
Г складанням основ або слів
Д складанням скорочених слів

11. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж
Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний
В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний
Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд Вест

12. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний
Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий
В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама
Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

Варіант 10

І рівень

У завданнях 1–12 укажіть одну правильну відповідь

1. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

А приватдоцент, солонувато-гіркий, важковиховуваний, машинобудівний, військовополонений
Б машиннотракторний, водно-спиртовий, птахокомбінат, військовоначальний, бавовно-очищувальний
В співвласник, герцметр, молочно-білий, пів-озера, віце-консул

Г пів-Дніпра, грам-іон, молочнокислий, дизель-генератор, вітро енергія

2. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А культурнотехнічний, малоземелля, автохтонний, середньо-китайський, ізостудія

Б горошковіддільник, малосвідомий, боли-голов, вугле-добувний, індо-африканський

В кінно-ручний, вовкодух, брат-і-сестра, Гей-Люсак, генерал-аншеф

Г експерт-бухгалтер, моторно-парусний, кінно-спортивний, грам-атом, водоохолодження

3. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

А геоботанік, вокально-оперний, швидкостиглий, максіфутбол, густолистий

Б міні пауза, п'ятихвилинка, суспільнокорисний, новоприбулий, качко-ніс

В військкомат, автомотоклуб, ватермашина, нежданий-несподіваний, водоканал

Г бета-розпад, фарфорофаянсовий, вищепоказаний, густосиній, поп-музика

4. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий

Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний

Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний

Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський

5. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А де/не/де, ліво/руч, фізико/математичний

Б військово/службовець, блідо/голубий, право/фланговий

В червоно/прапорний, будь/коли, паро/плав

Г по/сусідськи, тишком/нишком, по/діловому

Д пів/кулі, давним/давно, казна/з/ким

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

- А військово/полонений, гірко/солоний, часто/густо
- Б віце/президентський, дев'яносто/літній, пів/дороги
- В західно/український, хіміко/біологічний, усе/одно
- Г російсько/український, темно/синій, далеко/далеко
- Д жовто/гарячий, один/однісінький, врешті/решт

7. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

- А всього/на/всього, десь/інколи, по/перше
- Б дарма/що, генерал/майор, кілька/сот
- В сяз/так, спід/лоба, як/коли
- Г видимо/не/видимо, поза/вчора, мимо/хіть
- Д по/християнському, попід/руки, до/речі

8. Позначте рядок, у якому всі складні слова пишуться через дефіс:

- А хтозна/як, кінець/кінцем, перекоти/поле
- Б по/сусідству, політико/економічний, пів/аркуша
- В воєнно/стратегічний, двадцяти/п'яти/мільйонний, сон/трава
- Г зовнішньо/торговий, хронікально/документальний, раз/у/раз
- Д 100/ліття, синій/синій, по/латині

9. Яким способом утворено прикметники *військово-спортивний, електронно-обчислювальний, блакитно-синій, історико-культурний, темно-зелений*:

- А префіксальним
- Б суфіксальним
- В префіксально-суфіксальним
- Г складанням основ або слів
- Д складанням скорочених слів

10. Знайдіть рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А верхньо-палубний, розмай-зілля, історико-архівний, червоно-бурий, електро-масаж
- Б ветпункт, пресформа, вузлов'яз, верти-голова, самозахисний
- В верхньо-передній, озероподібний, індо-германський, чотиривідерний, воєнно-економічний
- Г блок-механізм, озерно-лісовий, каса-конто, бренд-майор, зюйд Вест

11. Позначте рядок, у якому всі слова написані правильно:

- А світлобрунатний, отця-матері, верболіззя, мало вживаний, низькостовбурний

Б світловимірювальний, алма-атинський, малоприємний, норд-остівський, лимонно-кислий

В всюдихід, скло-волокно, лимонно-жовтий, азово-аральський, амальгама

Г начдив, граблі-волокуша, ватгодина, напівгодина, цегла-сирець

12. Знайдіть рядок, у якому відсутні помилки:

А гамма-грама, контрастун, хромово-вольфрамовий, ткацькопрядильний, гірничотехнічний

Б лейб-гвардія, контрадмірал, голка-риба, технохімічний, гіничо-металургійний

В високошанований, банно-пральний, гідромашина, дипкур'єр, дубль-бемоль

Г рудо-чалий, губоподібний, хромово-калієвий, салон-вагон, експресаналіз

Т. П. Матвійчук,

канд. філол. наук, викладач кафедри базових і спеціальних дисциплін ІДП

Тема 3. СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ

І рівень

У завданнях 1–6 із запропонованих відповідей позначте одну правильну

Варіант 1

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні з однорідними членами:

А Встала весна, чорну землю сонну розбудила, уквітчала її рястом, барвінком укрила (*Т. Шевченко*).

Б Ні від кого він не має ні утіхи, ні поради (*П. Воронько*).

В Учитель – це три світи: теперішній, минулий, майбутній (*Нар. творч.*).

Г Взяв каганець, пішов, дивитись у клас (*В. Васильченко*).

Г Знов стелиться переді мною шлях через терни, байраки, дике поле... (*М. Вороний*).

2. Між підметом і присудком не ставиться тире в рядку (розділові знаки опущено):

А Ті вечори осінні як напій що пахне ґрунтом яблуком і ґроном
(*Б. Олійник*).

Б Дядько у мене веселий дивак (*Т. Масенко*).

В У нас кохати полюбить сповна і серце з милим вік не розлучати
(*Є. Маланюк*).

Г Хай я не люди але й Хома не чоловік (*Нар. творч.*).

Ґ Поезія це діло совісне не грайся нею безпричинно (*Є. Маланюк*).

3. Правильно виділено звертання в реченні:

А Пісне, моя ти, підстрелена пташко, мусиш замовкнуть і ти
(*І. Франко*).

Б Мій брате Богдане, сповісти полковників, що ти живий і що чекаєш їх
(*Л. Костенко*).

В Безмежнеє поле в сніжному завою, ох, дай мені обширу й волі!
(*І. Франко*).

Г Ще краще було б, пане Лесю під спів колядок сісти в темному куточку і слухати казок
(*О. Іваненко*).

Ґ А що старий, якби ти попрохав ще й худоби та птиці?
(*Нар. творч.*).

4. Тире перед прикладкою треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено):

А Три дівчини студентки-агрономи йшли взимку по доріжці лісовій
(*М. Рильський*).

Б Був там і старий козарлюга на прізвисько Казан
(*В. Малик*).

В І пригадалося дитинство коли він з батьком старим лісорубом гнав плоти по Десні
(*О. Довженко*).

Г З усього роду зосталася я та рідний брат батька мій дядько
(*Панас Мирний*).

Ґ У дверях стояла Леся трирічна дівчинка менша дочка наших нових сусідів
(*В. Винниченко*).

5. Додаток не слід відокремлювати комою в реченні (розділові знаки пропущено):

А Зло нічого не дає крім зла вмій прощати як прощає мати
(*А. Малишко*).

Б Кожна людина навіть найпростіша відкриває світ заново
(*В. Дрозд*).

В Пам'ятайте ж Варварочко що в домі опріч вас нікого немає
(*Марко Вовчок*).

Г Ягід навколо особливо дикої малини була сила-силенна
(*М. Трублаїні*).

Г І замість свічки палахкотіло сонце (*М. Луків*).

6. Вставним словом, яке виражає упевненість, ускладнене речення:

А Як на лихо, забарилась вона у сусідів (*Марко Вовчок*).

Б Я, пам'ятаєте, приїздив до вас як автор (*Ю. Яновський*).

В Хоч, правду кажучи, я й так не зморений (*Д. Ткач*).

Г Вочевидь, доля мови невіддільна від долі народу (*В. Радчук*).

Г Я, слава Богу, вивчився потрошку (*Д. Павличко*).

II рівень

(завдання підвищеної складності)

7. Установіть відповідність між реченнями і назвами відокремлених членів, якими ускладнено ці речення:

1 Відокремлена прикладка	А В країні нашої є місця, лісами густо вкриті (<i>Н. Забіла</i>).
2 Відокремлене означення	Б Нікого тут нема, крім мене й господині (<i>В. Собко</i>).
3 Відокремлений додаток	В Гей, браття-козаки, сідлайте-но коней! (<i>С. Руданський</i>).
4 Відокремлена обставина	Г Хлопець не спав, думаючи про райську квітку щастя (<i>Б. Лепкий</i>).
	Г Перед тобою світ – великий том розкритий (<i>М. Рильський</i>).

8. Установіть відповідність між односкладними реченнями та їхніми видами:

1 Означено-особове речення	А За що, не знаю, називають хатину в гаї тихим раєм (<i>Т. Шевченко</i>).
2 Неозначено-особове речення	Б Чи хоч пучечок тої калини мені на груди покладуть (<i>Л. Костенко</i>).
3 Узагальнено-особове речення	В Мело, крутило, скаженіло, огортаючи присмерками весь край (<i>О. Гончар</i>).
4 Безособове речення	Г Шануйте здобує трудом покоління, помножте його у пошані (<i>М. Нагнибіда</i>).
	Г Один із останніх його рейсів був винятковим (<i>О. Гончар</i>).

9. Установіть відповідність між присудками в реченнях та їхніми назвами:

1 Простий дієслівний присудок	А Чи ж довго буде молодість тривати?
(<i>Л. Костенко</i>)
2 Складений дієслівний присудок	Б І дійсно, лист ваш – подих моря, солоність вітру й воля хвиль
(<i>Є. Маланюк</i>).
3 Складений іменний присудок	В Я ж міг створити незабутні речі!
(<i>Л. Костенко</i>).

10. Складносурядне речення міститься в рядку:

А У руку взяв зерно важке і повне, і налилася силою рука
(*В. Бичко*).

Б Життя людське унікальне і, по суті, невичерпне (*О. Гончар*).

В Зрештою, навчання триває і після закінчення школи (*І. Цюпа*).

Г Зустрівшись тут несподівано, хлопці зникловілі і, привітавшись, зайшли до хати разом (*В. Козаченко*).

Г Сушилося сіно в покосах – світ сіном, здавалось, пропах
(*І. Нехода*).

11. Між частинами безсполучникового речення слід поставити кому в рядку:

А Ви уявіть собі я родився в степах (*В. Винниченко*).

Б Одна турбота чола наші оре а що як в мудрі паперові гори раптово влучить іскорка вогню? (*В. Симоненко*).

В Побув би у нас ще трохи ви його і говорити навчили б
(*М. Стельмах*).

Г У кожного перед очима стала ніч, тиха, зоряна сизим мороком криє вона чорнії гори, страшенні скелі (*Панас Мирний*).

Г Весело бриніли набубнявілими гілками осокори задумливо погойдувала обважнілими косами береза (*Ю. Яновський*).

12. Продовжте речення: «Пряма мова – це

А ... чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації»

Б ... мовлення однієї особи, звернене до широкої аудиторії слухачів, глядачів, читачів з метою цілеспрямованого впливу на них»

В ... форма мовлення, що являє собою розмову між двома особами»

Г ... синтаксична конструкція, що відтворює мовлення групи людей (більше двох)»

Г ... дослівний уривок з чийогось тексту або висловлення для підтвердження якоїсь думки»

13. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини:

1 Місяця	А Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі? (<i>П. Тичина</i>).
2 Часу	Б Коли сонце скотилося до самого обрію, далеко в морі з'явилася чорна крапка (<i>О. Донченко</i>).
3 З'ясувальне	В За честь і правду все віддай, коли ти любиш рідний край! (<i>М. Вороний</i>).
4 Умови	Г Дніпро вливався в заокруглений лиман, неначе вилазив з зелених густих очеретів (<i>І. Нечуй-Левицький</i>).
	Г Я їду туди, де мене чекає вільний степ, тихі, задумливі озера (<i>М. Хвильовий</i>).

14. Запишіть речення, поставивши розділові знаки:

1. Тремтять летять вабливі звуки а з ними радощі і сум і гніт душевної розпуки і ніжний усміх світлих дум (*Г. Чупринка*).
2. Широкий у плечах вузький у стані молодцюватий з виду він здавалось був не батьком а старшим братом Романа (*М. Стельмах*).
3. І все ж не обминайте люди осінньої журливої краси падолисту (*І. Цюпа*).
4. І плесо і освітлені місяцем шатра плакучих верб та кущів попід берегом все принишкло мовби заворожене причаїлось у якомусь чеканні (*О. Гончар*).
5. Та ось на мене чижика малого ввійнуло небо хвилиєю вологи (*П. Перебийніс*).

III рівень

(робота з текстом)

15. Прочитайте текст. Перепишіть, розставивши розділові знаки. Виконайте завдання, подані після нього (вказіть номери речень, що підходять до визначення).

1. Як відомо на характер будівництва впливає багато факторів наявність будівельних матеріалів клімат соціальні економічні і політичні умови етнічні традиції.
2. Північна та центральна частини Полтавщини віддавна були багаті лісами і це зумовило будівництво всіх споруд з дерева.
3. У південній смузі області

будували хати-мазанки. 4. Зовнішньому вигляду житла на Полтавщині приділяли багато уваги. 5. Поетичності надавав хаті солом'яний дах із великими виносами стріхами. 6. Звис даху підтримували дерев'яні стовпи утворюючи неширокий навіс піддашок або рундук (А. Данилюк).

1. Тире слід поставити у реченні:
2. Відокремлена прикладка є в реченні:
3. Вставне слово є в реченні:
4. Двокрапка ставиться в реченні:
5. Неозначено-особові односкладні речення:
6. Складносурядне речення:

І рівень

У завданнях 1–6 із запропонованих відповідей позначте одну правильну

Варіант 2

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні з однорідними членами:

А Шалений вітер хвилі гнав і розсівав туман руками

(Д. Фальківський).

Б Над селами, над нивами, лугами, та долинами велика хмара йшла

(Л. Глібов).

В Дошик нитками плететься, в'ється, сиплеться і ллється по ріллі

(Г. Чупринка).

Г Ось летить-кружляє пухнаста сніжинка і опускається прямо на серце (Р. Іванченко).

Г Дашкович приїхав додому й застав усіх своїх живих і здорових

(І. Нечуй-Левицький).

2. Між підметом і присудком не ставиться тире в рядку (розділові знаки опущено):

А Господи як це гарно сіяти! (М. Стельмах)

Б Одвечоріло. Тиша ніби скло (Б. Олійник).

В Україна це тихі води і ясні зорі зелені сади білі хати лани золоті пшениці (С. Васильченко).

Г Непереможна безборонність твій меч єдиний і єдиний щит (Л. Костенко).

Г Мова коштовний скарб народу (І. Франко).

3. Правильно виділено звертання в реченні:

А Я стужився мила, за тобою (*Д. Павличко*).

Б Ой, як же плаче серце по тобі, єдиний, друже мій! (*Леся Українка*).

В Як я люблю тебе мій рідний, краю, як я люблю красу твою, твій люд (*І. Франко*).

Г Безжалісна музо! Куди ти мене завела? Навіщо ти серце мое одурила, привабила маревом щастя? (*Леся Українка*).

Ґ О земле-мати біль стерпи і в очі плюнь тупому кату (*Олександр Олесь*).

4. Тире перед прикладкою треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено):

А За шофера ми поставили тракториста Серьогу на прізвище Півень (*Ю. Яновський*).

Б Прилетів до нас здалека чорногуз або лелека (*М. Адаменко*).

В Жили по сусідству у В'юнищах дві дівчини Ліда та Тамара (*М. Чабанівський*).

Г У журбі отакій і подружився Давид з одним австріяком на імення Стах (*А. Головка*).

Ґ Пущу її пісню в люди (*А. Малишко*).

5. Додаток не слід відокремлювати комою в реченні (розділові знаки пропущено):

А Замість коня дісталася свиня (*Нар. творч.*).

Б А я не знаю нічого ніжного окрім берези (*Леся Українка*).

В За винятком баби Оришки малий Чіпка не любив нікого (*Панас Мирний*).

Г Все на світі знайдеш крім рідної матері (*Нар. творч.*).

Ґ Всі вони у тому числі й Марта немовби пройшли близько-близько біля смерті (*В. Собко*).

6. Вставним словом, вжитим для активації уваги, ускладнене речення:

А Життя – це, мабуть, усміх весняний (*Д. Павличко*).

Б Біда, кажуть, не сама ходить, а з дітками (*Панас Мирний*).

В І, повірте, щось зі мною скоїлось незбагненне (*Є. Гуцало*).

Г Одне слово, летимо вже через Гімалаї (*Олесь Гончар*).

Ґ На щастя, моя подальша доля склалась не так, як багато того прагнули (*В. Підмогильний*).

II рівень
(завдання підвищеної складності)

7. Установіть відповідність між реченнями і назвами відокремлених членів, якими ускладнено ці речення:

1 Відокремлена прикладка	А Кинь, добродію, неробство, дорожити варто днем (<i>Г. Сковорода</i>).
2 Відокремлене означення	Б Встає над землею людина – господар своєї землі (<i>М. Бажан</i>).
3 Відокремлений додаток	В Налита сонцем і вітрами, хлюпоче веслами весна (<i>М. Стельмах</i>).
4 Відокремлена обставина	Г Нічого нема, опріч лавочок та вузенької полочки... (<i>Марко Вовчок</i>).
	Ґ Не поклонившись до землі, і гриба не знайдеш (<i>Нар. творч.</i>).

8. Установіть відповідність між односкладними реченнями та їхніми видами:

1 Означено-особове речення	А Не сумуй одна, не журись одна (<i>А. Малишко</i>).
2 Неозначено-особове речення	Б Холодом з долини тягне вітровій (<i>О. Ющенко</i>).
3 Узагальнено-особове речення	В Сіро і сумно ставало на заході сонця (<i>М. Коцюбинський</i>).
4 Безособове речення	Г Йому скрутили руки і здали (<i>Л. Костенко</i>).
	Ґ Хліб-сіль їж, а правду ріж (<i>Нар. творч.</i>).

9. Установіть відповідність між присудками в реченнях та їхніми назвами:

1 Простий дієслівний присудок	А Найбільша з усіх таємниць – таємниця твого обличчя (<i>Д. Павличко</i>).
2 Складений дієслівний присудок	Б І, може, в тихій твоїй хаті я буду знову розмовляти з тобою, друже мій (<i>Т. Шевченко</i>).

10. Складносурядне речення, частини якого з'єднані градаційним сполучником, міститься в рядку:

А Де-не-де біля вирв синіє безводний полин або кушиться пахучий чебрець (*М. Коцюбинський*).

Б Не тільки жайворонки нас, мене й товаришів вітали, але й гречки в той самий час рожевим гомоном співали (*М. Рильський*).

В Чи прийде щаслива зустріч і чи далеко попереду вона?
(*О. Довженко*)

Г Мені війнула в очі сивина, та я нічого не везу додому
(*Д. Павличко*).

Г Наснилася радість, торкнула чола, і я телефон Ваш набрала
(*Т. Севернюк*).

11. Між частинами безсполучникового речення потрібно поставити тире в рядку:

А Діди дивуються такого не бувало! (*М. Сингаївський*).

Б Мовчи! Почують будеш битий! (*Є. Гребінка*).

В І знову здалося крізь заметілі дивляться на неї затуманені слізьми тіточчині очі (*М. Олійник*).

Г Стань та послухай, ти серцем відчуєш пахне живиця, пахне живиця (*М. Сингаївський*).

Г Не повернуть минулого ніколи воно пройшло і вже здається миттю (*М. Рильський*).

12. Продовжте речення: «Полілог – це

А чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації»

Б мовлення однієї особи, звернене до широкої аудиторії слухачів, глядачів, читачів з метою цілеспрямованого впливу на них»

В форма мовлення, що являє собою розмову між двома особами»

Г синтаксична конструкція, що відтворює мовлення групи людей (більше двох)»

Г дослівний уривок з чийогось тексту або висловлення для підтвердження якоїсь думки»

13. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини:

1 З'ясувальне **А** Щоб глибоко збагнути душу народу, треба знати його літературу (*Ю. Мартич*).

2 Мети **Б** Дивився на сріблясту сережку місяця, що самотньо висіла в небі (*С. Добровольський*).

3 Допустове **В** І хто його зна, яку думу дума чумацький отаман в степу серед ночі? (*М. Коцюбинський*)

4 Означальне **Г** Твій дух не став приниженим і плюсклим, хоч слала доля чорні килими (*Л. Костенко*).

Г Коли виїхали за село, потяглися степи аж до самого неба, рівні та широкі (*Г. Григоренко*).

14. Запишіть речення, поставивши розділові знаки

1. Любить він такі ночі безвечірні і цю тишу і якусь таємничість гармонію у всій природі (*О. Гончар*). **2.** Це почуття побратимства мабуть сповнювало й інших бійців проявляючись все виразніше і нестримніше (*О. Гончар*). **3.** Настояна тиша нечутно йшла полями густа й пахуча (*М. Стельмах*). **4.** І юний шепіт під мовчанням вишні і перші вдачі і наївні вірші усе було так чесно у житті (*Б. Олійник*). **5.** Я кланяюсь народу-сівачу його святині пісні незабутній (*П. Перебийніс*).

III рівень (робота з текстом)

15. Прочитайте текст. Перепишіть, розставивши розділові знаки. Виконайте завдання після нього (вказіть номери речень, що підходять до визначення).

1. Серед заморських напоїв що прижилися в нас слід назвати й какао. **2.** Звідки воно? **3.** Іспанці припливши до Мексики побачили що місцеві жителі варять напій із насіння дерева і що цей напій дуже приємний на смак. **4.** Повертаючись на батьківщину іспанці взяли з собою боби цієї рослини і почали знайомитися з ними ближче. **5.** Виявилося що крім приємного смаку у цього напою є ще й інші значно важливіші властивості він зміцнює й швидко відновлює сили людини. **6.** Цей напій який у ацтеків звався «чоколатль» у європейців дістав ім'я «какао» від назви дерева. **7.** І шоколадом назвали інший надзвичайно популярний сьогодні на всій земній кулі виріб із бобів дерева який можна взяти з собою куди завгодно у далекий похід в експедицію в польоти на полюс і в космос

(*За А. Коваль*)

1. Речення з підрядною означальною частиною:
2. Відокремлений додаток є в реченні:
3. Відокремлена обставина є в реченні:
4. Двокрапка при однорідних членах ставиться у реченні:
5. Двокрапка між частинами безсполучникового складного речення ставиться:
6. Багатокомпонентне складнопідрядне речення з однорідною підрядністю:
7. Речення з підрядною з'ясувальною частиною:

І рівень

У завданнях 1–6 із запропонованих відповідей позначте одну правильну

Варіант 3

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні з однорідними членами:

А Пісня могутніла, розрізала темінь ночі, котилася лавиною кудись у високість (*Р. Іванченко*).

Б Красива осінь вишиває клени червоним, жовтим, срібним, золотим (*Л. Костенко*).

В Південне містечко зустріло ароматом кави та меду, криком чайок та гамором ринку (*І. Роздобудько*).

Г Сталеве плетиво геометричних фігур вписалося у небо, у розлогість степу, стало ознакою полтавського пейзажу (*І. Цюпа*).

Ґ І хоч цвіту не мають смереки та не хилять верхів'я на діл (*Г. Чупринка*).

2. Між підметом і присудком не ставиться тире в рядку (розділові знаки опущено):

А Тікати дієслово що виключно стосується живих речей (*Остан Вишня*).

Б Мова явище космічне (*П. Мовчан*).

В Проблема виховання вічна проблема людства (*З газ.*).

Г Професор медицини це не просто вершина а вершина добра (*П. Загребельний*).

Ґ Промені як вії сонячних очей! (*П. Тичина*).

3. Правильно виділено звертання в реченні:

А Оживи козацька славо, у бандурних струнах (*П. Куліш*).

Б Здрастуй, липню, кучерявий (*М. Драй-Хмара*).

В Де забарився ти, вечоре, милий? (*Є. Плужник*).

Г Зоре моя вечірняя, зійди над горою, поговорим тихесенько в неволі з тобою (*Т. Шевченко*).

Ґ Благослови мати – весну закликати (*Нар. творч.*).

4. Перед словом як слід поставити кому в реченні (розділові знаки пропущено):

А Я вийхав в Одесу і влаштувався на кінофабрику як режисер (*О. Довженко*).

Б «Звенигора» в моїй свідомості відклалася як одна з найцікавіших робіт (*О. Гончар*).

В Як справжній митець він був чутливий до всього що відбувалося довкола (*О. Гончар*).

Г Весь світ знає Довженка як великого режисера (*П. Загребельний*).

Г Сьогодні найменші читачі знають І. Франка як автора «Лиса Микити» (*З підр.*).

5. Обставина не відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено):

А Затамувавши подих роздумуючи всі рушили до левади (*І. Нечуй-Левицький*).

Б Ідуть дівчата в поле жати та знай співають ідучи (*Т. Шевченко*).

В Він говорив а я йшов і слухав пориваючись вирватися з того ритму (*Є. Гуцало*).

Г І я зими крутий долаю нором обличчя підставляючи вітрам (*В. Сосюра*).

Г І заснув я нарешті незважаючи на біль (*С. Носань*).

6. Вставним словом, яке виражає невпевненість, припущення, ускладнене речення:

А То, певне, чари, то якесь закляття (*Леся Українка*).

Б І райдуга стоїть, повірте, на півсвіта (*А. Малишко*).

В Пишу цей матеріал в умовах, сказати, не зовсім прийнятних (*М. Хвильовий*).

Г Я його зустрічав вже не раз і не два, безперечно (*О. Влизько*).

Г Я із щастям був заручений, та, на жаль, ми розійшлись (*Д. Фальківський*).

II рівень

(завдання підвищеної складності)

7. Установіть відповідність між реченнями і назвами відокремлених членів, якими ускладнено ці речення:

1 Відокремлена прикладка.

А Рифми, дочки безсонних ночей, покидають мене (*Леся Українка*).

2 Відокремлене означення.

Б Бажаючи плакати, я смішу інших (*П. Гулак-Артемівський*).

3 Відокремлений додаток

В У таких справах, Льоню, витримка понад усе (*О. Гончар*).

4 Відокремлена обставина

Г Позбутись краще язика, ніж мови матері своєї! (*В. Швець*).

Г Вражений видовищем, хірург прикипів до місця (*О. Гончар*).

8. Установіть відповідність між односкладними реченнями та їхніми видами:

1 Означено-особове речення	А Повантажили нас в ешелон – повезли на південь (<i>Гр. Тютюнник</i>).
2 Неозначено-особове речення	Б Кілька днів підряд мело дрібненьким колючим сніжком (<i>В. Козаченко</i>).
3 Називне речення	В Відмикаю світанок скрипичним ключем (<i>Л. Костенко</i>).
4 Безособове речення	Г А біля школи тим часом ще танці (<i>О. Гончар</i>).
	Ґ Високі скирти. Серпень. Спека (<i>І. Муратов</i>).

9. Установіть відповідність між присудками у реченнях та їхніми назвами:

1 Простий дієслівний присудок	А Гарна людина мусить допомагати людині (<i>І. Франко</i>).
2 Складений дієслівний присудок	Б Я безмежно щасливий в цю ніч (<i>Ю. Збанацький</i>).
3 Складений іменний присудок	В Соломія не відривала очей від берега (<i>М. Коцюбинський</i>).

10. Складносурядне речення з протиставними відношеннями міститься у рядку:

- А То хмарка набіжить і бризне дощ краплистий, то сонце вигляне ласкаво-променисте і знов сховається (*М. Рильський*).
- Б Чужих два слова в пісні буде – і пісня вся тоді чужа! (*Д. Павличко*).
- В Зрідка пробіжить тут заєць або спиниться на кручі вовк (*А. Шиян*).
- Ґ Нарешті запалили свічку, та вітер одразу її загасив (*В. Канівець*).
- І Прийде весна – і всюди крига скресне (*С. Пушик*).

11. Між частинами безсполучникового речення потрібно поставити двокрапку в рядку:

- А Я знаю слабкість – це одна із диверсій (*Л. Костенко*).
- Б Менше говори більше вчуєш (*Нар. тв.*).
- В Приїхали до лісу зійшло сонце (*Г. Тютюнник*).
- Ґ Одриміла гроза теплий дощ одшумів одцвілі блискавиці крилаті (*В. Сосюра*).

Г Життя легко висміяти і знецінити набагато важче у п'їтьмі засвітити каганчик віри та надії (*В. Дрозд*).

12. Продовжте речення: «Діалог – це

А чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації»

Б мовлення однієї особи, звернене до широкої аудиторії слухачів, глядачів, читачів з метою цілеспрямованого впливу на них»

В форма мовлення, що являє собою розмову між двома особами»

Г синтаксична конструкція, що відтворює мовлення групи людей (більше двох)»

Г дослівний уривок з чийогось тексту або висловлення для підтвердження якоїсь думки»

13. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини:

1 Умови А Перо моє пісні мережить, пісні, що закликають в бій (*П. Тичина*).

2 Місця Б Коли ти любиш рідний край, радій, співай! (*М. Вороний*).

3 Наслідкове В Дівчата засміялися та, мов золоті горішки, розсипалися по клуні (*Ю. Яновський*).

4 Означальне Г Молоді чорняві скрипалі позакидали назад голови, так що на їх ледве держались шапки (*І. Нечуй-Левицький*).

Г Там, де зорі сяють з-за гори, над водою гнуться явори (*А. Малишко*).

14. Запишіть речення, поставивши розділові знаки:

1. Там лист осик у вічному танку тремтить і поривається і лине у височінь (*М. Рильський*).

2. Молоді основоположники літератури вони проте не затримувались надовго в молодих а рано ставали майстрами (*О. Гончар*).

3. Млою ночі оповитий скаче кінь білокопитий креше іскорки-огні (*Г. Чупринка*).

4. Ввесь степ і лиман і озеро і море все закуталось в якийсь чарівний тихий світ повитий прозорим сизим туманом (*І. Нечуй-Левицький*).

5. Кожна людина навіть найпростіша як люблять у нас казати відкриває світ заново (*В. Дрозд*).

III рівень
(робота з текстом)

15. Прочитайте текст. Перепишіть, розставивши розділові знаки. Виконайте завдання після нього (вказіть номери речень, що підходять до визначення).

1. Письмо це винахід людини. **2.** Винайшовши письмо люди очевидно не переставали дивуватися його значущості та можливостям і приписували створення письма богам. **3.** Стародавні єгиптяни вважали творцем письма бога Тота. **4.** За грецькими міфами абетку винайшов бог Гермес. **5.** Переважна більшість сучасних народів користується таким видом письма яке передає звукове мовлення за допомогою умовних графічних знаків літер. **6.** Таке письмо називають алфавітним. **7.** Жодне алфавітне письмо не передає звучання мови з усією точністю. **8.** Основна вимога звукового письма передати зміст думки.

1. Означальний займенник вжитий в реченні:
2. Вказівний займенник вжитий в реченні:
3. Відокремлена прикладка є в реченні:
4. Відокремлена обставина є в реченні:
5. Тире між підметом і присудком ставиться в реченнях:
6. Вставні конструкції є в реченнях:
7. Складнопідрядне речення:
8. Односкладне неозначено-особове речення:

I рівень

У завданнях 1–6 із запропонованих відповідей позначте одну правильну

Варіант 4

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні з однорідними членами:

А Тремтять, летять вабливі звуки, а з ними радіщі і сум, і гніт душевної розпуки (*Г. Чупринка*).

Б Яблуні дихають цвітом росяно, червоно, біло (*А. Малишко*).

В Сонце вже сховалося за вільшечки, пустило крізь листя тоненькі рожеві стріли (*Г. Тютюнник*).

Г Над морем піднімалися високо в небо дикі, стрімкі, скелисті гори (*І. Нечуй-Левицький*).

Г Гнів і жаль, огонь і холод, несамовита радість і гірка туга разом обхопили Петрове серце (*Панас Мирний*).

2. Між підметом і присудком не ставиться тире в рядку (розділові знаки опущено):

А Вибиватися у люди справа зовсім не проста (*П. Сингаївський*).

Б Важливе завдання школи виховання людини допитливою, творчою, думаючою (*3 часоп.*).

В Наче ті пожари хмари в вишині (*В. Сосюра*).

Г Очі міра, душа віра, совість порука (*Нар. творч.*).

Г Мати це вічне одкровення вічна радість природи (*Г. Кривда*).

3. Правильно виділено звертання в реченні:

А Ти, сій і сади сину, бо наше ремесло є леміш і чересло (*М. Стельмах*).

Б Будь, людино людиною! Будьте, люди людьми! (*М. Упеник*).

В Нам брате, треба ще рости й рости (*В. Бровченко*).

Г Веселись, моя земле, і сійся, голубій, мов шовковий бузок (*О. Зайвий*).

Г Ти, в моєму серці Україно, думою Шевченка гомониш (*Б. Олійник*).

4. Перед словом як слід поставити кому в реченні (розділові знаки пропущено):

А Як визволителів своїх нас зустрічали на кордоні (*О. Гончар*).

Б Ліс зустрів мене як друга тихим горлиць воркуванням (*М. Рильський*).

В Шевченко як поет відомий усьому світові (*3 журн.*)

Г Як митець слова Василь Симоненко завжди неспокійний у творчих шуканнях (*Ю. Смолич*).

Г Про хист Довженка як письменника заговорили тільки в роки Другої світової війни (*М. Рильський*).

5. Обставина не відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено):

А Проплавав я на річці підмітаючи пароплави і чистячи картоплю з рік (*Ю. Яновський*).

Б Ненавидячи відступ він ненавидів усіх що відступали й себе також (*О. Довженко*).

В Вас одразу можна впізнати і не будши ворожою (*С. Васильченко*).

Г Січкар незважаючи на свою чималу вагу й короткі ноги дуже прудко бігає (*Остап Вишня*).

Г Де-не-де біліє деревій пахнуть сохнучи від спеки васильки
(*О. Гончар*).

6. Вставним словом, яке вживається як спосіб оформлення думки, ускладнене речення:

А Це була, так би мовити, наша фамільна ворона (*О. Довженко*).

Б І, звісно, змалку боровик скидати капелюх не звик (*Д. Павличко*).

В Можливо, колись я знайду свою гавань, де сонце ранкове розхитує гами? (*Г. Пастушенко*)

Г Здається, часу і не гаю, а не встигаю, не встигаю (*Л. Костенко*).

Г Говорять, не всім дано мистецтво музики душею розуміти
(*В. Грінчак*).

II рівень

(завдання підвищеної складності)

7. Установіть відповідність між реченнями і назвами відокремлених членів, якими ускладнено ці речення:

1 Відокремлена прикладка	А Гірше не бува, аніж докору людського слова (<i>О. Довгий</i>).
2 Відокремлене означення	Б Утомлений душею, він пішов не на поле, а в ліси (<i>М. Стельмах</i>).
3 Відокремлений додаток	В Мандрівник вічний, неблаганний час іде вперед... (<i>Л. Дмитерко</i>).
4 Відокремлена обставина	Г Повечерявши, біжу назад у будинок (<i>Марко Вовчок</i>).
	Г Сад, здавалося, не мав кінця (<i>Ю. Винничук</i>).

8. Установіть відповідність між односкладними реченнями та їхніми видами:

1 Означено-особове речення	А Багато слів страшних тут наговорено (<i>Л. Костенко</i>).
2 Неозначено-особове речення	Б Покромсали життя моє на частки, на тьмяну січку слів і суєти (<i>Л. Костенко</i>).
3 Називне речення	В Сади свій сад. Плекай свої надії (<i>Л. Костенко</i>).
4 Безособове речення	Г Козацька школа, крита очеретом, блаженські стіни, плетені з лози... три лави, стіл, Псалтир і образи (<i>Л. Костенко</i>).
	Г Мерщій за міст, а ми з Савкою додому! (<i>О. Довженко</i>).

9. Установіть відповідність між присудками в реченнях та їхніми назвами:

1 Простий дієслівний присудок	А Була вона струнка, міцна, років вісімнадцяти, з розкішною каштановою косою і чорними імлистими очима (<i>З. Тулуб</i>).
2 Складений дієслівний присудок	Б Багрянцями осені вкрились ліси (<i>О. Гончар</i>).
3 Складений іменний присудок	В Поезія не може жити на смітнику (<i>М. Коцюбинський</i>).

10. Складносурядне речення, частини якого з'єднані розділовим сполучником, міститься в рядку:

А Чи то настане нічка темна, чи то веселий день шумить (*Л. Глібов*).

Б В провулках поміж тинами клубочилась темрява, але небо було світле і зоряне (*Гр. Тютюнник*).

В А тепер спустилі береги, та й озера висихають (*І. Цюпа*).

Г Данило натиснув пальцем на курок – і печера наповнилася гулом пострілу (*М. Трублаїні*).

Ґ Багато влітку доводиться на пасіці працювати, зате взимку можна відпочити сповна (*Іван Багрянний*).

11. Пунктуаційну помилку допущено у рядку:

А Мабуть, у кожного так буває: часто у місті село мені сниться (*М. Сингаївський*).

Б Світає – тоне морок в небосхилі. Світає – тоне сутінь на землі (*М. Сингаївський*).

В Для неї було ясно: якісь люди хочуть перешкодити концерту, але це їм навряд чи вдасться (*М. Олійник*).

Г Дивися: час – великий диригент – перегертає ноти на пюпітрі (*Л. Костенко*).

Ґ Не рад явір хилитися: вода корінь мие (*Нар. тв.*).

12. З'ясуйте, яке речення відповідає схемі «П, – а, – п»:

А «Ні, не клич мене, весно, – казала я їй, – не чаруй і не ваб надаремне» (*Леся Українка*).

Б «Яка ти розкішна, земле, – думала Маланка. – Весело засівати тебе хлібом, прикрашати зелом, завітчати квітами» (*М. Коцюбинський*).

В «Що це за дівчина? Де вона взялася в нашому селі?» – думав молодий Джеря (*І. Нечуй-Левицький*).

Г Кує зозуля. Я зіскакую з ліжка і гукаю в вікно до зозулі: «Ку-ку... ку-ку...Добридень!...» (*М. Коцюбинський*)

13. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини:

1 Місця **А** Але поки ще буде на світі хоч єдина людина сумна, доти буде між людьми бриніти моя пісня смутна-голосна (*Леся Українка*).

2 Умови **Б** Кайдани, шаленіючи, бряжчали, щоб заглушити пісню Кобзаря (*Л. Костенко*).

3 Мети **В** Хочеться полетіти туди, де мріють сиві обрії понад лісами та лугами (*В. Речмедін*).

4 Часу **Г** Бачу за морями золоті дороги, де припав до неба синьоокий степ (*В. Сосюра*).
Г Невесело на світі жить, коли нема кого любить (*Т. Шевченко*).

14. Запишіть речення, поставивши розділові знаки.

1. Запахла осінь в'ялим тютюном та яблуками та тонким туманом (*М. Рильський*).

2. І може тоді завітає та доля жадана до нашої вбогої хати до тебе моя Україно моя безталанная мати (*Леся Українка*).

3. Внизу як величезне біле покривало простяглася північна пустиня тундра (*М. Грубляні*).

4. Три наскрізні настрої самотність сирітство і рання смерть на чужині переплелися-поєдналися у ранній поезії Шевченка (*А. Скрипник*).

5. Перелітними птицями летять чутки збираються в ключі і несуть на своїх крилах найдорожче слово земля (*М. Стельмах*).

III рівень

(робота з текстом)

15. Прочитайте текст. Перепишіть, розставивши розділові знаки. Виконайте завдання після нього (вказіть номери речень, що підходять до визначення).

1. Слово «букет» увійшло в побут у XVII ст. **2.** Спочатку букети складали з прянощів кропу селери петрушки кмину. **3.** Гості дарували їх господині а вона прикрашала ними страви. **4.** Згодом

букети почали робити з квітів. **5.** Зародилася і мова квітів щоправда спершу на сході. **6.** З'явився і словник що містив необхідні дані для з'ясування стосунків мовою квітів. **7.** Так азалія означала сум викликаний самотністю. **8.** Кількість бутонів гіацинтів вказувала день зустрічі а число дзвіночків час побачення. **9.** Мова квітів стає відомою у Франції Англії поширюється по Європі (*З журналу*).

1. Неозначено-особові речення:
2. Тире потрібно поставити в реченні:
3. Вставним словом ускладнено речення:
4. Відокремленим означенням ускладнено речення:
5. Складносурядні речення:
6. Складений дієслівний присудок є в реченні:
7. Складений іменний присудок є в реченні:
8. Двокрапку при однорідних членах потрібно поставити у реченні:
9. Підрядна частина приєднується до головної за допомогою сполучного слова:
10. Просте двоскладне неускладнене поширене повне речення:

ТЕКСТ І ЗАВДАННЯ ДО НЬОГО

Варіант 1

Прочитайте текст. Виконайте завдання 1–8 до нього

Ціна поступки

(1) До лікарні привезли обвугленого пожежника. Шкіру з нього зняли разом з одягом. Лише голова вціліла. «Цікавий матеріал, – сказав шеф. – Раніше це була б стовідсоткова летальність, тобто смерть». Що дужче обгорілий пацієнт, то більший азарт виявляє шеф. Незабаром він захищає докторську, тому енергійно набирає статистику.

(2) Новенького хворого відразу прилаштували в «акваріум» – так у лікарні називають винахід шефа-дисертанта. Тут не треба бинтувати потерпілого, атмосфера стерильна, температура стала. Тільки ж дивитися моторошно, бо людина в «акваріумі» – ніби картинка з підручника анатомії. Висить бідолашний пацієнт розіп'ятий на якихось лямках і пружинах. А під кінець лікування

хворий стає справжнісіньким немовлям – шкіра у нього така ніжна й тонка, що боязко доторкнутись, а доводиться ж іще й колоти.

(3) Узагалі, лікування опіків – це неначе кухня навпаки: одержують смажені біфштекси, із них відроджують людину. Досить часто шефові вдається це зробити. Тоді він ходить гоголем і напрошується на похвалу.

(4) Обвугленого пацієнта звати Андрієм, він лейтенант. На ньому почала вже наростати шкіра, і сьогодні він уперше розплющив голубі очі. Почав жартувати. Розповідав, що, коли був у «акваріумі», йому здавалося, ніби він в утробі матері.

(5) Шефові він уже не цікавий – відпрацьований матеріал. У науці шеф – зірка першої величини, вся лікарня тремтить перед ним, бо ніхто не знає, що за мить утне його величність. Ви помічали, що серед великих спеціалістів мало добродушних людей? Може, тому, що до вершини майстерності вони йдуть, немов на танку, не придивляючись, що мнуть і давлять їхні гусениці? Може, інакше й не можна стати великим?

(6) Коли обпечений пожежник прийшов до тьми і вперше розплющив очі, перед ним стояла медсестра Наталка зі шприцом у руці.

(7) – З приїздом, – мовила, усміхаючись. – Це я роблю решето з вашої новенької шкіри.

(8) – Спасибі, – хотів голосно подякувати хворий, та з губ злетів лише шепіт.

(9) Спогадів пожежник Андрій не любить. Усе, що пов'язане з його другим народженням, усе, окрім Наталчиного образу, пам'ять намагається стерти, бо, як тільки згадає ті дні, тіло починає так судомити, хоч знову у фізрозчин пірнай.

(10) Пожежник – професія бойова, можна б пишатися нею, як пишаються прикордонники, бо й вогонь, як вивідувач, шукає шпаринок, порушує межі й кордони. Тільки хто той вогонь леліє? Не всюдисуще ЦРУ, а власні нехлюї. Тож найчастіше співавторами героїзму пожежників та лікарів стає доморошена байдужість.

(11) Звідси, з лікарняного «акваріуму», життя уявляється Андрієві трикутною шахівницею на трикутному столі. Першими роблять хід нехлюї, потім пожежники, а завершують усе лікарі. Звичайні фахівці одержують нагороди за рекордні врожаї та тонни

металу, а пожежники й травматологи – за ліквідацію чийогось злочину чи нехлюйства.

(12) Цього разу диво науки повернуло Андрія до життя, але те диво було таким пекельним, що він уникав спогадів. І тільки Наталя була радісним світлячком у хаосі ліків, шлангів, болів і нудотних запахів. Не голками й крапельницями вкарбувалася вона у пам'ять, а... та що тут пояснювати...

(13) На роботі медсестра Наталя одягнута у звичайний хірургічний костюм, правда, в таких «бананах» тепер мріє прогулятися не одне нафарбоване ледащо. Для Наталі ж це буденна дезінфікована спецівка. А ось коли вона у святковому вбранні... Одного разу Андрій побачив її в урочистих шатах. Його почало лихоманити, він утратив координацію рухів, відчув себе таким нікчемним поруч із сонцем. Здалося, що стоїть безпорадний перед полум'ям з одним пожежним відром, а потрібні ж цистерни з брендспойтами, механізовані драбини, вибух спрямованої дії, аби впокорити цей вогонь. Наталці ж хоч би що! Зробила хід конем на трикутній шахівниці, цілиться снопами іскор крізь довгі вії, і не зрозумієш, чекає вона від пожежника ходу-відповіді чи просто радіє, відчувши свою владу над хлопцем. Е-ей! Наталю! Полегше, бо спопелиш Андріїв світ.

(14) Минув місяць, як Андрій своїм ходом вибрався з лікарні. Тепер у лікарняний двір щотижня приїздить червона машина. Пожежники відкривають колодязі, приєднують шланги, щось перевіряють. Раніше з такими перевітками їх тут бачили лише восени чи навесні. А тепер зачастили. Може, хтось лікарню збирається підпалити? Чи зрозуміли пожежники, що опікове відділення – то кінцева зупинка на шляху «життя – рай»? Тутешні хворі знають, що таке пекло, адже саме його вони проходять в отих «акваріумах». Можна поважати шефа за наслідки його роботи, але як звикнути до того, що в людях він бачить лише «матеріал»? Йому, здається, все одно, що автомобіль фарбувати, що шкіру нарощувати... Він запросто, без вагань і моральних гризот ампутує хворому руку, сфотографує культю, якщо побачить рідкісний випадок загоєння, і пошле знімок у медичний журнал. Може, так і треба – така професія? Якби всі були пунктуальними автоматами, то не було б аварій, травматологічне відділення зменшили б утричі,

і сльози не відрами б лили, а в пробірках виставляли б, як пересторогу для щасливих.

(15) За якийсь тиждень пожежна комісія, перенісши перевірку з підвір'я до приміщення, опечатала «акваріуми». Півдня медсестри з шефом по черзі вмовляли Андрія. У шефа незабаром захист докторської, хворих багато, бо аварії як із дірявого мішка сиплються... А що це за дисертація, коли вченій раді не можна показати діючу установку? І все тому, що якась там підводка чи проводка не за Держстандартом зроблена. Шефа можна зрозуміти. Він дзвонив головному пожежнику, але той умив руки, сказавши, що йому зараз ніколи, бо кругом горить. Отак завжди: як лікуватись – відбою нема, а як допомогти – усі в кущі.

(16) Довелося Наталці застосувати до Андрія умовляння третього ступеня. «Совість у тебе є? – запитала, коли шеф вилетів із власного кабінету в істеричі. – Він же тебе з того світу повернув. Елементарна порядність і людяність потрібні, а не лише інструкції й пунктуальність. Ти просто заздриш шефові й хочеш показати, що й ти шишка».

(17) Андрій довго мовчав, а тоді сказав твердо, але з гіркотою: «Гаразд, буде по-твоєму, один «акваріум» розпечатасмо, щоб науку не зупинять. Вважай, що я не витримав випробування жінкою. Тепер, по суті, там не тільки проводка нікудишня, там у самій машинерії драпе лико бантиком, тільки ж не можу я довести – не мого розміру шапка... Сама катапульта чого варта – замість раю життя когось у пекло кине з благословення твого...»

(18) Після цього випадку Наталка розчарувалась у Андрієві. Надто вже він обережний, не розуміє, що наука жертв вимагає. Справжній мужчина повинен ризикувати. Недарма шеф любить співати рядки Окуджави: «Нужны ли гусару сомненья в содеянном этом и том...» Треба, щоб Андрій вивчив цю пісню.

(19) ...Немає Андрія... Коли черговий раз продували киснем «акваріум», електризувався штуцер, проскочила іскра... Андрій згорів разом з усіма пластмасами блискавично, як падаюча зірка. Шеф лежить в реанімації з інфарктом міокарда.

(За Ларисою Копань)

1. Після одужання пожежник став для шефа

- А найкращим приятелем А
Б відпрацьованим матеріалом Б
В живим аргументом його наукової праоти В
Г живим свідченням його неуваги до пацієнтів Г

2. Андрій вважав, що в кожній трагедії, пов'язаній з пожежею, першими роблять хід

- А розумні та хитрі зловмисники А
Б необережні та недосвідчені люди, які й стають жертвами Б
В нерозважливі люди, які не передбачають наслідків своїх вчинків В
Г нехлюї, потім пожежники, а завершують усе лікарі Г

3. Пожежна комісія опечатала «акваріуми» через те, що

- А Андрій хотів помститися шефові за фізичні страждання, яких зазнав під час лікування А
Б Андрій хотів зашкодити кар'єрі шефа, бо ревнував до нього Наталку Б
В Андрій задрив професіоналізмові й авторитетові шефа В
Г зроблена не за Держстандартом проводка загрозувала життям людей Г

4. Фразеологізм *умивати руки* означає

- А дотримуватися правил гігієни А
Б знімати із себе відповідальність Б
В бути вільним від будь-яких забобонів В
Г намагатися викликати співчуття Г

5. У тексті є всі названі фразеологізми, крім такого:

- А пахне смаленим А
Б зробити хід конем Б
В не мого розміру шапка В
Г ходити гоголем Г

6. Професіоналізмом є слово

- А кабінет А
Б штуцер Б
В інструкція В
Г героїзм Г

7. Текст належить до стилю мови

А наукового

А

Б публіцистичного

Б

В художнього

В

Г епістолярного

Г

8. Головна думка тексту така:

А ніхто не має права відмовляти людину від виконання нею службового обов'язку

А

Б ніхто ні за яких обставин не має права наражати на небезпеку людське життя

Б

В

В наука, як і мистецтво, потребує жертв

Г

Г важлива риса чоловічого характеру – вміти ризикувати

Варіант 2

Прочитайте текст. Виконайте завдання 1–8 до нього

Пам'ятники Києва

(1) Пам'ять – надзвичайно важлива моральна категорія. Шанобливе ставлення до пам'яті предків – це міст, прокладений від покоління до покоління. Пам'ять про життя й діяльність видатних предків кожен народ береже як найдорожчу святиню.

(2) Найпершими пам'ятками були народні історичні пісні та билини, де реальне перемежовувалося з фантастичним. Легенди про Кирила Кожум'яку та Іллю Муромця дожили до наших днів і, зберігаючи пам'ять звитяжної України-Руси, увійшли до золотого фонду вітчизняної й світової культури.

(3) Після утвердження на Русі християнства та виникнення слов'янської писемності з'являються вітчизняні апокрифи – розповіді про святих та праведників – стародавні писемні пам'ятки. Розвивається руський іконопис – і кожен іконний лик також є своєрідною пам'яткою певній особі чи події. Будівництво храмів у пам'ять про події та конкретних осіб – теж частина монументальної пам'яті людства.

(4) XVIII ст. принесло в наше життя європейські традиції. Обов'язковою умовою європеїзації міст стала наявність на його вулицях, майданах та парках монументальних творів, у тому числі й пам'ятників, споруджених на честь важливих історичних подій та історичних осіб.

(5) У Російській імперії перевагу віддавали пам'ятникам на честь царствених осіб і видатних військових та історичних діячів.

(6) Найперший пам'ятник Києва – це колона, зведена над каплицею Хрещатицького струмка, «де благородного великого князя Володимира діти хрещені» (так сказано в «Географічному описі Києва» 1786 р.). Джерело, у якому охрещено дванадцять синів князя, було серед найперших святинь Православної церкви. Саме тому над тонким струменем святої води було зведено дерев'яну капличку, від якої починались урочисті хресні ходи у дні православних свят. У народі колону прозвали нижнім пам'ятником князю Володимирі.

(7) У роки радянської влади каплицю знищили, перетворивши її на звичайнісіньку арку, джерело ув'язнили в колектор, хрест скинули, а саму колону перетворили на «Пам'ятник Магдебурзькому праву». Монумент було реставровано лише до 1000-ліття Хрещення Русі.

(8) 1853 р. Святому Рівноапостольному князеві Володимирі відкрито ще один пам'ятник. Вилита у Петербурзі Петром Карловичем Клодтом фігура князя зайняла своє місце на високому постаменті роботи архітектора Костянтина Андрійовича Тона. Ще один відомий майстер – скульптор Володимир Іванович Демут-Малиновський прикрасив п'єдестал барельєфом «Хрещення киян» та скульптурними елементами: гербом міста Києва та орденом Святого Володимира.

(9) Саме тоді, у 50-х рр. XIX ст., виникла ідея встановити пам'ятник Богдану Хмельницькому. Проте указ про створення монумента був виданий царем лише 1869 р.

(10) З метою економії коштів, яких було небагато, авторів ескізних рисунків пам'ятника Михайлові Йосиповичу Микешину довелося відмовитися від багатьох елементів задуманої багатофігурної композиції. Не вистачило грошей на виконання барельєфів «Битва під Збаражем» та «В'їзд Хмельницького до Києва», на скульптуру переможеного шляхтича... Не знайшлося місця кобзареві, в образі якого вгадувався Тарас Шевченко. З політичних мотивів цар «заборонив» коневі гетьмана топтати польське знамено.

(11) Микешин не був скульптором – він був автором рисунків-проектів, талановитим та досвідченим рисувальником. Скульптор

Пій Адамович Веліонський відлив у Петербурзі статую гетьмана, а Артемій Лаврентійович Обер створив фігуру коня.

(12) Місто передало на спорудження пам'ятника гранітні брили, що лишилися від будівництва опор Ланцюгового моста. З них було виконано постамент. Місця передбачених первісним проектом барельєфів зайняли недвозначні написи: «Волим по Царя Восточного» та «Богдану Хмельницькому – Единая Неделимая Россия».

(13) Цікаво, що вибір місця для встановлення монумента збурило громадську думку. Київське духовенство поскаржилося Святійшому Синодові: «...місцем для встановлення пам'ятника було призначено Бесарабську площу, однак київська Міська Дума постановила спорудити пам'ятник на Софійській площі... У визначеному місці... всякому, хто прямує до собору, буде видно не вівтарну стіну, а задню частину коня. Таким виглядом буде знічений кожен благочестивий християнин, що творить на собі хресне знамення...».

(14) Пам'ятник установили, знайшовши компроміс. Скульптурну групу повернули так, що гетьман був змушений вказувати булавою на Москву замість Польщі, якій, відповідно до задуму авторів, мав погрожувати.

(15) Незважаючи на відхилення від задуму, пам'ятник Хмельницькому є видатним твором монументальної скульптури і яскравим символом Києва.

(16) Узимку 1909 р. група київських учених висловилася за встановлення у місті між Софійським собором та Михайлівським монастирем «Історичного шляху» – алеї з двадцяти пам'ятників видатним діячам вітчизняної історії. Оскільки такий задум потребував серйозних витрат, врешті-решт вирішили обмежитися встановленням пам'ятників засновникам Києва, князеві Олегу, княгині Ользі, Святославу Ігоровичу та Ярославу Мудрому.

(17) Суперечки щодо кандидатур для увіковічення тривали ще дуже довго. З-поміж задуманих пам'ятників спорудили єдиний – княгині Ользі.

(18) Монумент установлено на Михайлівській площі (автори – Іван Кавалерідзе, Федір Балавенський, Павло Сніткін та Володимир Риков). На постаменті з рожевого граніту, у центрі, розмістили скульптурне зображення княгині; ліворуч, на

підвищенні, стояв Апостол Андрій Первозванний, праворуч усадовили просвітителів слов'янського люду Кирила й Мефодія.

(19) Доля монумента сумна: 1919 р. статую Ольги було скинуто. 1923 р. познімали статую апостола та просвітителів, 1926 – демонтували постамент і знищили затишний сквер, що був розташований поряд. Під клумбою ще десятки років була закопана розколота навпіл статуя княгині... Пам'ятник, що височіє на цьому місці нині, є відновленням давнього, зруйнованого.

(20) Навесні 1936 р. Всеукраїнська Академія наук постановила спорудити над могилою Михайла Грушевського на Байковому кладовищі величний пам'ятник. Проект надгробка виконав видатний український архітектор, професор Київського художнього інституту Василь Кричевський, причому зробив це безкоштовно. Проект передбачав створення гранітного обеліска з виконаним на ньому барельєфом ученого. Скульптор Іван Макогон блискуче втілив задум архітектора. До речі, надгробок на могилі М. Грушевського став першим у Києві пам'ятником, виконаним з «вічного матеріалу» – граніту.

(21) Урочисте відкриття пам'ятника не відбулося, що цілком зрозуміло: наближався 1937 рік... (За О. Анісімовим)

1. Найпершими пам'ятками України-Руси вважають

- А скіфських баб А
- Б знайдені при розкопках предмети побуту Б
- В руїни Десятинної церкви у Києві В
- Г народні історичні пісні та билини Г

2. Найперший пам'ятник Кисва це

- А пам'ятник Богдану Хмельницькому А
- Б пам'ятник князю Володимиру Б
- В колона, зведена над каплицею Хрещатицького струмка В
- Г пам'ятник княгині Ользі Г

3. Автором бронзової статуї князя є

- А Петро Карлович Клодт А
- Б Костянтин Андрійович Гон Б
- В Володимир Іванович Демут-Малиновський В
- Г Михайло Йосипович Микешин Г

4. Обов'язковою умовою європеїзації міст у XVIII ст. було

- А** відкриття публічних бібліотек **А**
- Б** створення на вулицях, майданах та в парках монументальних творів, у тому числі і пам'ятників **Б**
- В** впровадження книгодрукування українською мовою **В**
- Г** будівництво храмів у пам'ять про події та конкретних осіб **Г**

5. Мотивами для відкриття в Києві «Історичного шляху» були всі названі, крім такого:

- А** Київ є початком, вихідним пунктом творення великої держави **А**
- Б** кияни хотіли першими встановити пам'ятник великим слов'янським просвітителям **Б**
- В** п'ять віків у Києві зосереджувалося політичне й економічне життя Русі **В**
- Г** історія міста багата на великі діяння правителів-князів **Г**

6. Спорудження алеї з двадцяти пам'ятників видатним діячам вітчизняної історії було відкладено, бо

- А** не вистачало коштів **А**
- Б** тодішня влада боялася національного піднесення **Б**
- В** змінилися плани київських учених **В**
- Г** цар видав указ про заборону встановлення пам'ятників **Г**

7. Гетьман погрожує булавою Москві замість Польщі, тому що

- А** цього вимагала київська громада **А**
- Б** на той час склалася така політична ситуація **Б**
- В** цар «заборонив» коневі гетьмана топтати польське знамено **В**
- Г** інакше скульптурна група була б наругою над християнами **Г**

8. Слово *компроміс* означає

- А** згода, порозуміння, досягнуті шляхом взаємних поступок **А**
- Б** складова частина, елемент чогось **Б**
- В** побудова твору мистецтва, зумовлена його змістом, характером і призначенням **В**
- Г** пристрій, що діє автоматично за наперед складеною програмою **Г**

Варіант 3

Прочитайте текст. Виконайте завдання 1–8 до нього

(1) Маруся Чурай... Хто вона така? Яка взагалі історія її образу? Звідки такий незгасний інтерес до неї все нових і нових поколінь митців? Реальна це особа чи, може, кимось вигадана? І досі дослідники української літератури, музики, фольклору не мають щодо цього єдиної думки. Навіть відповідна стаття УРЕ позначена цими ваганнями та суперечностями. Тут сказано, що Маруся Чурай – це легендарна українська співачка й поетеса й що жила вона в Полтаві в середині XVII століття. Але ж пам'ятаймо, що одне з головних значень слова «легендарний» – це вигаданий, такий, що насправді не існував. Тим більше, щодалі в цій самій енциклопедичній статті сказано: «Документальних свідчень, записів, народних переказів про Марусю Чурай немає».

(2) Власне, якраз із цього й починає свій знаменитий роман Ліна Костенко. Мовляв, 1658 року в Полтаві була пожежа, і, як припускає поетеса, тоді, можливо, згоріли в магістраті судові книги, а серед них, можливо, була й справа Марусі Чурай. Уся розповідь у романі ведеться на грані легенди й реальності. Як і в деяких роботах на цю тему інших авторів, присутня заманлива, тремка невловимість. Так взагалі буває, коли говорять чи пишуть про тих, хто творить народні пісні. Ніколи не докопаєшся, хто перший заспівав ту чи іншу народну пісню.

(3) Та хіба тільки невловимість авторства збуджує інтерес до народної пісні? На сьогодні тільки зареєстрованих налічується майже 300 тисяч українських народних пісень. Таким безцінним скарбом не може похвалитися ніякий інший народ, не кажучи вже про неймовірно високу якість нашого пісенного фольклору.

(4) Українській народній пісні властива дивовижна довершеність, музична й словесна. Це відчули геніальні композитори Моцарт, Бетховен, Ліст і плідно використали наші пісні у своїх творах. Ліст, наприклад, настільки вподобав собі пісню «Ой не ходи, Грицю», що вона надихнула його на створення фортепіанної п'єси «Українська балада», а за мотивами інших українських пісень він написав симфонічну поему.

(5) Можуть спитати: звідки ж ці композитори добре знали українські пісні? Передовсім з перекладів. «Ой не ходи, Грицю», приміром, уже на початку XIX століття співала вся Європа – цю пісню було перекладено польською, німецькою, угорською,

французькою, англійською мовами. Світ був просто вражений визначальною для української музичної культури ознакою – її особливим вокальним характером і тісною сув'яззю з поезією. Європа навіть відкрила суто «український» голос із властивими тільки йому чудовими артикуляційними особливостями. Тому й заметушились в імперській столиці Петербурзі, частіше стали засилати в Україну відповідних спеціалістів, щоб ті набирали для придворних капел українських хлопців. Набирали пожадливо. Скільки неперевершених талантів одчахнуто було від древа нашого народу!

(6) Інтерес у навколишніх державах до української пісні та її творців був надзвичайно великий. Було всім дивно й незрозуміло: хто конкретно творить такі пісенні перли? Невже справді на це здатні простий українець чи українка, які на час того підвищеного інтересу були здебільшого неписьменними кріпаками?

(7) І от російський письменник О. Шаховський 1839 року видає, правда, дуже посередню, повість «Маруся, малороссийская Сафо», у якій до суто побутово-мелодраматичного сюжету балади «Ой не ходи, Грицю» додає події української історії XVII століття, а Марусю показує авторкою чудових пісень.

(8) Відомий і вельми авторитетний дослідник українського фольклору Григорій Нудьга з цього приводу писав, що таки немає жодного документа чи переказу, навіть невиразної легенди про те, що така співачка й поетеса справді жила. А поки що на основі тільки повісті О. Шаховського з'явилася в пресі ще й стаття іншого автора, де вже докладно описано сам процес створення Марусею пісні «Ой не ходи, Грицю». І саме це стало приводом для того, що ім'я Марусі Чурай було навіть внесено до «Библиографического словаря русских писательниц» Голицина. А тим часом Маруся Чурай, як переконує нас той же Г. Нудьга, – це всього-на-всього «літературний образ, як Наталка Полтавка, Тарас Бульба та багато інших, про яких ніхто з дослідників літератури не наважиться писати як про реальні історичні особи».

(9) Отже, ідеться про містифікацію? Хай так. Якщо талановито здійснена, втілена у високохудожній твір, то чом же їй не бути прийнятою до золотого фонду нашої літератури? Так, власне, й сталося з чудовим романом Ліни Костенко. Проте це не означає, що тему Марусі Чурай вичерпано і вона вже закрита для інших авторів, тому що її глибинність неосяжна.

(10) Та й узагалі кожен письменник, який працюватиме над вдячною темою Марусі Чурай, дістане добру можливість домалювати, докарбувати нові риси й грані української народної піснетворки, котрі ще більше увиразнять незмірну талановитість, глибоку чутливість нашого народу, землі якого, за словами Адама Міцкевича, «є столицею ліричної пісні». Бо таємниця авторства, особи й самого процесу творення справді народної пісні – вічна.

(11) Чого ж нині, на зламі століть і тисячоліть, ми не співаємо наших прекрасних пісень, що здобули світову славу? Чого нинішнє естрадне верещання, як та сірчана кислота, проїдає, нищить частину юних душ, а відтак буйним будяччям проростає національний нігілізм, тобто зневажливе ставлення до неперепутних цінностей українського мистецтва, зокрема й народнопісенного? Дехто пояснює, що, мовляв, нічого опиратися, бо самі потреби життя виправдовують саме таку тенденцію, яка передбачає витіснення усталених норм і традицій і, якщо хочете, навіть конфлікт із консервативно настроєним суспільством. Звичайно, куди легше, вигідніше, прибутковіше плисти за течією, тобто за модою. Пішла мода на щось там, хай і невластиве нашій природі – слухай, співай і не оглядайся. Одначе слід пам'ятати, що то шлях сердець холодних, чужих справжньому мистецтву, яке завжди в підоснові своїй має національні начала. Тож із здивуванням знову запитуєш себе: чого в наш час та ще на тлі таких епохальних перемін у національній історії мовчать народні піснетворці? Чи перевелися в нас люди такого, як у Марусі Чурай, душевно-емоційного складу? Мабуть, ні. Таких особистостей немало і в наші дні. Інша річ, що вони, можливо, не бачать у свого сучасника потреби в їхній пісенній творчості. А не бачать, певне, тому, що естрадний примітив затопив геть усе довкола, сильно приглушуючи такий попит. Нині можна говорити про неспростовний факт: насаджування невибагливої, розрахованої на нерозвинені смаки музики, що її китайці небезпідставно охрестили державоруйницькою, діє в нас уже на повну силу.

(12) Де ти, сучасна Чурайвно? Ми знаємо, що ти десь серед нас. Нові твої пісні, твій голос пророчий, дастьбі, порятує нас від могили й забуття. Збудить до усвідомлення людської й національної гідності. Ми ж бо свято віримо: хоч би й у легенді своїй – ти вічно реальна.

(За О. Сливинським)

1. Автором фортепіанної п'єси «Українська балада», в основу якої покладено пісню «Ой не ходи, Грицю...», є

- А** Людвіг ван Бетховен А
Б Вольфганг Амадей Моцарт Б
В Ференц Ліст В
Г Петро Чайковський Г

2. У XIII–XIX ст. світ захоплювався такою визначальною для української музичної культури ознакою:

- А** пов'язаністю з давніми язичницькими культурами А
Б підкреслено романтичною спрямованістю змісту і форми Б
В вдалим синтезом вокалу з хореографією В
Г особливим вокальним характером і тісним зв'язком з поезією Г

3. Для придворних капел столичного Петербурга охоче набирали українських хлопців, тому що

- А** вони співали майже безоплатно А
Б Європа відкрила суто «український» голос із властивими йому чудовими артикуляційними особливостями Б
В вони вирізнялися винятковими здібностями й слухняністю В
Г вони були дуже вродливі Г

4. Слово *містифікація* означає

- А** зміщення смислових акцентів у тлумаченні явища А
Б обман, спричинений збігом обставин Б
В обман, зроблений ненароком, незумисне В
Г умисне введення когось в оману Г

5. Підґрунтям справжнього мистецтва завжди є

- А** наслідування найкращих зразків визнаних світом митців А
Б стилізація під відомі античні твори Б
В національне начало В
Г цілковита відмова від національної основи Г

6. Для українців Маруся Чурай є уособленням

- А** дівчини, яка помстилася коханому за зраду А
Б дівчини, яку врятував від страти Б. Хмельницький Б
В співучої душі народу В
Г незгасної історичної пам'яті народу Г

7. Народні піснетворці нині мовчать, тому що

А вичерпались народні таланти

А

Б талановиті митці не мають належної матеріальної винагороди за свою працю

Б

В найталановитіші творці пісень виїхали за кордон

В

Г не бачать у свого сучасника потреби в їхній пісенній творчості

Г

8. За типом мовлення цей текст є

А розповіддю з елементами роздуму

А

Б розповіддю з елементами опису

Б

В роздумом з елементами опису

В

Г описом з елементами роздуму

Г

Варіант 4

Прочитайте текст. Виконайте завдання 1–8 до нього

Як навчитися читати швидко

(1) Дослідження вчених довели, що читання – це одночасний процес сприйняття та продукування мовлення. Це означає, що під час читання людина сприймає та опрацьовує текст. Завершивши читання, вона формує власне уявлення про прочитане, тобто продукує результат опрацювання тексту. Тут, у засвоєнні, обов'язково беруть участь мовленнєві процеси. Швидкість читання залежить від того, якою мірою ці мовленнєві процеси відпрацьовані.

(2) Спостереження показали, що існують три основних способи читання. Перший спосіб – артикуляція, або проговорювання вголос (інколи пошепки) того, що читається. Швидкість такого читання зазвичай невисока. Другий спосіб – читання мовчки, у процесі якого мовленнєвий процес виявляється у формі внутрішнього мовлення, тобто відкритої артикуляції немає. Текст при цьому засвоюється значно ефективніше і, як правило, швидше. І нарешті, найбільш досконалий, третій спосіб читання – теж мовчки, але за умови максимального стиснення внутрішнього мовлення – у цьому випадку воно виявляється у вигляді ключових слів та смислових рядів, що адекватно відображають зміст прочитаного тексту.

(3) Таким чином, процес читання дорослої людини загальмовується артикуляцією, від якої необхідно позбавитися. Під

артикуляцією мається на увазі беззвучне мовлення подумки – воно виникає тоді, коли людина зосереджено щось обмірковує, розв’язує певні завдання, мовчки читає чи пише. Внутрішнє мовлення є мовленнєвим процесом, проте, на відміну від зовнішнього мовлення, має згорнутий та беззвучний характер.

(4) Оволодіння швидким темпом читання без зниження рівня сприйняття й осмислення здобутої інформації забезпечується в два етапи. Перший – необхідно скоротити артикуляцію, другий – засвоїти прийоми читання, коли подана в тексті інформація сприймається укрупненими інформативними блоками, які замінюються ключовими словами.

(5) Розглянемо можливість реалізації першого етапу. Усі люди за типом сприйняття й опрацювання інформації поділяються на два типи: зоровий та слуховий. Люди, що належать до зорового типу, у процесі читання використовують код наочних образів, тоді як люди слухового типу застосовують менш ефективний код мовленнєвих рухів (артикуляції).

(6) Яскравим прикладом людини зорового типу є Альберт Ейнштейн. В одному з листів видатний фізик писав так: «Написання або вимова слів не відіграє в моєму механізмі мислення жодної ролі. Елементи мислення для мене – математичні знаки або більш чи менш яскраві образи, які можуть вільно відтворюватись і комбінуватись».

(7) Наукові дослідження показали, що будь-яку людину можна з метою притлумлення артикуляції навчити в процесі читання використовувати код наочних зорових образів.

(8) Так, ще в 1913 р. американський дослідник Пинтер вивчав ступінь можливого виключення артикуляційних рухів без порушення розуміння тексту та швидкості читання. Учасникам експерименту він пропонував вимовляти сполучення складів «ла-ла-ла» або рахувати вголос, одночасно читаючи мовчки прозові уривки. У результаті досліджень учений дійшов висновку, що читання без артикуляції цілком можливе.

(9) Американський психолог Мейман довів, що у більшості людей читання є водночас внутрішнім слуханням та нечутним проговорюванням сприйнятого; діти й дорослі з низьким рівнем освіти нерідко ворухать губами, таким чином приводячи в рух весь мовленнєвий апарат. Освічені дорослі дуже часто теж починають

читати вівголоса, особливо, коли всупереч зовнішнім подразникам хочуть зосередитися або коли читають з великим зацікавленням. Вказуючи на це, Мейман підкреслював, що таке внутрішнє або зовнішнє промовляння в процесі читання зовсім не є необхідним.

(10) Сильні імпульси до роботи мовленнєвого апарату спостерігаються під час читання текстів іноземною мовою людьми, що не є носіями цієї мови. Такі ж імпульси діють і під час читання ускладнених фраз рідною мовою недосвідченими читачами.

(11) Дослідження російського вченого Соколова переконливо довели, що підвищення швидкості читання, яка досягається за рахунок притлумлення артикуляції, не тільки не знижує якості сприйняття інформації, але й сприяє кращому засвоєнню змісту завдяки переважанню наочно-образних уявлень.

(12) Учені, що вивчали механізми мовлення, розробили різноманітні методи притлумлення артикуляції. Їх можна звести до трьох груп.

(13) Механічна, примусова затримка артикуляції полягає в тому, що язик затискають між зубів або стискають зубами якийсь предмет, наприклад жувальну гумку. Недолік цього методу в тому, що він дає змогу загальмовувати лише периферичну частину апарату мовлення, не впливаючи на центральну (мозкову) його частину.

(14) Метод перешкод полягає у примусовому промовлянні стороннього тексту вголос під час одночасного читання мовчки. Дія таких перешкод поширюється не лише на периферичну, а й на мозкову частину мовленнєвого апарату. Проте у цьому випадку один вид артикуляції фактично замінюється на інший, і на це витрачається багато енергії, яка могла б сприяти підвищенню якості сприйняття інформації.

(15) Метод центральних мовленнєвих перешкод, або метод аритмічного постукування. Читаючи мовчки, людина вистукує кистю руки ритм, що не відповідає звичайній ритміці мовлення. Скажімо, двотактне постукування з чотирма ударними елементами в першому такті і двома – в другому зі значним посиленням удару на першому елементі кожного такту. Такий аритмічний рисунок акустичного впливу має перешкодити артикуляції – і внутрішній, і зовнішній. Перешкода виникає в зв'язку з тим, що слова, які

складають мовленнєвий потік, характеризуються вільним, різномісним наголошенням. Тому аритмічне постукування унеможливує внутрішню артикуляцію. Глотка, язик, гортань, губи – увесь механізм мовлення лишається вільним, тоді як навколо відповідних пунктів мозкового збудження у корі головного мозку виникає зона гальмування, яка унеможливує вимовляння слів, що читаються, тобто периферична артикуляція притлумлюється з центру.

(16) Як показує досвід, при наполегливому виконанні таких вправ потрібного результату досягають практично всі. Для успішного притлумлення артикуляції, як правило, досить читання з одночасним вистукуванням протягом 20 годин. Однак залежно від типу нервової системи та інших індивідуальних психофізіологічних особливостей засвоєння та виконання вправи у різних людей відбувається по-різному.

(За О. Кузнецовим, Л. Хромовим)

1. Розрізняють три основних способи читання:

А артикуляція (проговорювання вголос); читання пошепки; читання мовчки А

Б артикуляція; читання мовчки за участю внутрішнього мовлення; читання мовчки за умови максимального стиснення внутрішнього мовлення Б

В артикуляція; автоматичне читання мовчки без участі внутрішнього мовлення; читання мовчки за участю внутрішнього мовлення В

Г читання мовчки з подальшим проговорюванням уголос; читання тільки мовчки; читання мовчки з подальшим письмом (складанням плану або тез) Г

2. Процес читання мовчки дорослої людини загальмовується

А низькою активністю процесу внутрішнього мовлення А

Б нерегулярністю процесу внутрішнього мовлення Б

В артикуляцією В

Г відтворенням і комбінуванням зорових образів Г

3. Оволодіння швидким темпом читання мовчки забезпечується за рахунок

А посилення артикуляції в процесі читання А

Б удосконалення артикуляції в процесі читання Б

В скорочення артикуляції та засвоєння поданої в тексті інформації укрупненими інформативними блоками, які В

Г Г

замінюються ключовими словами

Г скорочення артикуляції в процесі читання з наступним проговорюванням засвоєного з тексту вголос

4. Слово *адекватний* означає

А відповідний, тотожний, рівний

А

Б легкий, доступний, необтяжливий

Б

В захищений, убезпечений, гарантований

В

Г віддалений у часі, прогнозований

Г

5. Слово *периферичний* означає

А зовнішній, не центральний

А

Б такий, що з'являється або повторюється через певні проміжки часу

Б

В такий, що міститься на окраїні, у провінції

В

Г такий, що зумовлює майбутній розвиток

Г

6. Внутрішнє мовлення – це

А навмисне, рефлекторне повторення вголос засвоєного з тексту після прочитання його мовчки

А

Б неусвідомлене повторення вголос засвоєного з тексту після прочитання його з метою запам'ятовування

Б

В мовленнєвий процес, який на відміну від зовнішнього мовлення, має згорнутий та беззвучний характер

В

Г беззвучний мовленнєвий процес, який має розгорнутий, ускладнений власними оцінками сприйнятого, характер

Г

7. Слово *стереотипний* означає

А несподіваний, незвичний

А

Б часто повторюваний, звичний

Б

В результативний, ефективний

В

Г малодосліджений, сумнівний

Г

8. Текст має виразні ознаки

А власне наукового підстилю наукового стилю

А

Б науково-популярного підстилю наукового стилю

Б

В белетристичного підстилю художнього стилю

В

Г політико-агітаційного підстилю художнього стилю

Г

В. О. Слухай,
старший викладач кафедри
базових і спеціальних
дисциплін ІДП

Тема 4. СТИЛІСТИКА. ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

Варіант 1

1. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

А терпимість **Б** обов'язковість **В** старанність **Г** освіченість
Д зосередженість

2. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

А випадковий збіг **Б** багаточисленні пропозиції **В** рідна сторона
Г тичинині твори **Д** захоплива подорож

3. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія
Б водний простір
В водяні очі
Г водянистий виноград

4. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.
Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.
В Добре слово – самі кращі ліки.
Г Мати завжди брала все близько до серця.
Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

5. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.
Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.
В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.
Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

6. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи
Б альтернативні вибори
В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

7. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятися!» останнє слово звучить

А іронічно Б карикатурно В саркастично Г шаржовано

8. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

9. Які мовні норми стосуються лише письма?

А лексичні та стилістичні

Б морфологічні та орфоепічні

В орфографічні та пунктуаційні

Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)

Д граматичні та графічні

10. Продовжте речення: «Найчастіше в публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

11. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми Б події В хворобу Г рішення

12. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно

Варіант 2

1. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

- А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно
- 2. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:**
А терпимість Б обов'язковість В старанність Г освіченість
Д зосередженість
- 3. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:**
А випадковий збіг Б багаточисленні пропозиції В Рідна сторона
Г тичинині твори Д захоплива подорож
- 4. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:**
А *водяна* стихія
Б *водний* простір
В *водяні* очі
Г *водянистий* виноград
- 5. Знайдіть речення, яке потребує редагування:**
А Гострим боєм сповнилися серця людей.
Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.
В Добре слово – самі кращі ліки.
Г Мати завжди брала все близько до серця.
Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.
- 6. Фразеологічний зворот ужито в реченні:**
А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.
Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.
В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.
Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.
- 7. Знайдіть плеонастичне словосполучення?**
А ефективні заходи Б альтернативні вибори В слушне зауваження
Г спільнокореневі слова Д головний лейтмотив
- 8. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справляться!»» останнє слово звучить**
А іронічно Б карикатурно В саркастично Г шаржовано
- 9. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це**
А міра, розмір чого-небудь».
Б порядок, стан, вигляд».
В сукупність мовних засобів».
Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

10. Які мовні норми стосуються лише письма?

А лексичні та стилістичні

Б морфологічні та орфоепічні

В орфографічні та пунктуаційні

Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)

Д граматичні та графічні

11. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

12. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми Б події В хворобу Г рішення

Варіант 3

1. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми Б події В хворобу Г рішення

2. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно

3. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

А терпимість Б обов'язковість В старанність Г освіченість

Д зосередженість

4. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

А випадковий збіг

Б багаточисленні пропозиції

В рідна сторона

Г тичинині твори

Д захоплива подорож

5. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія
Б водний простір
В водяні очі

Г водянистий виноград

6. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

7. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

8. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи

Б альтернативні вибори

В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

9. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятися!»» останнє слово звучить

А іронічно

Б карикатурно

В саркастично

Г шаржовано

10. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

11. Які мовні норми стосуються лише письма?

А лексичні та стилістичні

Б морфологічні та орфоепічні

В орфографічні та пунктуаційні
Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
Д граматичні та графічні

12. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

Варіант 4

1. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

2. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми Б події В хворобу Г рішення

3. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно

4. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

А терпимість

Б обов'язковість

В старанність

Г освіченість

Д зосередженість

5. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування

А випадковий збіг

Б багаточисленні пропозиції

В рідна сторона

Г Тичинині твори

Д захоплива подорож

6. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А *водяна* стихія

Б *водний* простір

В *водяні* очі

Г *водянистий* виноград

7. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

8. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

9. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи

Б альтернативні вибори

В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

10. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятись»!» останнє слово звучить:

А іронічно Б карикатурно В саркастично Г шаржовано

11. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це...»

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

12. Які мовні норми стосується лише письма?

А лексичні та стилістичні

- Б морфологічні та орфоепічні
- В орфографічні та пунктуаційні
- Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
- Д граматичні та графічні

Варіант 5

1. Які мовні норми стосується лише письма?

- А лексичні та стилістичні
- Б морфологічні та орфоепічні
- В орфографічні та пунктуаційні
- Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
- Д граматичні та графічні

2. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

- А науково-навчального підстилю наукового стилю».
- Б белетристичного підстилю художнього стилю».
- В розмовно-побутового стилю».
- Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».
- Д офіційно-ділового стилю».

3. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

- А проблеми Б події В хворобу Г рішення

4. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

- А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно

5. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

- А терпимість Б обов'язковість В старанність Г освіченість
- Д зосередженість

6. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

- А випадковий збіг
- Б багаточисленні пропозиції
- В рідна сторона
- Г Тичинині твори
- Д захоплива подорож

7. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія

Б водний простір

В водяні очі

Г водянистий виноград

8. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

9. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в добромум гуморі.

10. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи

Б альтернативні вибори

В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

11. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятись»!» останнє слово звучить

А іронічно **Б** карикатурно **В** саркастично **Г** шаржовано

12. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це...»

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

Варіант 6

1. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

- Б порядок, стан, вигляд».
- В сукупність мовних засобів».
- Г порція, пайок чогось».
- Д кількість когось, чогось».

2. Які мовні норми стосуються лише письма?

- А лексичні та стилістичні
- Б морфологічні та орфоепічні
- В орфографічні та пунктуаційні
- Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
- Д граматичні та графічні

3. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

- А науково-навчального підстилю наукового стилю».
- Б белетристичного підстилю художнього стилю».
- В розмовно-побутового стилю».
- Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».
- Д офіційно-ділового стилю».

4. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

- А проблеми Б події В хворобу Г рішення

5. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

- А успішно
- Б чудово
- В бездоганно
- Г гарно

6. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

- А терпимість Б обов'язковість В старанність Г освіченість
- Д зосередженість

7. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

- А випадковий збіг
- Б багаточисленні пропозиції
- В рідна сторона
- Г Тичинині твори
- Д захоплива подорож

8. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія

Б водний простір

В водяні очі

Г водянистий виноград

9. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим боєм сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

10. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

11. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи

Б альтернативні вибори

В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

12. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справляться!» останнє слово звучить:

А іронічно **Б** карикатурно **В** саркастично **Г** шаржовано

Варіант 7

1. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справляться!» останнє слово звучить

А іронічно **Б** карикатурно **В** саркастично **Г** шаржовано

2. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

3. Які мовні норми стосуються лише письма?

- А лексичні та стилістичні
- Б морфологічні та орфоепічні
- В орфографічні та пунктуаційні
- Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
- Д граматичні та графічні

4. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

- А науково-навчального підстилю наукового стилю».
- Б белетристичного підстилю художнього стилю».
- В розмовно-побутового стилю».
- Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».
- Д офіційно-ділового стилю».

5. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

- А проблеми
- Б події
- В хворобу
- Г рішення

6. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

- А успішно
- Б чудово
- В бездоганно
- Г гарно

7. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

- А терпимість
- Б обов'язковість
- В старанність
- Г освіченість
- Д зосередженість

8. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

- А випадковий збіг
- Б багаточисленні пропозиції
- В рідна сторона
- Г Тичинині твори
- Д захоплива подорож

9. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

- А *водяна* стихія
- Б *водний* простір

В водяні очі

Г водянистий виноград

10. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим боєм сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

11. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

12. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи **Б** альтернативні вибори **В** слушне зауваження

Г спільнокореневі слова **Д** головний лейтмотив

Варіант 8

1. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи **Б** альтернативні вибори **В** слушне зауваження

Г спільнокореневі слова **Д** головний лейтмотив

2. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справляйтесь!»» останнє слово звучить:

А іронічно **Б** карикатурно **В** саркастично **Г** шаржовано

3. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

4. Які мовні норми стосуються лише письма?

А лексичні та стилістичні

Б морфологічні та орфоепічні

В орфографічні та пунктуаційні

Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)

Д граматичні та графічні

5. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

6. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми **Б** події **В** хворобу **Г** рішення

7. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ...керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно **Б** чудово **В** бездоганно **Г** гарно

8. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

А терпимість **Б** обов'язковість **В** старанність **Г** освіченість

Д зосередженість

9. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

А випадковий збіг

Б багаточисленні пропозиції

В рідна сторона

Г тичинині твори

Д захоплива подорож

10. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія

Б водний простір

В водяні очі

Г водянистий виноград

11. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

12. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

Варіант 9

1. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.

Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.

В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.

Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

2. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

А ефективні заходи

Б альтернативні вибори

В слушне зауваження

Г спільнокореневі слова

Д головний лейтмотив

3. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятися!»» останнє слово звучить:

А іронічно **Б** карикатурно **В** саркастично **Г** шаржовано

4. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

А міра, розмір чого-небудь».

Б порядок, стан, вигляд».

В сукупність мовних засобів».

Г порція, пайок чогось».

Д кількість когось, чогось».

5. Які мовні норми стосуються лише письма?

А лексичні та стилістичні

Б морфологічні та орфоепічні

В орфографічні та пунктуаційні

Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)

Д граматичні та графічні

6. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

7. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми Б події В хворобу Г рішення

8. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ... керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно Б чудово В бездоганно Г гарно

9. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова: *толерантність*:

А терпимість Б обов'язковість В старанність Г освіченість

Д зосередженість

10. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

А випадковий збіг

Б багаточисленні пропозиції

В рідна сторона

Г Тичинині твори

Д захоплива подорож

11. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А *водяна* стихія

Б *водний* простір

В *водяні* очі

Г *водянистий* виноград

12. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

А Гострим болем сповнилися серця людей.

Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.

В Добре слово – самі кращі ліки.

Г Мати завжди брала все близько до серця.

Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

Варіант 10

1. Знайдіть речення, яке потребує редагування:

- А Гострим болем сповнилися серця людей.
- Б Мешканці вирішили навести лад у своєму будинку.
- В Добре слово – самі кращі ліки.
- Г Мати завжди брала все близько до серця.
- Д Нам потрібно було докласти значних зусиль, щоб виконати всі завдання.

2. Фразеологічний зворот ужито в реченні:

- А Жадана воля, мов рясна калина, у степах південних знову зацвіла.
- Б Мати любить не тільки на мить, материнська любов незрадлива.
- В Приємно видатись розумним в одежі із чужих думок.
- Г Олександр Аскольдович був того вечора в доброму гуморі.

3. Знайдіть плеонастичне словосполучення:

- А ефективні заходи
- Б альтернативні вибори
- В слушне зауваження
- Г спільнокореневі слова
- Д головний лейтмотив

4. У реченні «Інші народи визволялись – український мав лише «справлятися»!» останнє слово звучить:

- А іронічно
- Б карикатурно
- В саркастично
- Г шаржовано

5. Продовжте визначення: «Норма літературної мови – це

- А міра, розмір чого-небудь».
- Б порядок, стан, вигляд».
- В сукупність мовних засобів».
- Г порція, пайок чогось».
- Д кількість когось, чогось».

6. Які мовні норми стосуються лише письма?

- А лексичні та стилістичні
- Б морфологічні та орфоепічні
- В орфографічні та пунктуаційні
- Г синтаксичні та акцентуаційні (наголошення)
- Д граматичні та графічні

7. Продовжте речення: «Найчастіше у публічних виступах на суспільну тему вдаються до

- А науково-навчального підстилю наукового стилю».

Б белетристичного підстилю художнього стилю».

В розмовно-побутового стилю».

Г ораторського підстилю публіцистичного стилю».

Д офіційно-ділового стилю».

8. Утворіть словосполучення зі словом *оскаржувати*:

А проблеми **Б** події **В** хворобу **Г** рішення

9. Визначте, яке слово доцільно вжити в наведеному уривку з характеристики:

Петренко Т. М. сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків, постійно підвищує свій фаховий рівень, ... керує роботою очолюваного ним відділу.

А успішно **Б** чудово **В** бездоганно **Г** гарно

10. Знайдіть український відповідник до іншомовного слова *толерантність*:

А терпимість **Б** обов'язковість **В** старанність **Г** освіченість

Д зосередженість

11. Знайдіть словосполучення, яке потребує редагування:

А випадковий збіг **Б** багаточисленні пропозиції **В** рідна сторона

Г Тичинині твори **Д** захоплива подорож

12. Виділене слово має значення «той, що містить води понад міру» в рядку:

А водяна стихія

Б водний простір

В водяні очі

Г водянистий виноград

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Програма* для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська мова. 5–12 класи / [Г. Т. Шелехова, В. І. Тихоша, А. М. Кольчук та ін.]. – К. : Перун, 2005.
2. *Програма* для загальноосвітніх навчальних закладів. Рідна мова. 5–11 класи / Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, В. І. Носоволова. – К. : Освіта, 2001.
3. *Програма* «Рідна мова» для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–11 класи / І. П. Ющук. – К. : Освіта, 2003.
4. *Програма* «Українська мова» для шкіл з поглибленим вивченням української мови для ліцеїв та гімназій гуманітарного профілю. 8–11 класи / В. І. Тимора. – К. : Освіта, 2005.
5. *Програма* для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням української мови. 8–9 класи / С. О. Караман, Н. Я. Пляш, В. І. Тихоша. – МОН України, 2010.
6. *Робоча* навчальна програма з дисципліни «Українська мова» для 8-місячних підготовчих курсів / Л. О. Кецон, О. П. Пилипенко. К. : ІДП НАУ, 2009.
7. *Глазова О. П.* Українська пунктуація: навч. посіб. / О. П. Глазова. – Х. : Веста: Ранок, 2006. – 352 с.
8. *Козачук Г. О.* Українська мова для абітурієнтів: навч. посіб. / Г. О. Козачук. – 6-те вид., стер. – К. : Вища шк., 2005. – 287 с.
9. *Українська мова*: навч. посіб. – 2-ге вид., стер. / О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фурдуй, Л. Ю. Шевченко. – К. : Либідь, 2001. – 384. с.
10. *Український правопис* / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т української мови. – 4-те, випр. і доп. – К. : Наук. думка, 2008. – 240 с.
11. *Шкуратяна Н. Г.* Сучасна українська літературна мова: навч. посіб. / Н. Г. Шкуратяна, С. В. Шевчук. – К. : Літера, 2000. – 688 с.
12. *Ющук І. П.* Практикум з правопису української мови / І. П. Ющук. – 5-те вид. – К. : Освіта, 2002. – 254 с.
13. *Богославець Л. П.* Українська мова: навч.-практ. посіб. для слухачів підготовчих курсів Інституту доуніверситетської

підготовки/ Л. П. Богославець, І. В. Житар, О. А. Кузьмич, С. І. Черіпко. – К. : НАУ, 2005. Ч. 1. – 112 с.

14. *Богославець Л. П.* Українська мова: синтаксис і пунктуація складного речення: навч. посіб. / Л. П. Богославець, І. В. Житар, Т. П. Матвійчук, Г. І. Земляна. – К. : Книжкове видавництво НАУ, 2006. – 76 с.

15. *Богославець Л. П.* Українська мова: метод. посіб. для підготовки до вступної співбесіди із слухачами підготовчих курсів Інституту доуніверситетської підготовки / Л. П. Богославець, І. В. Житар, Т. П. Матвійчук, С. І. Черіпко. – К. : НАУ, 2006. – 64 с.

16. *Орфографічний* словник української мови. – К., 1994.

17. *Уліщенко А. Б.* Українська література: Хрестоматія. II серія «Джерело» / А. Б. Уліщенко. – Х. : Світ дитинства, 2004. – 312 с.

Навчальне видання

УКРАЇНСЬКА МОВА

Збірник контрольних робіт
для слухачів підготовчих курсів

Укладачі: ЧЕРІПКО Сергій Іванович,
БОГОСЛАВЕЦЬ Любов Петрівна,
МАТВІЙЧУК Тетяна Павлівна,
СЛУХАЙ Віта Олексіївна

Редактор *В. П. Заскалета*
Технічний редактор *А. І. Лавринович*
Коректор *І. М. Вихованець*
Комп'ютерна верстка *Н. С. Ахроменко*

Підп. до друку 31.10.12. Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 8,60. Обл.-вид. арк. 9,25.
Тираж 500 пр. Замовлення № 189-1.

Видавець і виготівник
Національний авіаційний університет
03680. Київ – 58, проспект Космонавта Комарова, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від 05.07.2002

ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Інститут доуніверситетської підготовки (ІДП) проводить освітню діяльність, пов'язану з підготовкою до вступу у ВНЗ та зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) для учнів 9 – 11 класів на підготовчих курсах з навчальних дисциплін: **українська мова та література, математика, історія України, всесвітня історія, англійська мова, географія, фізика, хімія, біологія, основи журналістики, рисунок та композиція.**

Для учнів 9 класу проводиться підготовка до вступу у навчальні заклади II рівня акредитації (коледжі, технікуми, ліцеї).

До послуг учнів 9-11 класів існують різноманітні **форми навчання**: *вечірні, щосуботи та заочні підготовчі курси*, а також організовано роботу підготовчих курсів в регіонах України.

Основні напрями діяльності Інституту: якісна підготовка до ЗНО та вступу у ВНЗ, підвищення рівня підготовки абітурієнтів на основі використання кадрового і матеріального потенціалу Університету; вивчення і розроблення проблеми наступності та організації ранньої професійної орієнтації серед слухачів ІДП за участю провідних фахівців НАУ; поглиблене вивчення цілого ряду навчальних дисциплін та спецкурсів.

Термін навчання: 8-ми місячні підготовчі курси (з 01.10. по 30.05.),
4-х місячні (з 14.01. по 30.05.)

Напрями підготовки фахівців НАУ:

*авіа- та ракетобудування**; *авіоніка**; *автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології**; *аеронавігація**; *обслуговування повітряних суден**; *біотехнологія**; *біомедицина інженерія**; *хімічна технологія**; *будівництво**; *метрологія та інформаційно-вимірювальні технології**; *видавничо-поліграфічна справа**; *геодезія, картографія та землеустрій**; *екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування**; *радіотехніка**; *радіоелектронні апарати**; *електротехніка та електротехнології**; *енергомашинобудування**; *електронні пристрої та системи**; *мікро- та наноелектроніка**; *безпека інформаційних і комунікаційних систем**; *системи технічного захисту інформації**; *управління інформаційною безпекою**; *комп'ютерна інженерія**; *комп'ютерні науки**; *системна інженерія**; *програмна інженерія**; *телекомунікації**; *прикладна математика**; *прикладна фізика**; *філологія; соціологія; соціальна робота; психологія; архітектура; дизайн; документознавство та інформаційна діяльність; менеджмент; маркетинг; міжнародна економіка; економіка підприємства; облік і аудит; транспортні технології** (на повітряному транспорті); *економіка кібернетика; фінанси і кредит; міжнародний бізнес; міжнародні економічні відносини; міжнародне право; журналістика; міжнародна інформація; туризм; правознавство.*

Заняття проводяться відповідно до чинних нормативних документів, робочих навчальних програм, адаптованих відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної середньої освіти, Українського центру оцінювання якості освіти та затверджених кафедрою базових і спеціальних дисциплін ІДП НАУ.

Навчальний процес на підготовчих курсах забезпечується педагогічними та науково-педагогічними працівниками кафедри базових і спеціальних дисциплін, а також висококваліфікованими фахівцями провідних кафедр Університету.

Протягом навчального року пропонуються: екскурсії до Державного музею авіації, навчального ангару, музею Університету, кафедр та лабораторій НАУ, участь у міжнародній конференції студентів та молодих учених «Політ» та презентації Університету на базі ЗНЗ.

Слухачам, які закінчили підготовчі курси Інституту доуніверситетської підготовки і вступили до Національного авіаційного університету на природничо-математичні та інженерно-технічні напрями підготовки (позначені*), до загального рейтингу додається до 20 балів за результатами підсумкової атестації.

Якщо є бажання отримати якісну підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання і підготуватися до вступу в обраний вищий навчальний заклад, звертайтеся за адресою:

03680, м. Київ, пр. Космонавта Комарова, 1, корпус 8, кім. 610.
Тел.: 406-74-04, 406-72-09, 406-73-11, 406-74-15, тел./факс: 497-52-84
E-mail: idp@nau.edu.ua Web-сторінка: www.nau.edu.ua

Навчання платне

Ліцензія МОН МС України серія АД № 041493 від 14.08.2012 р.